Naesterahwas.

Elu ja Armastus.

PRO & CONTRA.

Kelmi Fridolin

19 20/VIII 16.

A-111194 Helmi Friedolin

M. W. Schewljakow.

Naesterahwas.

Elu ja Armastus.

(PRO & CONTRA.)

Mõttekillud, mõtteterad, petlikud otsused, laused, kõnekäänud — kuulsate ja mittekuulsate inimeste poolt.

Kirjaniku lubaga

Eestikeelde toimetanud

A. H. Leinbock.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

Jurjewis — Tartus.
Trükitud wäljaandja kuluga.

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 23 іюля 1903 г.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

U206605006

T. Kukk'e trükk, Jurjewis.

Lugejatele.

Käes olewa raamatuga astub uus toode Eesti kirjanduse põllule. See, mida ma siin anustatud lugejatele pakkuda tahan, ei ole kõdistaw uudis, waid tõeterad ja üteluſed, mida üleilmliſe kuulſuſega, kui ka kuulſuſeta inimeſed naesterahwa, elu ja armastuſe kohta on awaldanud.

Mis on naesterahwas, elu, armastus?

Need on küſimuſed, on ilmaküſimuſed, millede kohta inimeste mõtted kõige enam lahku lähewad. Raamatus ette tulewad üteluſed püüawad ülemal nimetatud küſimuste pääle wastata. Kui hästi see siin korda on läinud, jäägu asjaliku, erapooletuma kriitika otſustada.

Kõigile neile, kes mind käesolewa raamatu toimetamiſe juures oma tegewuſega lahkesti toetaſiwad, ütlen siin oma ſüdamelikku tänu.

Wõrumaal,
Aprilli kuul
1903 a.

Tõlkija.

Raamatuid kirjutatakse raamatute abiga.

Roiste.

Kõige parem raamat on see, mis sisaldab eneses kõige rohkem tõsidust.

Roiste.

Elu.

(Ja inimene elus.)

— Pää iseloomus (karakter) elus ühendab wahet pidamata muutusi ning walitseb mitmesuguste sisemiste alguste üle.

Schelling.

— Elu seisab ilma wahet pidamata muutmistes, millede alla on heidetud organilised kehad, mis wahet teewad omadustega, wastu wõtta neid oma uute jagude toetuseks, ehk tagasi lükata enesest neid jagusid, mis ülearulisteks on saanud.

Amper.

— Elu on sisemise mõju alalhoidmise püüdmise tagajärg.

— Tõsine elu hakkas selsamal ajal, kui tundmused ja mõtted pääle hakkasiwad. Stahl.

— Meie elu ei seisa mitte meie meelewalla all, aga meie juures on üks ankur, millega, kui mitte ise ei taha, seda millagi ära kiskuda ei saa: see on tundmuste wõlg.

Turgenjew.

— Mina armastan waenlasi ehk küll mitte kristlikuid. Nemad lõbustawad mind, teewad minu werd kergeks. Ühtelugu wahi peal olla, igat silma waadet kinni püüda, iga sõna tähendust wälja arwata, ning ettewõtteid ja läbirääkimisi ära häwitada, petmistega segada ja korraga — ühe tõukusega kõige suuremat ja suure waewaga üles seatud kawalust ümber lükata, — waat', mida mina eluks nimetan. Lermontow.

— Elu on mägi, mille pääl püsti seistes peab üles minema, aga säält istudes ennast alla libiseda laskma.

Buast.

— Elu on igawene orjapõli, milles ühtepuhku tarwis on wiisipäraliste olekute lõbuks ja mõnuks ohwerdada.

Massilon.

— Inimese elu on kangas häädest ja halwadest lõngadest.

Shakespeare.

— Igaüks meie keskel, kes kõnnib elu-teed, wõib, oma soowimise ja otsustamise järele, oma isiklikkude tegudega, pöörda kõik hääle Looja rõõmulauluks, ehk jälle ära pöörata eneseest kaastundmust Looja wastu, tema armastust taewaseks needmiseks pöördes.

Russken.

— Elu ei ole muud midagi, kui pikk rida jõuu pruukimisi, eneselе õnne kätte saamiseks.

Buast.

— Hoitke aega: see on kangas, millest elu tehtud on.

Richard.

— Elu läheb läbi puudusteşt: meie kõnnime alati mälestuste ja lootuste keskel.

Proua Teffan.

— Elu on igaw, kui kakskorda ära jutustatud muinasjutt, igawust sünnitaja ja magama uinunud kõrwa tülitamine.

Shakespeare.

— Elu on igawene, surm — ainult silmapilkne.

Lermontow.

— Elu tähendab — toitma ja kaswatama.

Mantegazza.

— „Aga kust algab elu ja kuhu tema lõpeb?" küsitakse minult. Kuhu lõpeb öö ja kust algab päew? Kuhu kaldale lõpeb mere äär ja kust algab kuiwa maa kallas? On päew ja öö, on kuiw maa ja meri, on elu ja mitte elu.

Krahw N. L. Tolstoi.

— Kui seda wõiks kõik maailm teada,
— Et elu lootuste ja wiirastustega —
— Ei ole muud, kui ainult raamat
— Ju ammu, ammu tutwa salmikutega.

Lermontow.

— Elu on lühikene; aga ka see lühikene elu — kargab silmapilkliſe tunninäitaja pääle, tundi lõpetades — on wäga pikk, kui meie hakkame teda ära raiskama alatul wiiſil.

Shakeſpeare.

— Lühikene ja igaw on elu: ikka kõnnib tema ſoowimistes. Rahu ja rõõmu loodame meie tulewikus, ſagedasti ſellel ajal, millal paremad õnned — terwis ja noorus — juba ära kaowad. Tuleb kätte ſee aeg, ſiisgi ei jäta meie ſoowimiſi järele; meie ſoowime ka weel ſiis, kui meie raskesti haiged oleme ja ära kuſtuma hakkame, et meie terweks ſaakſime, et ſiis weel kauem oma ſoowiſi hällitada. Labruguire.

— Kui keegi tahaks meile ette kujutada terwet inimeſe elu, oleks temal tarwis, ſeda kõike üles kirjutada.

Jean Paul.

— Elu on luſtmäng mõtlejale inimeſele ja kurbmäng ſellele, kes elab tundmuſega. Oras Walpol.

— Elu — ſee on mööda lendaw wari, on kahetſemiſe wääriline näitleja, on muinasjutt, mida rumal inimene räägib, täis müra ehk kära ja mäſſu, ei midagi tähendades.

Shakeſpeare.

— Kui kõik ära wiidakſe, mis tarwiline ja tõſine ei ole, kuidas ſiis elu ſaab waeſeks, igawaks.

Gontſharow.

— Elu on ühendus ſaatuſega, wastu panek ſurmale.

Biſha.

— Eluga lõpeb ſurm. Marten.

— Elu on organismus, mis tundmustega ehitatud.

Voltaire.

— Elu on minut kahe igaweſe aja wahel.

Plato.

— Elu ei tähenda iſeeneſeſt midagi; tema wäärtus ſeiſab tema pruukimiſes. Rouſſeau.

— Elu on ſõõk, mis würtſi rohkuſe päraſt meeldib.

W. Hugo.

— Elu on tasane lagendik, mida mööda inimene hukatuse keskele libiseb. Buast.

— Elu — ei ole mitte roman. Lermontow.

— Uht kindlet arwamist leidsin mina oma wiimastel ära elatud aastatel: elu ei ole nali, ei ka mitte lõbu, elu ei ole ka mitte õnne-elu . . . elu on raske waew (töö). Lahtilöömine täielik lahtilöömine — waat' see on tema salalik mõte tema ülesandes; täitmata jätmine armsatešt mõteteš ja ilutsemisteš, kui kõrged ka need ial on, — on kohuse täitmine, waat' mis eest tuleb inimesel muret kanda, oma pääle mitte ahelaid pannes, raudseid wõla ahelaid, milledega tema ei käia ega maha kukkuda ei wõi, kuni elu otsani; aga nooruses mõtleme meie: mida wabam seda parem, seda kaugemale läheb. Nooruses wõib nii mõtelda, aga siis tunneme häbi pettuse üle, kui kare tõsidus wiimaks silmisse waatab. Turgenjew.

— Elu jaotakse kahte ajajärku: soowimiste ajajärku ja wastumeelsuse ajajärku. De-Meilan.

— Elu ei ole muud midagi, kui ümber reisija wari. Shakespeare.

— Elu on wale näoline ajalugu, halwasti kirjutatud roman. Dekurse.

— Elu — on suur kingitus inimestele. John Lubbock.

— Lapsepõlw püüab elu, poisikese põlw proowib teda, nooremehepõlw joob teda; täiskaswanud põlw sööb teda; wanadus kahetseb teda; nõtruse-wanaduse põlw harjub temaga ära. Buast.

— Elu on surm. Bernhard.

— Wana langeb sisse; muutub aeg, hakkab waremates uus elu jälle õitsema. Schiller.

— Elu on alatine sisemiste külgede katsumine wälimise organismuse külge puutumises. Spenser.

— Kui meie tahaksime teada inimese ehk elaja elu pikkust, siis tuleks see wiimaks wälja, et selle küsimise pääle ei ole mitte

kerge rahuloldawat wastust saada. Wanaaegsed egiptlased mõtlesiwad, et inimese süda iga aasta kaalu järele kaks solotniku suureneb ja et niisugune kaswamine kestab 50 aastat, kuna süda täielikult mitte ära ei kao. Selleşt wõib teha ainult seda otsust, et egiptlased arwasiwad kõige wiimseks inimese elu otsaks 100 aastalist wanaduşt. Tarwis mõtelda ühtlasi, mitmesuguste asja olekute põhjustel, et inimese elu wõib ka 200 aastat kesta, aga seega şiis, et inimene wõib kahekşa korda rohkem ära elada, kui see aeg, mida inimesel täieliše kaswamise tarwis waja läheb, nimelt 25 aastat.

Igapäewased elu nähtused näitawad aga ühtlasi, et wäga wähe inimesi saawad 80 ehk 90 aastat wanaks.

Dogel.

— Eluks nimetatakse ilmumiste ühenduşt, mis kestawad teatawa aja kõigis organilistes kehades. Richard.

— Elu on tee şurma juurde. Arabia kõnekäänd.

— Elu on lühike, ainult seepäraşt, et meie teda halwasti tarwitame Seneka.

— Rohkem jagu inimesi tarwitawad oma poolt elu selle pääle, et teişt poolt õnnetumaks teha. Labruguiere.

— Tõsine elu on ainult ühes wabaduşega, ilma milleta meie ei ole inimesed, ja ühes seaduşega, ilma milleta meie ei ole mitte wabad. Lagarp.

— Kui inimene elab, ei tunne tema oma enese elu: see on kui hääl, mis temale alles mõne aja päraşt aruşaadawaks şaab.

Turgenejew.

— Täielikus õnnes on iga päew terwe elu. Goethe

— Ainult üks kord kaob elu ja uşaldus ära.

P. Sirü.

— Hästi tarwitatud elu ei ole millalgi wäga pikk, ega ka wäga lühikene. Buaşt.

— Mina näen, et elu on ainult tee, mis kibuwitşa põõşastega kaetud on, mis meie riided lõhki kişuwad ja wiimaks meid halasti ja haawatult jätawad. Barthelemy.

— Elu ei wõi mitte külgetõmbaw olla ilma mingisuguse poole hoidmiseta. Trewu.

— Selle mõõdu järele, kuidas meie wanemaks saame, saab ka elu meile kui wanaks sõbraks. Labiche

— Endine elu on tuhk, mis ei salli, et teda liigutatakse. Decourcelle.

— Mida rohkem endid elu külge köidame, seda kibedamaks saab ka selle lõpp. Fenelon.

— Arwake see aeg elust maha, mis on tarwitatud une pääle, häda ja pahanduste pääle; mis jääb järele? — waewa wili. Buast.

— Elu lõng jääks ehk pudedaks, kui mitte ei oleks niisutatud paljude silmawee pisaratega. Pythagoras.

— Elu raisatakse ära selle ettewalmistamise pääle, et seda pruukida. Buast.

— Elu lõpeb nendesama ilmumistega, missugustega tema alustab. Rischeran.

— Rõõmus meel lahutab elu, kurb waikus rõhub teda koormawalt. Buast.

— Uni on puhkamine. Decourcelle.

— Elu on uni, aga surm üles ärkamine. Indianlaste ütelus.

— Waew on elu hing. Portali.

— Kes oma elu põlgab, see saab herraks teises elus. Ladina õigus.

— Sellele on kõik wõimalik, kes elu põlata mõistab. Bossuet.

— Kes ei karda oma elu eest, see ei hooli ka wõera elust. Bekon.

— Kui aun ja elu on kaalu pääle pandud, siis ei tähenda rohkem lugupidamine aust mitte elu põlgamist, waid tähendab wäärtust, mis see maksab. Boschen.

— Ilma waewata, ilma lootuseta ja ilma harjunud kombeta ei teaks meie, mis eluga teha. Buast.

— Põlgtus elu wastu aitab sagedasti seda hoida.
De-Rüny.

— Hirmus, et inimesed loodawad elu pääle, kui misgisuguse kestwuse pääle. Nikol.

— Tõsi, ristiinimese elu on rist, aga ühtlasi selsamal ajal on tema — tee paradisi. Thomas.

— Elu — on mõistatusliste saladuste ringjoon.
Palmin.

— Seda, kes ei tarwita elu, arwan mina wiirastuseks, aga mitte elawaks inimeseks. Broun.

— Elama tähendab wahti pidama. Krahw Lasped.

— Kui ka elu wäga lühikene oleks, elame meie siisgi kaua, kui selle üle palju järele mõtleme. Buast.

— Kellele elu igawust sünnitab, see weel rohkem sünnitab igawust ise endale. Buast

— Elada — see on oota ja loota. Senekur.

— Elu peeker oleks küll wäga magus, kui mitte ei oleks kukkunud temasse mõnda kibetat silmawee pisarast.
Pythagoras.

— Kas sa armastad elu? Kui armastad, siis ära raiska aega, sest et see on materjal, millest elu on tehtud.
Franklin.

— Wõlad lühendawad elu. Schubert.

— Elu — on mühisew meri,
Elu — on pidupäew armus,
Elu — on igawene mure,
Elu — on tuleleek weres,
Elu — on tormid ja äike,
Elu — on wale ja pettus,
Elu — on ilma lõpmata pisarad,

Elu — on kuri organ . . .
Elu — on kurwastaw uudisjutt,
Elu — on ſalk purustatud lootuſi,
Elu — on kurjuſe wanker,
Elu — on tühi lori ja mitte uudis,
Elu — on taewalik heldus,
Elu — on tühi nali,
Elu — on nais-kurat . . .
Elu — on kurjuſe wõitluſe plats,
Elu — on ainult käidaw kaup,
Elu — on kärarikas turg,
Elu — on rändaw rahwas,
Elu — on igawene ſilmapilk,
Elu — on tujude ſaatus,
Elu — on kallistus ja hellitus
Imelik näki laulu wiis. Sawinow.

* * *

— Inimeſel on õigus ka wäärjumala ees oma jalgade pääl ſeista. Turgenjew.

— Inimene on kõige hirmſam piits inimeſele. Rainol.

— Elajas on kõige täielikum looduſe töö ſünnitus, aga inimene — tema eeskujulik ſünnitus. Bython.

— Inimeſed on tuulelipu ſarnaſed, mis alles ſiis tuule näitamiſt järele jätawad, kui ära roostetanud on. Voltaire.

— Inimeſed on rahatükkide ſarnaſed: tarwis neid ennegi nende wäärtuſe järele pruukida. Buaſt.

— Inimesteſt wõib ſeda ſama ütelda, mis kõige põlgduſe wäärilisteſt elajateſtgi; kõik wõiwad kahju tuua. Voltaire.

Õpi tundma inimeſi, — arwasti õpitakſe neid auustama. Dybui.

— Arwake kõiki inimeſi auuſateks inimesteks, aga elage nendega nii, kui olekſiwad nemad kelmid. Maſarini.

— Inimeſed on niiſama kui elajad, ſuured ſöövad wäikeſi aga wäikeſed hammustawad neid. Voltaire.

— Inimeſt wõib raamatutega wõrelda: tema ſündimine on tiitli (päälkirja) lehekülg; tema ristimine — kirjaniku pühendus; tema kiſendamiſed ja nutmiſed — eeskõne lugejatele; tema lapſepõlw ja noorus — kõige järgnewa kirjatöö jaotus ehk ſisſejuhatus; tema elu ja toimetuſed — ſelle pääaſi (ſiht); tema kuritööd ja ekſituſed — läbi waatamata wead; tema kahetſus — ära parandatud trüki wead; mitmed raamatud on ſuures kaustas — in folio; teiſed — wäikſes 16°; ühed on kõidetud iluköites, aga teiſed lihtköites; ühed kallis ſametis, teiſed peenikeſes paberis; eesmärgiks on ühedel uſu ja jumalakartlikud mõtted; teiſtel (ja pääle ſelle ſuuremal jaol) jõleduſe ja wooruſeta mõtted; aga wiimaſe lehekülje pääl on neil igal ühel „lõpp" ja ſee on igakord pea igas raamatus wiimne ſõna. Niiſama ſugune on ka inimeſe elu: mõnikord on tema pikem, mõnikord lühem, mõnikord tugewam, mõnikord nõrgem, mõnikord parem, kord halwem, aga ſurm teeb lõpu kõigile; kõik inimeſed lõpetawad oma elukäiku temaga. Charl Fits-Dſhefri.

— Inimeſe olewuſes on ainult kolm ſündmuſt: ſündimine elu ja ſurm. Sündimiſe juures tema ei tunne ennaſt, ſurma juures kannatab, oma elu ajal unetab ta ära et ta elab.
Labruguiere.

— Inimeſt, kes aſtub elutee pääle, wõib wõrrelda ſõjalaewaga, kes on käſu ſaanud ſadamat maha jätta ja wälja ſõita. Ette ära waadates on temale kõik teed lahti ja tema ei tea mitte, miſſuguſte ſadamate kallale peab hakkama ja miſſuguſtel meredel ſõitma. Wilhelm Matjü

— Inimeſed on rändawad linnud. Shakeſpeare.

— Kui ſina armaſtad, kui ſina palud, kui ſina kannatad, ſiis oled ſina inimene. India wanaſõna.

— See on puhas juhtumine, et inimene on walge ehk muſt, ſuur ehk wäikene. Trewu.

— Inimene on masin, keda see ilma hädaohuta puutuda ja käima panna ei wõi, kes seda ei tunne. Buast.

— Koguge ainult kolm inimest, ja teie näete ühte piinajat, ühte kaas-süüdlast ja ühte ohwrit. Buast.

— Suurem jagu inimesi pruugiwad paremat jagu omast elust selle pääle, et teist jagu kurwaks ehk kahetsemise wääriliseks teha. Labruguiere.

— Inimene saab inimeseks ainult järele mõtlemise rohkuse läbi. Buast.

— Inimene ei mõista mitte iseennast; tema saab alati ise-eneselle mõistatuseks, saladuseks. Buast.

— Inimene ei ole muud midagi, kui nõrkuse kuristik. Massilon.

— Inimene kes murest wõidetud, ei ole enam inimene Alsje.

— Inimene on nii loodud: ikka püüab ta selle poole, mida temal ei ole. George Sand.

Iga inimene peab ennast teiseks paremaks ja arwab iga päewaga ennast paremaks minewat. Pope.

— Et inimest tunda, selle tarwis tuleb iseennast wäga tublisti wälja koolitada. Duklos.

— Inimese õigused tulewad selleşt tõeasjast, et inimene on kõlblik omandama wooruslikka mõtte eesmärkisi, kui ka walmistama neid oma mõistusega! Seda tähele pannes, et ka naesterahwaste päris omad on need omandused, siis peab tema neid pruukima meesterahwaga üheşuguste õigustega. Ehk mitte ühelgi inimlikul paleusel ei pea olema õigusi wabad olla ehk kõik inimesed peawad olema täielikult üheşuguste õigustega. Kondorse.

* * *

— Lapsepõli, — on ära sulatatud metalli sarnane, mida wormisse walatakse ning selleläbi omale kuju saab. Kui aga lapse-

põlw mööda läheb, saab inimlik metall kõwaks ja ei ole seda enam wõiwalik walada, aga wõib ainult kergelt wiilida.

Rambosson.

— Meeleliigutused, mis inimesel juba kätkis ära proowitud ei kustu millalgi meelest ära: elatanud inimesed tõendawad, et esimesed meeleliigutused, saawad wiimseteks mälestusteks.

Eme = Marten.

— Kõigile on teada, et ära harjunud kombeid, mis täie ea ajal omandatud on, wõib weel ajajookſul maha jätta, aga lapsepõlwes harjunud kombeid, peaaegu wõimata; nende wastu wõib ainult wõidelda, aga nende poole hoidmine jääb igal ajal alles. Kombed, mis nooruſes omandatud, on kõrre sarnased, mis kaswamiſe alguſel ära on paindunud, seda wõib mõneks ajaks sirgeks teha, aga wõimata on ära häwitada selle tahtmist, oma esialgliſesse olekusse tagasi minna. Rambosson.

— Kes karistab oma last süütegude eest, mida need mitte ei ole teinud, ehk niisama, kes waljusti karistab kerge süü eest, see kaotab kõike usalduſt enese wastu laste südames. Nemad teawad selgesti ja paremini igast teisest, mida nemad on ära teeninud; nemad teawad hästi, kas neid asja pärast wõi ilmaasjata nuheldakse; ilmaasjata karistamine rikub neid rohkem, kui hoopis karistamata jätmine. Labruguiere.

— Laste uudishimu on soow teaduſt omandada; äratage üles seda soowi, mitte ainult kui hääks tundemärgiks, waid kui tõsiseks abinõuuks, millega loodus lapsi ehitas, et neid loomulikust rumaluſest päästa, sest kui nende uudishimu rahustatud ei saa, jääwad nad rumalateks ja kahjulisteks olewusteks. Lokk.

— Mõnikord on lapses nähtawalt suure waimu tarkuse sädeme lootused näha, mis ära kaowad aastatega, selleſt on tarwis otsustada, et need ei olnud kaotatud mitte looduſe halbtuste läbi, waid puuduliku hoolekandmisega. Quintilian.

— Kes lapsepõlwes otsustab, see wanaduſes unistab.

Lermontow.

— Meie peame pruukima esimest nooruſt, et ühendada lap=

sena omandatawaid kergeid teaduse wõrgukesi, neile ümber hakkaks ja neid seoks; meie peame awama kõik teed mõtlemise kõlbtusele, peame täitma eluliku mahlaga kõiki kanaalisi ja kaswatama elu mõistuse hallikaid.

Proua Nekker.

— Lastel ei ole minewikku ega tulewikku; nemad tunnewad ainult olewikku, mis meiega harwa juhtub. Labruguier.

— Kui lapsi hellitatakse ja neile kõigis asjus järele antakse — siis see ei ole weel kaugeltgi mitte hädaoht, waid selles kaswatamises on ikkagi oma hää külg; selle juures saawad lapsed harwatasti kurjaks ja kangekaelseks, ehk see küll ei keela neid mitte oma wolilisteks ja isemeelseteks saamast, sagedasti ka wäga iseeneste armastajateks olewusteks, terawate ja tuima wälja nägemisega.

Michailow (Scheller).

— Esimene kaswamine elus on õnne kasmamine.

Soffre.

— Laste juures sünniwad ainult rutulised kurbtused, mis wastumeelt on inimesele, kelle juures sünniwad ainult ükši rutulised rõõmud. Proua Bachi.

— Laps! sina nutad ilmale sündides, aga sinu ümber naeratawad kõik; tee nii, et kui sina maailma maha jätad, siis kõik nutakšiwad, aga sina ükši naerakšid. Judianlaste kõnekäänd.

— Ära elatud aastates korjatakse ainult seda, mis esimestes eluaastates külwatud sai. Massilon.

— Kui teie lapsele järele annate, siis saab tema teile käskijaks; selle tarwis, et teda teile uuesti alla heitlikuks sundida, tuleb iga minut temaga lepinguid teha. Rousseau.

— Lapse juures ilmuwad puuduseд waraseст ajast pääle; aga kui teie ei laida teda selle eest, siis teete teie temast ajajookšul õnnetuma inimese. Buast.

— Hoitke oma laste silmapisaraid, et nemad wõiks neid walada teie haua künkal. Pythagoras.

— Iga inimene saab kaks kaswatust; ühe annawad temale

teda ümber piirawad inimeſed, teine, rohkem tähtjas, on kohustus iſeeneſe wastu. Hibbon.

— Hääde wanemate lapſed on ſõbraliſed iſeeneste keskel, tarkade wanemate laste juures juhtub ſee teiſiti.

W. Kwaſſowskij.

— Andke poiſikeſele oſawuſt ja õpetage teda lahkeks, ſeltskondliku teaduſele ja teie teete teda losſide ja õnne walitſejaks; aga miſſuguſeks ka tema ei lähe, temal ei ſa mitte olema raskuſi, ta ſaab kaſu nendeſt ja walitſeb nende üle — nemab iſe paluwad teda nendeſſe astuda ja walitſeda neid. Emmerſohn.

— Iga perekonna iſa kohus olgu tema ametnik, wabrikant ehk miſgiſuguſe muu asja ajaja, ſeiſab lastele hää hariduſe andmiſes, tema peab pruukima kõike ſummaſid, mis üle jääb tema elu ülespidamiſe kuludeſt, laste kaswatuſe pääle, õigeks tunnistades, et parem kapital on tubliduſes ja teaduſes.

Luiſa Otto.

* * *

— Noorus on ärakullatud pipar-kook, ja mõeldakſe, et ſeeſama on igapäewane leib; aga läheb aeg, ning wiimaks palud leiba. Turgenjew.

— Ei ole kahtluſt, et noor inimene wõib ajalikult ära ekſida tõſiſeſt teeſt, aga tema pöörab igakord ſelle alguſe juurde tagaſi, kuſt ta ſeda teed käima hakkas. Rambosſon.

— Noored inimeſed kiuſawad ſeda teha, mida ſoowiwad omandada, aga wanad ſeowad endid ſelle külge mida kardawad kaotada. Jewremon.

— Noorus — ſee on wahetpidamata joomine, ſee on — mõistuſe palawik. Larochefoucauld.

— Taga nutta meie nooruſt — ſee tähendab kõige rohkem kahetſeda iluſa naesterahwa päraſt, kes meid pettis. Stern.

— Noor inimene rändab iſemeelſuſe järele ja ſee rõõmuſtab teda; täiskaswanud inimene reiſib ſündmuſe järele ja ſee kurwaſtab teda. Paul Richter.

— Noores põlwes on püüdmiſed alati omakaſu püüdmata ja auuſad, ja nende eesmärgid jääwad ſelleks ſamaks, ainult nimed muutuwad. Turgenjew.

Uurige terawasti nooruſe meeleliigutuste järele, nemad on ära kustumatad. Buaſt.

— Keegi ei anna rohkem tublimat hiilguſt noorele inimeſele, kui naesterahwa ſeltskond. Billo.

Kes ei kuula nooruſes oma wanemaid, ſee ſaab kuulma nutmiſt wanaduſes. Sakſa rahwa wanaſõna.

— Tööta hommiku wara, et ſul wõimalik oleks puhata palawal keſk-päewal; näe waewa nooruſes, et rahulikuks teha wanaduſe aastaid. Hommikumaa kõnekäänd.

— Sääl, kus elab mure, ei tule uni millalgi, aga ſääl kus mureta noorus pea millalgi ennaſt ei koorma, — ſääl walitſeb kuldne uni. Shakeſpeare.

— Waraſed kewaded lühendawad igakord ſuwe. Shakeſpeare.

— Ei ole kardetawamat ſeltskonda inimeſele, kui lahke ja liiderlik wanamees. Buaſt.

— Asjaajamine on noortele, ſüdametunnistus — täiskasmanutele, palwe — wanadele. Herodotos.

— Sagedasti kõige tühiſemad asjad otſustawad nooreinimeſe elukäiku ja wiiwad teda töö walimiſele, mis temale on ette nimetatud looduſe eneſe läbi; mõnikord ümberpöördult, näitab walimine täiesti tema waimuannete wastu käima. Wilhelm Matjü.

— Laſ' kummelid kaswawad ſeda tugewamine, mida rohkem neid ſõkutakſe; aga noorus lõpetatakſe ſeda rutem ära, mida rohkem teda tarwitatakſe. Shakeſpeare.

— Nooruſt ostetakſe ſagedamalt ära kui awatelletakſe ehk laenatakſe. Shakeſpeare.

— Kurb on näha, kui noormees kaotab oma paremad loo-

tuſed ja luulekujutuſed, kui tema eeſt ära tõmmatakſe rooſiline loor, mille läbi tema waatas elu pääle. Lermontow.

* * *

— Räägitakſe, et wanadus kolmekordne lapſepõli olla. Shakeſpeare.

— Wähe mehi mõistawad wanad mehed olla. Larochefoucauld.

— Mida laps armastas, ſelle järele noormees püüdis, aga täiskaswanud inimene ſaab ſeda kätte. Draiden.

— Kui juba wäga kaugele minnakſe elu-teed mööda, ſiis tagaſi waadates pannakſe tähele, et nagu ei olegi ſelle tee pääle ſattunud. Buaſt.

— Wanadus on wihane mitte ainult rõõmude kaotamiſe, waid rohkem lootuste kaotamiſe päraſt. Paul Richter.

— Wana inimene on uhke, põlgaja ja jäme ſeltlslikus läbikäimiſes, kui temal wähe mõistuſt on. Labrugujere.

* * *

— Juhtumine, ſee on — pime ja kõlbmata põhjus, mis mingit asja ei walmista, midagi ei ehita, midagi wälja ei wali ja kellel ei ole tahtmiſt ega mõistuſt. Fenelon.

— Juhtumine, ſee on — ſõna, mida rumal inimene wälja mõtelnud. Verni.

— Juhtumiſed tutwuſtawad meid teiſte rahwaſtega, aga weel rohkem meie eneſtega. Larochefoucauld.

— Meie tuleme oma ſaatuſele ſelle tee pääl wastu, mida meie ſelle eeſt kõrwale hoidmiſeks waliſime. Lafontaine.

— Saatuſes ei ole mitte juhtumiſi; inimene loob ennemini, kui tuleb wastu oma eluſaatuſele. Wilmen.

— Inimeſed tegiwad ſaatuſeſt kõige ſuurema ebajumala ſelle tarwis, et tema pääle oma rumaluſi wälja walada. Ochſenſtern.

*

— Saatus annab sagedamalt rohkem, kui temalt palutakse.
Buast.

— Tõsine mehisus seab meid saatusest kõrgemale.
Proua Desomeri.

— Saatus wõidab ära üheksarnaselt tugewaid ja nõrku; tamm kukub suure praginaga maha, hein aga — tasa.
Buast.

— Mitte keegi ei pääse ära elusaatuse ettemääramisest.
Shakespeare.

— Inimene on sagedasti oma elusaatuse walitseja.
Shakespeare.

— Inimene, kes nimelt tahab midagi, on sunnitud ennast saatuse kätte andma. Saatus on naesterahwas!
Lermontow.

— Wanaaegsed inimesed uskusiwad pimedast pääst saatuse sisse.
Wilhelm Matjü.

— Aeg ja õnn tulewad ajajookstul kõigile inimestele, aga mitmesugustel juhtumistel on suur tähendus meie elus.
Kuningas Salomon.

— Inimene peab mõnikord wastu tahtmist saatuse alla heitma; — tuule ja wee tõusule wastu panemine on mõistuseta tegu.
Shakespeare.

* * *

— Kui inimene ainult mõtleb, et elu — on kõige suurem hääbus, siis alandab tema oma hinge.
Plato.

— Tõsine õndsus ei wõi mitte inimese saatuseks olla maa pääl.
Voltaire.

— Midagi ei ole õnnetumat asja inimesel, kui ei ole mingisugusi soowimisi.
Grimm.

— Inimese soowid on täitmatad.
Besserel.

Inimene ei soowi mitte midagi nii palawalt, kui just neid asju, millede pruukimine on ära keelatud.
Bouwillje.

— Seda tröösstida püüdma, kes tahab olla tröösstimata, see on temalt tröösstimatause ainuõiguſt ärawõtta püüdma.

Buaſt.

— Ära harjuta ennaſt hää käekäigusſe, see on mõõdaminew, kes walitſeb — õpib kaotama, kes õnnelik — õpib kannatama.

Schiller.

— Meie ſüda, eneſele tuhandeid ülearu rahutuſi luues, kahtleb igawesti hääduſe üle, mille juurde jõudmiſele tema ometi kõige rohkem tõttab. Raſin.

— Häädus, mida meie kaotame, ſaab meie ſilmades kahekordſe wäärtuſe. Lermontow.

* * *

— Inimlikud waimuandeb on ära nõrkemata; mitte midagi ei wõi ühe inimeſe poolt nii häſti tehtud ſaada, et teine inimene ſedaſama paremaſti ei wõiks teha. Ei ole teaduſe ehk kunſti püüdmiſt, kes ei wõiks üle käia; ei ole mõttetarkuſe (filoſophia) ſügawuſt, mida wõimata oleks ſügawamalt ära mõõta; ei ole mõttemõlgutuſe lendamiſt, mida wõimata oleks kinni ſaada kärme tiiwade liigutamiſe läbi. Emmerſohn.

— Kordamiſed juhtuwad elus ſagedamalt, kui ſeda mõtelda kſe; ſelle põhjus on inimeſe eneſe loomuſes. Iſeloomus, iſedus, poolehoidmus, püüdmus, harjunud wiiſid — kõik ſee ſeab kokku midagi terwet olemuſt, kelles inimene ujub, kui algolluſes, kui õhu wallas, kus temal ka paras ja hää on. Goethe.

— Elutarkus räägib, et inimeſtel ſündimiſe juures tehtakſe wahet üksteiſeſt mõistuſe pooleſt, niiſama, kui wahet tehtakſe näo joonte pooleſt. Aga kas ſee tõſidus peab noori inimeſi ilma ſõjariiſtadeta jätma, kes jannunewad elus edaſi jõuda? Mitte millalgi. Mitte üksgi inimene ei tea mitte, kui ſuured on tema waimuandeb ja kas tema on jõuuline ſünnitama ſuuri ehk wäikeſi asju, kuni ſelle ajani, kui tema ſeda mitte ära ei proowi. Laſ' tema pruugib misgiſuguſe asja pääle kõike oma loomulikku ja wooruslikku jõudu, ſiis ainult ſaab olema wõimalik ütelda, et tema on ſuurte waimuannetega inimene ehk mitte. Wilhelm Matjü.

— Töö mis meeldib — saab rahul olema waewaga.
Shakespeare.

— Inimene on sündinud selle tarwis, et töötada; ilma töötamata on elu enneaegne surm. Buast.

— Elu waatlemine on inglite osa, inimene peab tööd tegema.
Buast.

— Waew on inimese ülesanne. Proua Jedshewort.

— Tänamata waew, misugune see ka iganes on, on — wõõra töö parandamine. Ludwig XVIII.

— Kui inimesel suured waimuanded on, siis teeb haridus neid awalikuks; kui tal aga ainult keskmised waimuanded on, siis silub teadus nende puudusi. Sir Josias Reinhold.

— Laiemas tähenduses täidab teadus waimuannete puudusi, kuna wirkus ja kannatus just nagu usk mägesid paigast liigutawad.
Wilhelm Penn.

— Inimese waimuandeb ei näita mitte igakord nooruses wälja, niisama kui inimese õnn ei hakka mitte igakord kätkist pääle.
Wilhelm Matjü.

— Inimene, kellel kõige hiilgawamad waimuandeb on, aga neid mitmesuguste asjade pääle kulutab, ei wõi midagi korda saata.
Wilhelm Matjü.

— Waimuandeb ja puudus on naabrid iseeneste keskel.
Phythagoras.

— Kas siis niisugune on maailm, et tarwis ära warjata oma waimuandid? Shakespeare.

— Waimuandeid ära peida mitta ära. Shakespeare.

— Saage selleks, milleks teid loodus ise määras saada ja teie jõuate elus edasi; tahate teie aga millegiks muuks saada, siis saate teie tuhat korda halwemaks, kui mitte midagi.
Sidnuei Schmidt.

* * *

— Suurte inimeste elu lõpeb peaaegu igakord kurbmänguga.
Buast.

— Suurte asjade kordasaatmiseks tuleb nii elada, kui ei tuleks millalgi surra. Vouvenarges.

— Suur on ainult see, mis kestaw; kestaw on ainult see, mis õige. Ferrand.

— Tõsine suurus seisab selles, et walitseda enese üle. Lafontaine.

— Suured inimesed on tähtede sarnased; sagedasti tõmbawad nad alles siis eneste pääle tähelepanemist, kui juba ära kustusiwad. Buast.

— Inimlik suurus ei ole muud midagi, kui hiilgaw orjapõli. Denewil.

— Tõsist inimlikku suurust leitakse südamest, aga mitte pääst. Buast.

— Kellegi üle kadedust tundma, tähendab, ennast temast alamaks tunnistama. Proua Schieber.

— Suure waimuannetega ehitatud inimesele sagedasti ei ole lubatud mitte teada tuhandeid asju, mida iga koolipoiss peab teadma. Lessing.

— Wõimata on otsustada inimese üle tema kõrgete omaduste pärast, waid tarwis otsustada tema puudide järele, missuguse tema neist teeb. Buast.

— Millalgi ei sünni suuri asju ilma suurte takistusteta. Voltaire.

— Kannatus on kaitse-waim. Python.

— Suure inimese ja waimuhaige wahel on sagedasti niisugune wahe, kui edasijõudmise ja mitte kordaminemise wahel. Buast.

— Inimene, kelles ei ole mitte ülewõimliku oleku iha, on seesama, mis ilma kindla iseloomuta inimenegi; mitte see, ega mitte teine ei ole suurteks asjadeks tunnistatud. Dybui.

— Meie kõige suurem kuulsus ei seisa mitte kallale tungimises, waid mõistmises ennast üles tõsta pääle igakordse kukkumise. Konfutius.

— Üliparemus saadakse kätte, aga ei anta mitte sündimisega.
Buast.

— Meie kõik oleme suure inimese üle tema eluajal kadedad, aga väärtustame teda — pääle surma. Mimnerm.

— Elutarkus näitab, et suurte waimuannetega ehitatud inimesele on päriseks kannatline töö. Selleşt wõib arwata, et suure waimuannetega inimene ei ole muud midagi, kui kannatlik töömees.
Wilhelm Matjü.

— Lihtsus on tundemärk tõsiseşt suure waimu väärtuseşt.
Buast.

— Silmitsege ja uurige kaua seda asja, millega teie tegemist teete, kuni silmapilkne, elektri-sädeme sarnane walgus walgustab teie mõtteid. See ongi suure waimuande ilmumine.
Bython.

— Halastus on kõige õigem suuruse tundemärk.
Shakespeare.

* * *

— Kuulsus on kordaminek, ja et seda kätte saada, on tarwis ainult kawal olla. Lermontow.

— Mis on elu? — anna mulle kuulsuse peeker
Kui ka temas oleks surmaw kihwt.
Lermontow.

— Kuulsus on ka ilma kirjapanemata igawene.
Shakespeare.

— Lugupidamine ja rahu on tõesti kardetawaşt kiitusest paremad. Shakespeare.

* * *

— Elada ilma kasu toomata, tähendab mitte elada.
Proua Desulje.

— Inimene, kes on kasuta perekonnale, saab ka alati kasutaks isamaale. Krahwi proua Debradi

— Tõsine suur inimene on ainult see, kes enesele kui ka ligemesele kasu toob. Buast.

— Misuguses seisukorras meie ka oleksime, oleme siisgi seltskonnale kasulikud, kui teeme seda hääd, mis meie peame tegema. Ferran.

— Kasulik olla — on seisukord, mida inimene sündimise juures enese pääle wõtab ja millest isegi surm ei wabasta. Buast.

— Igas kohas, kus lahkus wahetatakse kasuga, wõidab lahkus peaaegu igakord. Rousseau.

* * *

— Esimene seltskondlik kohus on, auustada ja kaitsta oma ligimese elu. Buast.

— On tarwis täita oma kohusid ja mitte rahutu olla järelduste pärast. Voltaire.

— Peaaegu kõik inimesed leiawad wäikeste kohuste täitmisest rõõmu. Larochefoucauld.

— Inimest tänada oma kohuse täitmise wõla eest, tähendab — teda teotada. Hertsog Wellington.

* * *

— Ilma tundmuseta inimene, see on klawer ilma keelteta. Buast.

— Ilmalikkude inimeste tuimus ei ole nii wäga hirmus, kui nende kaastundmuse üles tunnistamine. Rousseau.

— Kindel inimene omandab kõik tahtmised; wõitja inimene — mõtleb; tundelik inimene — armastab. Proua Stahl.

— Igawus on kõikide tundmuste haud. Proua Düdefan.

— Tundmus teeb elu kahekordseks, aga rohkem kurbtuses, kui rõõmus. Buast.

Tundmus käib poolehoidmisega läbi; kiitus nõuab rohkem lugupidamist, Lewy.

Kaastundmust, niisama ka häbitundmust, ei ole võimalik järele teha. Buast.

Meie tundmused on meie arusaamise meelewalla all ja ümber pöördult. Rousseau.

Kui meie hing on täis tundmusi, siis on meie kõned täis põnewust. Vauvenarges.

Tundmusi võib wait olla sundida, aga võimata on neile piiri panna. Proua Nekker.

Inimest harib mõistus, aga tundmus juhatab teda.
Rousseau.

Meie eluajal on kõik tundmused ainult tähtajalised.
Lermontow.

* * *

Pruugi käesolewat aega, et oma tulewiku õnne kindlaks teha
Shakespeare.

Iga kõrgema õnne astme juure roomab alam, ja õpetatud pää kumardab kuldse ebajumala kuju ees. Shakespeare.

— Õnn häwitab ka kõigesuurema kauguse, mis loodusest seatud, ja ühendab looduslikku sõpra — sõbraga üheseguseks.
Shakespeare

Õnn wiib ka mõned paadid ilma tüürimeheta sadama juure.
Shakespeare

— Inimlikkudes asjades on ka niisama oma tõus ja mõõn: esimest pruukides — jõutakse õnnele, lastakse seda mööda minna — kõik laewaga purjutamine muutub võitluseks madala weekohtadega ja õnnetustega Shakespeare

— Inimesed kukuwad sagedasti õnne kõrgusest, nende põhjuste puudusel, mis neid selle kõrgusele wiisiwad.
Labruguiere.

— Õnn — on üks kõige petlikum ilmumine.

Nemirowitsh-Dantshenko.

Kas on see võimalik, et õnn millalgi täidetud kätega ei tule ja igakord oma kõige iluşamad şõnad kõige rumalamate tähtedega kirjutab? Shakeşpeare.

— Midagi ei ole rohkem tarwis, kui mõista ainult paigale jääda, kui aeg on; ära waata mitte kauguşesse. Siin on kõik juba waikse õnne tarwis. — Aga see ei ole mitte minu õnn! Silmad harjuwad ära, mõtte kujutus wäsib ja südame liigutus kaob ära. Pettus lõhkeb, kui seebi wahu wullike. Gontsharow.

— Õnnelikkude inimeste ajalugu ei ole millalgi külge tõmbaw.

Lermontow.

Mitte ainult õnn ei pimesta
Waid mõistab mõtted ja ka soowimiseд,
Ka unenägu ei wõi ta kui'gi olla
Kõik, kui ka sõdeke on kannatus!

Lermontow.

Mida harwemalt meid õnn hellitab,
Seda maguşamalt maitseb meile
Ette arwamistes ja luule kujutustes.

Lermontow.

— Õnne juures ei ole homset päewa: tema juures ei ole ka eilset; ta ei mäleta mööda läinud aega, ei mõtle ka mitte tulewiku pääle; temal on ainult käesolew aeg, see ei ole mitte päew, waid — silmapilk. Turgenjew.

— Üksgi asi ei ähwarda niişuguşt şuurt õnnetuşt tuua, kui liig õnnelik elu. Fenelon.

— Kui pääle pikalişt waeşuşt õnn meie juurde pöörab, şiis ei tunne meie teda mitte ehk õigemalt ütelda, ei uşu temasse.

Buaşt.

Misşugune luşt märatseb iseeneşes, iseenda õnne päraşt? Temaşt ei maksa midagi mõtelda, tema ei tule mitte sellele, kes tema järele igatseb. Ta on kui terwis; kui teda tähele ei pane, şiis tähendab see, et tema olemas on. Turgenjew.

Mitte üksgi inimene ei wõi, kui tema millalgi õnnelik ei ole olnud, minewikusse muidu tagasi waadata, kui ei õhkaks.

Buast.

Õnnelik on see, kes kõigega rahul mõistab olla! Tema elu on kerge ja tema teeb seda kõigile kergeks, kes tema ligiduses.

Süar.

— Mitte hästi korda seadmine, waid pruukimine elus teeb õnnelikuks. Manten.

Inimesed harjuwad kergesti kõigega ära, pääle õnne ja rahu.

Fontenel.

Ilma põhjuseta häkiline tusk warjab tulewase õnne ära.

Shakespeare.

— Mõistus räägib, et meie suuremalt osalt kõik kohustatud oleme oma õnne meie wigade pärast otsima.

Wilhelm Matjü.

— Õnn ligineb meile kummi-konna laiskusega, aga põgeneb meist ära metskitse kärmusega. Hommikumaa könekäänd.

— Aga mis on õnn? — Igapäewane uhkus. Kui mina peaksin ennast paremaks, kõige suurema wõimuliseks maailma pääl, siis mina oleksin õnnelik: kui kõik mind armastaksiwad, siis mina leiaksin eneses ilma lõpmata armastuse hallikaid.

Lermontow.

— Õnnesse mitte uskuda, on — piin.

Tumanskij.

— Wõimata on siis õnnelikuks saada, kui soowid seda, mis wõimata; ja ümberpöördult, õnnelikuks wõib ainult niisuguse kombel saada, kui soowid wõimaliku, sellepärast et seda saad, mida soowid... Kui sina soowid midagi, mis teise omandus, siis kaotad enese omanduse. Epiktetos.

— Tarwis naerda ennem kui õnne kinni püüad, sest muidu wõid ehk ära surra, ilma et oleksid aega saanud naerda.

Labruguiere.

— Oh, kui kahetsemise wäärt on see, kes põhjendab oma õnne walitsejate armu pääle! Naeratamise asemel millega tema nii

midagi kätte saada püüab, on walitseja armuliku waate ja tema õnnetu wiha wahel — palju rohkem hädaohtusi ja kartusi, kui sõjas ja naesterahwas. Shakespeare.

— Õnne tipule jõudmiseks ei ole õigemat teed, kui wooruse tee. Rousseau.

— Igawus, see on — õnnelikkude inimeste õnnetus. Walpol.

— Meelt äraheitmise kätte andma, tähendab wäga wähe õnne juhtumiste tundmist. Debinji.

— Inimese täius on — õnn. Proua Necker.

— Õnn seisab pääasjalikult selles, et rahul oled oma elu-saatusega ja oma seisukorraga. Erasmus.

— Õnn saab igakord awalikuks unenäoks. Buast.

— Õnn on lühikese aja pääle tulnud kaugelt külaline meie siinses elus, — hiljaks jäänud reisija, kes peatab elu-jaamas ainult selle tarwis, et wahetada wäsinute asemele puhkanud hobuseid, et jälle edasi sõita. Makarow.

— Inimese õnn ei ole muu midagi, kui wälk; tema, nagu näha, särab ainult selle tarwis, et ennast kõrgema astme pääle tõsta, kui müristamine on. Segur.

— Õnn on selle omandus, kes teisi õnnelikkudeks teeb. Delil.

— Meie peame õnnelikud olema igasuguse waesuse juures, missugune ka ial meile külaliseks tuleb. Voltaire.

— Õnnelik inimene äratab kadedust ainult mõnede meeletute juures: igapäewane tuule waikus wõib tormi alustuseks saada. Seneka.

— Keegi ei wõi õnnelik olla, kui tema iseenese austamist ei tarwita. Rousseau.

— Uskuge, et päält nägemise järele kõige õnnelikum sagedasti just ise kõige õnnetum on. Buast.

— Õnnelik inimene ei wõi mitte teada, kas ka teda armastatakse. Buast.

— Õnn ei ole ainult ise pime, waid tema teeb ka neid pimedaks, keda tema meelitab. Cicero.

— Õnn, see on parandamata narr naesterahwas ja tema wiimsed rumalused saawad kõige suuremateks Balsac.

— Kõige õnnelikumad inimesed on — pruudid.
Lermontow.

* * *

— Õnnetus wõib inimest uhkeks teha, kannatus alandab teda.
Rumenia kuningana Elisabeth.

— Inimene, kes kaua aega waewatud, uinub tuimuse kaissu magama. Diderot.

— Ei ole ühtegi surelikku olemas, kellel ei oleks oma õnnetust ja puudust olnud. Sismondi.

— Suured õnnetused ja hädad perekondlikus elus ühendawad tihti perekonna liikmeid ja äratawad üles isamaa armastuse tundmust ka neis inimestes, kes millalgi ei mõtelnud selleşt tundmuseşt; rasked hädaohud liidawad kokku iseeneste keskel perekonna liikmeid, kui see perekond weel mitte päriselt ei ole wooruslikult langenud. Mihailow (Scheller).

— Õnnetused pöörawad meid sagedasti õnne-elu juure, ja suured kaotused wiiwad tihti suure kuulsusele. Seneka.

— Tõsine õnnetus mõjub inimesele ainult siis, kui tema tunneb ennast süüdlase olewat ja temal põhjus on, seda enesele ette heita. Labruguiere.

— Ei ole nii raske õnnetust kanda, kui teda karta.
Arnold.

— Õnnetus teeb sõjakäiku argpükside pääle: tema luurab inimesi, keda näeb hirmu kartwat, ja põgeneb, kui julgesti wastu minnakse. Desüsse.

— Õnnetus teeb auutuks ainult neid, kes teda teenisiwad.
Fedr.

— Kõrgemal õnnetuseşt, see on — olnud õnn. Boies.

— Õnnetus saab meeleolude proowi kiwiks. Balsac.

— Hariliku mure kannab igaüks ära: kui meri waikne on, sõudwad kõik laewad üheſuguſe oſawuſega, aga et ka kõige karedamaid ſaatuſe löökiſi mehiſelt ära kanda — ſee nõuab kõige kõrgemat tarkuſt. Shakeſpeare.

— Ei ole ſiis weel mitte kõige ſuuremat õnnetuſt, kui meie rääkida wõime: ſee on kõige ſuurem. Shakeſpeare

— Õnnetus pikendab elu, aga õnn lühendab ſeda. Buaſt.

— Oma õnnetustes harjume ära, aga oma ſõprade õnnetustesſe ära harjuda on wõimata. Fontenel.

— Mitte wähem waewa ei ole eneſe kiitjat inimeſt leida, kes arwab ennaſt küll õnneliku olewat, kui alandlikku inimeſt, kes loeb ennaſt ülearu õnnetuks. Labruguire.

— Kui inimene on õnnetu, ſiis on ſelle põhjus tihti temas eneſes peidus, ſellepäraſt, et Jumal lõi kõiki inimeſi nende eneſte õnneks, aga mitte ſelle tarwis, et nemad õnnetud olekſiwad. Epiktetos.

— Õnnetus on õigus ilmſurematauſe pääle. Buaſt.

— Kõige õunetum inimeſteſt on ſee, kes teeb ennaſt rohkem õnnetumaks. Fenelon.

— Kes teeb iſeennaſt õnnetumaks, ſee ei wõi ialgi õnnelik olla. Buaſt.

— Kui iga inimene teeks kõiki ſeda hääd, mida tema wõib teha, ſiis ei oleks mitte õnnetumaid olemas. Duclos.

— Tugewaks inimeſeks ſaab ſee, kes mõistab õnnetu olla. Marizial.

— Mina auustan ſeda inimeſt, kes ſelgeſti teab, mida tema ſoowib. Suurem jagu õnnetuſi tulewad ſelleſt, et inimeſed puudulikult aru ſaawad oma eneſe otſtarbeteſt. Goethe.

— Et inimeſt mitte õnnetuks teha, ſelletarwis on waja teda rohkem ſundida, teraſemalt eneſe järele waatama. Buaſt.

— Parem tunda tänamata meelt, kui ennaſt lahti ütelda abi andmaſt õnnetuſes. Hommikumaa wanaſõna.

— Õnnetuſe eel on inimeſed alati röömſad; õnnelikkude juhtumiste ees on harilikult ikka tuſk eelkäijaks.

Shakeſpeare.

* * *

— Ei ole ühtegi inimeſt ilma kurwastuſeta, aga kui on, ſiis ſee ei ole mitte inimene. Türklaste wanaſõna.

— Kes ära ei taha kanda kurwastuſt, ſee kannatab ſeda kahekordſelt. Proua Kleron.

— Kalli asja kaotus ſünnitab meile rohkem kahju, kui ſelle kätte ſaamine rahul olemiſt pakkus. Buaſt.

— Kes ei mõista kannatada, ſee ei mõista ka mitte elada. Buaſt.

Röömuſid unuſtatakſe ära, aga kurbtuſi ei millasgi.

Lermontow.

— Mitu kurwastuſt ei ole mitte nii kardetawad, kui üks — ſügaw. Lermontow.

— Kergem nutta, kui kannatada ilma ühegi põhjuſeta.

Lermontow.

— Meele äraheitmine ei tunne piiriſi.

Lermontow.

— Sala kurbtus teeb hinge õrnaks ja araks.

Shakeſpeare.

— Sala kurbtus, kaetud ſilmakirjaliſe lõbuſtuſtega, on röömu ſarnane, mida ſaatus korraga ümber muudab. Shakeſpeare.

— Parajane kurbtus näitab üles ſuurt armaſtuſt; ülemäärane — ſuurt mõiſtuſe puuduſt. Shakeſpeare.

— Jlduſe jumal Venus ei naerata mitte kurbtuſe majas.

Shakeſpeare.

— Nutmine wähendab ainult kurbtuſe jõudu. Piſarad on laſtele. Shakeſpeare.

— Tulewad wiletſuſed — ſiis ei tule nad mitte ükſikult ſalakuulajate wiiſi, waid ſalga kaupa. Shakeſpeare.

— Kannatust wähendatakse teise kannatusega.
Shakespeare.

— Kui sa näed, et ka meiteſt paremad inimeſed kannatawad nagu meiegi, siis nagu ei näitaksgi mure mitte enam nii kardetaw waenlane olewat. Rohkem kannatab hing siis, kui seltsimehi kannatuses on. Shakespeare.

— Kannatus ongi elu. Misſugune rõõm oleks selles olnud ilma kannatuseta: kõik muutuks üheks ilma lõpmata tänupalweks tema on püha, aga igaw. Doſtojewſkij.

— Wäikſed kannatused ajawad meid harilikust olekust wälja, suured aga saadawad meid meie tõsisesse olusse tagasi. Lõhkenud kell annab tumedat häält; lööge ta pooleks — ja ta heliseb jällegi puhtalt. Jaan Paul Richter.

— Kõik kurbdus — on ilus. Ja kõik suur — on kerge.
Jofanow.

— Mitmeid muresid tundma, on kõrgema mõtete lahti arutamise tundemärk, neid proowima — see on kannatamise kuulsus, kes ülendab ja täiendab. Montegazza.

— Warjatud mure on kui kinni pandud ahi, kus tuluke südame tuhas elab, milles ta peituneb. Shakespeare.

— Põrmitseja ahastus närib palju wähem seda, kes tema üle naerab, ehk kes tema pääle suurt tähelepanemist ei pööra.
Shakespeare.

— Rõõmud ja kurbdused on ainult naelad, milledega kinnitatakse hinge ihu külge. Plutarchos.

— Mure wõib põskedelt puna kaotada, aga ei jõua südant muuta. Shakespeaer.

— Muret arstitakse murega. Shakespeare.

— Kurbdus on külge hakkaw. Shakespeare.

— Kurbdus muudab ka aega ja kellad jääwad seisma; ta teeb ööd — hommikuks ja lõuna aega — õhtuks.
Shakespeare.

— Mure on uhke: tema kumardab eneſe ja ühtlaſi ka oma peremehe ees. Shakeſpeare.

— Mure waletab ſiis tugewamini, kui ta tähele paneb, et temale midagi antakſe. Shakeſpeare.

— Ägada pääſemata mure üle on niiſama rumalus, kui tema üle naerda. Shakeſpeare.

* * *

— Tegewuſeta olek on niiſama rõhuw, kui üleliigne puhkus. Lewij.

— Tegewuſeta olek ja laiskus on ainult kaks paha wiiſi, milledeſt wäga wähe terweks ſaawad, kui need on kombeks harjunud. Rouſſeau.

— Kõige paremaid waimuandeid rikutakſe ära tegewuſeta oleku läbi. Mantan.

— Kõigiſt pahaiſt wiiſideſt nõrgendab tegewuſeta olek kõige rohkem mehelikku olekut. Montesquieu.

— Tegewuſeta elu on enneaegne wanadus. Goethe.

— Tegewuſeta inimeſed tüütawad kõik ära. Alfijeri.

— Tegewuſeta inimene on loom, kes aega ſööb, Decourcelle.

— Midagi ilma kaſuta tööd teha, ſee on — tegewuſeta olla. Prewo.

— Laiſad teawad alati, mis kella aeg on. Buaſt.

— See kes tööd ei tee, peab kohtu alla langema. Solon.

— Töö hoiab kõige paremini kuritöödeſt eemale. Smiles.

— Kes halwasti pruugib oma aega, ſee on eſimene kaebaja tema lühiduſe üle; nii kui tema raiskab teda pikaliſe riidesſe panemiſe, ſöömiſe ja magamiſe pääle, rumalate kõnede ja mõtlemiſte pääle, mis teha ja mida mitte teha, ning temal ei jäägi

nende tegemisteks teda üle; kes aga ümberpöördult, tarwitab teda parema tarwituse pääle, sellel on tema siis lühikenegi. . . .

Labruguiere.

— See, mida sagedasti laiskuseks nimetatakse, on pääasjalikult oma kõlbmatuse ja meeletuse ülestunnistamine.

Robinson.

— Laiskus on elawalt mahamatmisega üheşugune.

Robinson.

— Kurat kiusab laiska inimest, aga ka laisk inimene kiusab kuradit. Türklaste wanasõna.

— Laiskus on kõige suurem ära häwitaja, mis weel iganes wõib olla. Robinson.

— See, kes kakskümmend aastat midagi ei tea ja kolmeskümmnes midagi ei tee, sellel ei saa ka neljaskümmnendamas midagi olema. Smiles.

— See, kes midagi ei tea, usub kõike.

Italia wanasõna.

— Seltskonnal on õigus igalt ühelt palju oodata; laisklejaid ei tohi olla, ainult pääle nende inimeste, kes ennast täiendada ei jõua. Baushert.

* * *

— Kes ei mõista waene olla, see ei mõista ka rikas olla.

Prona Desomeri.

— Waesus käib laiskuse jälgi mööda, aga haigus — hoolimatause kannul. Buast.

— Waesus ei ole mitte noorus, aga seda kanda mõista, see on noorus. Lesweg.

— Häbi, kui waesust kanda ei mõisteta, weel rohkem häbi, kui seda tööga ära ei mõisteta ajada. Perikles.

— Waesus häwitab hinge jõudu, kalestab südant, jookseb tormi mõistuse pääle. Buast.

— Waesus on kade ja kurja soowija. Ploto.

*

— Waesus wiib mõnikord uhkuseni. Marmontel.

— Tõsiselt waene on ainult see, kes soowib rohkem, kui temal wõib olla. Lusje.

— Inimene ei saa mitte waeseks sellepärast, et temal midagi ei ole, waid sellepärast, et ta ei tööta. Montan.

— Waesused, mida meie eneste pääle tõmbame, on kõige kardetawamad. Prona Esse.

— Käesolewaid waesusi kannatatakse kergemalt, kui neid mis tulewikus ähwardawad. Piito.

— Waesus on häbi, kui seda teeniti. Siirü.

— Midagi ei takista rohkem suure waimuande käiku, kui waesus. Manüs.

— Laiskus käib nii tasa, et waesus silmapilk teda kinni wõtab. Buast.

— Kerjamine on laiskuse wili. Decourelle.

— Laiskus on waesuse ema: see on ilma südameta ema, kes jätab nälja surma ohwriks kõige armsamaid omist lastest.
Hommikumaa kõnekäänd.

— Waese abi maksab igakord rohkem kui rikka abi.
Hommikumaa kõnekäänd.

— Waene, kes rahul, on rikas, wäga rikas; aga ka lõpmata rikkus ei tähenda sellele midagi, kes wahet pidamatalt kardab kerjajaks saada. Shakespeare.

* * *

— Rikkus iseeneseest ei too auu ja waesus iseeneseest ei tee mitte häbi, mida tarwis oleks hoolsasti kinni katta.
Fanni Lewald.

— Misgisugune seisus ei tee auutuks inimest, aga mõnikord teeb inimene ise auutuks oma seisust. Desüsse.

— Kõik soowiwad jõukat olekut, wähe mõistawad seda aga pruukida. Ochenstern.

— Rikkus ei seisa mitte waranduse kambrite walitsemises, waid mõistuses neid pruukida. Bonapart.

— Kõige pisem heldus see on rikkus; kõige suurem — tarkus. Lessing.

— Kes ei wõi pruukida oma rikkust, see on waene. Buast.

— Ruttu saadud warandus ei ole millalgi ilmsüüta. Stobe.

— Töökas inimene, kes ikka raha loeb, on seesama, mis karugi, keda raske on wälja õpetada. Ärge olge kadedad mõnede inimeste pääle nende suure rikkuse pärast; rikkus sünnitab tihti niisugust waewa, et see meie jõuust üle käib; nemad ohwerdasiwad oma rahu, terwise, oma õnne ja südame tunnistuse, et rikkust omandada; see on liig kallis: niisuguse hinna eest ei maksagi seda omandada. Labruguiere.

— Kõige rohkem peab keskmine rikkus wastu, aga suur rikkus wiib igakord kahtlemata lõpule. Labruguiere.

— Rikas on see, kes rohkem saab, kui raiskab; waene on see, kelle juures wäljaminek üle sissetuleku piiride läheb. Labruguiere.

— Rikkus sünnitab ihnust ja häbematust. Euripides.

— Rikkus ainult kõwendab juurdeomandamise janu. Woshelas.

— Rikkus tapab rohkem inimesi kui waesus. Buast.

— Kuld ei ole mitte ihne päralt, aga ihnus oma kulla päralt. Hommikumaa kõnekäänd.

— Kuni ma kerjaja olen, siis hirwitan ja tõendan ma, et ei ole suuremat õnnetust, pääle rikkuse, aga kui rikkaks lähen, wõtan kinnitada, et ei ole suuremat õnnetust, kui waesus. Shakespeare.

— Rikkaks saawad need, kes mõistawad oma soowidele piiri panna. Proua Shieber.

— Kõige rikkam inimene on kokkuhoidja; kõige waesem on — ihnus. Shamfor.

— Rikas on see, kes arwab ennast rikkaks sellega, mis temal on.. Buast.

— Kes mõistab piiri panna oma soowidele, see on igakord küllalt rikas. Voltaire.

— Õnn on rikas olla, aga wäga wähe rikkaid-saawad õnnelikkudeks. Dybui.

— Rikastel on harwa sõpru. Ladina õigus.

— Rikas ilma heldusета on puu ilma wilsata. Türklaste wanasõna.

— Rikkus saab liikuma panejaks ja auupalgaks waewa eest. Paul.

— Ärge soowige palju; kes midagi ei soowi, on niisama rikas, kui kõige üle walitseja. Sharron.

— Ärge rutake mitte rikkaks saamisega, et mitte ruttu sellega endid waeseks teha. Ladina õigus.

— Jhnus teeb ainult ühe mõistliku asja, see on — kui ta ära sureb. Sirü.

— Jhnuse elu on näitemäng, kus käsa plaksutatakse kiituseks ainult wiimase waatuse lõpul. Dybui.

— Jhned walitsewad kõige raskemat teed, mida mööda endid hukatusesse saata. Labruguiere.

— Warandust koguda on kergem kui seda alles hoida. Sirü.

— Warandus seab meid hädast kõrgemale, aga mitte soowimisest. Buast.

— Majapidamine iseeneseest on suur kasu. Cicero.

— Jnimesed armastawad wäga raha, sellepärast et inimeste ja raha wahel on sarnadus: mõlemad muutuwad. Minajew.

— Soow rikkaks ja suureks saada, paneb inimesi kahewõrdselt töötama, nemad warastawad aega magamiselt ja puhkuselt, ning selle järelduse lähewad nad waraselt hauda ehk saawad kõlbmataks edespidi tööd teha. Wilhelm Matjü.

— Läheb kuld ees — siis on kõik teed lahti.
Shakespeare.

* * *

— Elus õppimine on tähenduste tunnistus. Wowenart.

— Elus õppimine sisaldab eneseses kooli, kus tunnid kalliſt hinda maksawad, aga see on ainuke kool, kus rumalad wõiwad õppida. Franklin.

— Elus õppimine, kus tarkust ainult wigade abil omandatakse, läheb õppijale ülearu kalliks maksma. Stanislaus

— Elus õppimise ja seaduse korra wahel oli igakord waieluſi.
Bekon.

— Elus õppimine, mis meid paremaks ei tee, teeb meid hälwemaks. Peti-Sen.

— Mõistus tarwitab elus õppimiſt, aga elus õppimine ilma mõtstuseta on kasuta. Stanislaus.

— See, kes ära proowis waesust ja rasket tööd, saab alati tugewamaks ja elus targemaks selleſt, kes sündis rikkuses ja pidustustes elu mööda saatis. Wilhelm Matjü.

— Elutarkust omandatakse ainult tegewusega ja täiendatakse ajaga. Shakespeare.

* * *

— Kiitused rikuwad inimesi; nemad panewad neid ülearu palju eneseſt mõtlema, teewad neid enese kiitjateks ja iseeneseſe armastajateks. Fenelon.

— Kiitused rikuwad ainult neid, kelledele nemad meeldiwad.
Rousseau.

— Kiituse armastamine on kõikide inimeste nõrkus.
Sallentin.

— Kiitust wastu wõtma on — soowima, et kaks korda kiidetaks. Larochefoucold.

— Kiitus on rumalate proowimine. Buaſt.

— Silmakirjaline kiitus ei tee auu sellele, kes seda räägib, ei ka mitte sellele, kelle kohta räägitakse. Grimm.

— Inimesele ei ole mitte enam teist ilusamat iluhäält, kui seda, kes temale kiitust laulab. Buast.

— Suurendatud kiitus toob kahju sellele, kes seda räägib ja sellele, kellele seda räägitakse. Buast.

— Inimene, kes kiitusest rõõmu joowastuses on, räägib ja teeb rumalusi. Buast.

— Kunagi ei kiideta teist ilma omakasu püüdmata
Larochefoucold.

— Teiselt kiidetakse ainult seda, mis meeldib.
Shakespeare.

— Kunstist kiitmine hakkas kunsti meeldimisest.
Voltaire.

— Seda inimest kiita, keda meie põlgame, see on iseenese teotus. Rousseau.

— Meie kiidame häämelega neid, kes meid imetelewad.
Larochefoucold.

— Meie anname andeks enestele ainult sellepärast, et meid kiidetakse. Larochefoucold.

— Kes meid kiidab see ei ole rumal meie silmis.
Buast.

— Iseennast kiitma, see on teistele wiisakasti rääkimine: mina olen parem teisest. Buast.

— Ära usu selle auususe sisse, kes iseennast kiidab.
Hommikumaa kõnekäänud.

— Kui ei ole sõpra kiitmiseks — siis kiidab inimene ennast ise.
Shakespeare.

* * *

— Olla see ehk teine seisab meie eneste wõimuses. Meie ihu on aed, aga tema aednik meie tahtmine. Shakespeare.

— Waeſe tarkus ſaab wäga ſagedasti rikka rumaluſe orjaks. Shakeſpeare.

— Tark pää wõtab kõigeſt kaſud wälja. Shakeſpeare.

— Räägitakſe, et waraſed aruſaajad ei ole mitte keſtwad. Shakeſpeare.

— Oh, kui waene on mõistus, mis kinni ſurutakſe lihtſa pilkamiſega. Shakeſpeare.

— Tark rumal on parem rumalaſt targaſt. Shakeſpeare

— Kergem on leida mõistuſt, kui inimeſi, kes tarwitawad kaſuga oma mõistuſt, ehk kes wäärt arwawad teiste mõistuſt ja wõtawad neiſt misgiſuguſt kaſulikku juhatuſt. Labruguiere.

— Inimeste keskel on palju rohkem ägeduſt, kui takti tundmuſt, ehk parem ütelda wähe inimeſi, kelledel mõistus õige maitſega ja ſelge mõtteliſe arwuſtuſega ſammu jõuaks pidada. Labruguiere.

— Mõtlejate inimeste elu on kümme korda lühem kõhklejate inimeste eluſt. Haldoni.

— Ettewaatus on ſilm kõige wooruste üle. Pythagoras.

— Ettewaatus ilma julguſeta on kaſuta, aga julgus ilma ettewaatuſe katſeta on hullustus. Arabia wanaſõna.

— Noor inimene peab mõiſtlik olema, ilma ſelleks näidata püüdmata; wanamees peab ennaſt mõiſtlikuna üles näitama, üksköik, kas tema ka ſeda on ehk mitte. Tſheſterfild.

— Waimu haigus on parandamata. Buaſt.

— Mis ülendab mõistuſt, ſee peab ka hinge ülendama. Buaſt.

— Kergem on otſuſtada inimeſe mõistuſt tema küſimisteſt, kui tema kostusteſt. Lewy.

— Uhke tarkus on alati täis ſappi; uhke hing on kõrgendatud hing. Buaſt.

— Mure on kõige tugewam inimeſe mõistuſe lahti arutaja. Proua Stahl.

— Tark ei ole mitte see, kes teeb palju, waid see, kes teeb, mis tarwis on. Stobe.

— Ei ole midagi enam halwemat, kui wahetpidamata kõikuda; mõistlik inimene teeb otsuse ja peab seda. De-Polmi.

— Kellel ei ole oma enese arwamist, see waidleb ikka wõeraste arwamiste wastu. Delingre.

— Inimene, kellel on palju teenitud auu ja mõistust, ei ole wastu meelt. Labruguiere.

— Teie mõtlete, et see ehk teine inimene on teie poolt naeruwääriliseks tehtud; aga mis siis, kui tema ennast ainult silmakirjaks naeruwääriliseks teeb? Kes on siis rohkem naeruwääriline: tema ehk teie? Labruguiere.

— Üles tunnistada oma walskust, see on targem olema, kui enne olnud. Buast.

Kannatused annawad mõistust kõige rumalamatele inimestele, ja teewad rumalateist inimesteist tarkasid. Seneka.

— Mõistlik ja tark inimene on kindel, rumal ainult on isemeelne. Proua Shieber.

— Kui tark ka ial inimene oleks, alati leitakse ülesse see punkt, kus ta rumal on. Proua Bachi.

— Targal inimesel on sääl igaw, kus suurem jagu inimesi lõbu leiawad. Duclos.

— Tõsisel tarkusel peab olema teemandi omadused: tema peab olema läikiw ja kindel. Maren.

— Tõsine tarkus seisab õiges ja kerges wäljarääkimises. Pope.

— Tarkus seisab ainult terwes meeles. Fenelon.

Üleüldine noorus ja üleüldine wanadus segawad mõistust, üleliigne ehk puudulik haridus teewad teda nürikS. Paskal.

— Ärge waadake mitte selle pääle, kes rohkem on õpetatud, waid selle pääle, kes paremini on õpetatud. Monten.

— Haritud inimene teeb harimata inimeſe wahel niiſama wahet, kui ſõnakuulelikku hobuſe ſuurauad taltſutamata hobuſe wahel. Barthelemy.

— Mõistus ſaab ikka ſüdameſt petetud, aga ſagedasti ka ſüda — mõistuſeſt Larochefoucold.

— See ei ole mitte tark, kes ei mõista iſeennaſt aidata. Buaſt.

— Harima mõistuſt, ſee on ülendama meie hinge. Wilmann.

— Aruſaamiſe wõim on kõige aeglaſem inimeſe omadus. Rouſſeau.

— Suur õnnetus — kui ei ole mitte küllalt mõistuſt, et hästi oma mõtteid wälja rääkida, ning kui ei ole küllalt aruſaamiſe wõimu, et waikida. Selles on kõik häbematuſe põhjuſed koos. Labruguiere.

— Kui waeſus on kuritööde ema, ſiis mõistuſe puudus on nende iſa. Labruguiere.

— Süda teeb rohkem inimeſi jutukamaks ja rahuliſemaks, kui tarkus. Labruguiere.

— Sääl ei ole mitte tarkuſt, kus ei ole aruſaamiſe wõimu (terwet mõistuſt). Forſter.

— Terwe aruſaamiſe wõim on inimliku elu walitſeja. Boſſuet.

— Teraw meel kumardab mõistuſe ees. Arnold.

— Inimene ſaab wabaks ainult ſiis, kui tema oma kannatuſega heidab mõistuſe alla, aga mõistus — õiguſe alla. Dagueſſeau.

— Targa naer on näha, ega mitte kuulda. Buaſt.

— Inimlik tarkus tuletab tuleklaaſi meelde, mille kiired ainult ſiis ſüütawad on, kui nad otſekohe keſkpunktiſt tulewad. Wilhelm Matjü.

— Õpetatud inimene teab, mis on rumal inimene, ſellepäraſt, et ta iſe ſeda mõnikord oli, aga rumal inimene ei ſaa

millalgi õpetatud olekuſt teada, ſellepäraſt, et millalgi ſeda ei ole olnud. Hommikumaa könekäänd.

— Igaüks mõtleb, et temal on rohkem mõistuſt, kui naabril, niiſama nagu iga iſa armab oma lapſi kõige iluſamateks oma ümbruſes. Hommikumaa könekäänd.

— Tarkus tuleb asjade mõiſtmiſega, aga mitte aastatega. Hommikumaa könekäänd.

— Teadus on puu, mille juur on rõõm, aga wili — rahu. Hommikumaa könekäänd.

— Tark inimene küſib iſeeneſe käeſt oma wigade põhjuſi, aga rumal pöörab nende päraſt teiste juurde. Hommikumaa könekäänd.

— Kannatus on tarkade inimeste woorus, rumalad ei mõista ſeda. Hommikumaa könekäänd.

— Tarka inimeſt wõib ära tunda, kolmeſt järgmiſeſt põhjuſeſt: tema rõõmuſtab ennaſt teiste õnneſt, waikib, kui aſi temaſſe eneſeſſe puutub, ning mitte millalgi ei räägi teiſe üle halwaſti. Hommikumaa könekäänd.

* * *

— Rumal laſeb ruttu omad nooled ära. Shakeſpeare

— Rumalus käib ometi ka kõige ilma ümber, nii kui päikegi paiſtab kõigil pool. Shakeſpeare.

— Ka ſee on kurwaſtaw, et rumalatel ei ole wõimalik targaſti ſelleſt rääkida, et targad ka rumalaſti teewad. Shakeſpeare.

— Ilma rumalateta oleks ilma pääl wäga igaw. Lermontow.

— Äks ja ſeeſama aſi ſaab ſagedaſti targa inimeſe ſuus ſüütaks, aga rumala ſuus — rumaluſeks. Labruguiere,

— Tarkade inimeſte üle naerda—ſee on rumalate eeſõigus; nemad on ka ilmas, nagu naljategijad paleede juures: nendeſt ei wõta keegi eeſkuju. Labruguiere.

— Hirwitamine tõendab sagedasti mõistuse kehwust.
Labruguiere

— Mitte midagi ei ole protsessida eesõiguse päraſt tähtsate ja tähtsuseta inimestega: esimesed on kaitsetud oma tähtsusega, aga teised löövad neid tagasi oma jämedusega. Labruguiere.

— Mida rumalam, seda ka selgem. Rumalus on lühike ja mitte kawal, aga tarkus jookseb kiiru-kõru ja peidab ära. Mõistus on tihti petja, aga rumalus alati õige ja auus.
Dostojewsky.

— Rumal mõtleb, et tema tark on; tark ei tea, et tema rumal on. Sakespeare.

— Rumalus ja kiitus on — lahutamata sõbrad.
Beaumarchais.

— Mitte üksgi muu ei wii nii otsekohe rumalusesse, kui kiitus. Liiwri.

— Kes tahab palju terawaid sõnu ütelda, see pruugib ainul tuhandeid rumalusi ütelda. Rousseau.

— Wõerad rumalused ei tee meid mitte targaks
Bonapart.

— On rumalusi, milledest niisama räägitakse, kui külgahakkawateſt haigusteſt. Larochefoucold.

— Misgi ei ole nii lähedal rumalusel, kui pää ilma mõistuseta Proua Nekker.

— Kõrkus wiib kuni selleni, et paneb rääkima rumalusi, ainult pruugib pöörda enese pääle tähelepanemiſt. Buaſt.

— Rumala juures on ikka mõistus selle tarwis, et kahju teha. Roiu.

— Rumalal on ainult rumalad sõbrad. Helwetzius.

— Ei ole ühtegi inimeſt, ka mitte targemate keskel, kes ei oleks rumalusele tolliraha maksnud. Buaſt.

— Wanad rumalad on rumalamad noorteſt.
Larochefoncauld.

— Õhtul tuleb hommikul tehtud rumaluſe eeſt kallisti maksta.
Buaſt.

— Ei ole midagi rohkem tüütawamat rumalale, kui oma eneſe ſarnaſega koosolemine. Binjikur.

— Naerda tarkade inimeste üle, ſee on rumalate eesõigus.
Labruguiere.

— Laiſad ſaawad alati keſkmisteks inimesteks, ükskõik, missuguſeſt ſuguſt nad on. Voltaire.

— Rumalad ſoowiwad üliwäga nõuu anda. Buaſt.

— Rumal on ſuur paremus (eesõigus) haritud inimeſe ees: tema on alati iſeeneſega rahul. Bonapart.

On inimeſi olemas, kes omas waeſuſes küllalt on haritud ſelle tarwis, et ei anna mitte tähelepanemiſt eneste juures terwe mõistuſe puuduſe üle. Buaſt.

— Kombe (pruuk) on rumaluſe tugi. Decourcelle.

— Mida rohkem on piiri pantud inimeſele, ſeda rohkem püüab tema teistele wastu rääkida. Wanjer.

— Keſkmiſe mõistuſe tunnemärk on wahet pidamata jutustamine. Labruguiere.

— Keſkmiſes inimeſes on kõik keſkmine.
Proua Deſomeri.

— Ei ole enam kardetawamat keſkmiſeſt inimeſeſt, kes on oma kuulſuſe eesmärgile jõudnud. Appjen.

— Targa üks päew maksab rohkem, kui kõik rumala eluaeg.
Buaſt.

— Harjunud kombe on rumala mõistus.
Friedrich Suur.

— Rahwas! Rahwas! Kui palju on rumalaid tarwis ſelle jaoks, et kokku ſeada rahwaſt (hulka). Shamfor.

— Keſkmiſed inimeſed teewad teine teiſele järele ja uhkustawad algupäraldusega. Buaſt.

— Rõõmustus ſaab ſagedasti paljude rumaluste emaks.
R itſhardſon.

— Iseeneſe pääle lootjad ſaawad ſuuremalt jaolt keſkmisteks inimesteks. Buaſt.

— Igawaks ei ſaa mitte ſee rumal, kes ei räägi, waid ſee kes räägib. Proua Deſomeri.

— Kahtlema kõige juures, ſee on narruſe tundemärk. Dümarſe.

— Rumalad imestawad ka, aga ainult rumaluste üle. Labruguiere.

— Halp on keſkkoht häbemata ja rumala inimeſe wahel: tema on kokku ſeatud üheſt ja teiſeſt. Labruguiere.

— Halp on ſee inimene, keda rumalad kõige wäärtusliſemaks inimeſeks loewad. Labruguiere.

— Alatine kawaluſe pruukimine on wäheſe mõistuſe tundemärk. Larochefoucauld.

— Keſkmiſe mõistuſe tundemärk on ſoow, alati jutustada. Larochefoucauld.

— Lollidel on kuus tundemärki: wihaſtawad ilma põhjuſeta, räägiwad ilma aſjata, uſuwad kõikidesſe, ſegawad ſellesſe, mis nendesſe ſugugi ei puudu ja ei mõiſta millalgi wahet teha, kes neile tahab hääd ehk kurja teha. Hommikumaa kõnekäänd.

— Et ilmas edu omandada, on tarwis wäljaspidi nõdrameelne ja ſeeſtpidi mõiſtlik olla. Hommikumaa kõnekäänd.

— Ainult üks haigus on arſtimata — ſee on rumalus. Hommikumaa kõnekäänd.

* * *

— Nõdrad inimeſed ei lõpeta millalgi iſe — kõik ootawad lõppu. Turgenjew.

— Inimene ei ole muud midagi kui nõrkuſe kuriſtik. Maſſilon.

— Mehine inimene kannatab ilma kaebamata; nõder kaebab ilma kannatamiſeta. Buaſt.

— Mehisus on nõrkade jõud. Fenelon.

— Sõna „homme" on wälja mõeldud kindlusета inimeste ja laste tarwis. Turgenjew.

— Liialt mitte rahul olla enesega, on nõrkus, liialt rahul olla — rumalus. Prona Desable.

— Käsku andew wiis näitab jõuetust (wõimetust). Buast.

— Üles tõsta nõtra — on weel wähe, tarwis pääle selle teda weel kinni hoida. Shakespeare.

— Kurbtus on maks, mida tark inimene loodusele peab maksma; ja selles ei ole midagi, pääle parajuse, ning ei pea teda mitte nõrkadest inimestest eraldatama. Trewu.

— Kõige tugewam inimene saab wäga nõrgaks, kui tema oma ligimeste abi on kaotanud. Duclos.

— Takistused pidustawad nõrkade juures, aga saawad tugewast inimesest ära wõidetud. Ladi Blessington.

— Ainult meeletu silmades saab jõuud õigusеks. Lagarp.

— Kõigist nõrkustest kõige suurem on see — karta ennast nõrgaks näidata. Bossuet.

— Nõdrad inimesed ei wõi mitte õiglased olla. Larochefoucauld.

— Nõdrad inimesed jääwad rahulisеks niisama kergesti, kui kergesti nemad ära ehmatasiwad. Balsac.

— Nõdrad inimesed juhiwad oma elu läbi walskuste ja kahetsuste. Buast.

— Nõtradeks saadakse laiskuse ehk iseenese mitte uskumise läbi. Bonapart.

— Suurem jagu nurja minemisi elus tulewad tahtmise nõrkusest. Wilhelm Matjü.

* * *

— Kui raske ka ei ole häätegijate inimeste elu, ta ei ole ometi nii waewarikas, kui kurjade inimeste elu

Proua Rolan.

— Kuri inimene on söe sarnane: kui tema ka ei põleta, siis määrib ometi mustaks. Prantsuse wanasõna.

— Ainult see loeb kõiki kurjadeks, kes ise kuri on.

Barles.

— Kuri inimene teeb kahju iseenesele enne, kui teistele.

St. Augustinus.

— Kuri inimene saab õnnetuks ka oma õnne keskel.

Ladina õigus

— Kurjade inimeste elu on täis rahutusi. Didero.

— Kurjuse teega ei jõua millalgi hääduselе.

Shakespeare.

— Sügawalt sisse juurdunud kurjus teeb liiga palju sügawaid raiemärkisi (wöödelduši). Shakespeare.

— Kahtlus elab alati kurjategija hinges: iga põõsas näitab wargale tabajaks olewat. Shakespeare.

— Kurjus tuleb alati hääduse juures nähtawale, aga häädus kurjuse juures. Stern.

— Kurjus wõtab seda kinni, kes teda teeb.

Türklaste wanasõna.

— Wäga wähe on inimesi olemas, kes jõuawad hääd teha, aga peaaegu kõik wõiwad kurja teha. Gracianus.

— Ettewaatlik inimene mõistab kurjust kõrwale hoida; tark inimene kannab teda ilma kaebamata. Pittakos.

— Wõimata on kurja teistele teha, kui seda mitte iseenesele ei tehta. Buast.

— Kurjust leitakse sagedamalt rumalusega, kui tarkusega ühes olewat. Duklos.

— Keelepeksmine, see on kurjade inimeste otsekohesus.

Decourcelle.

— Andeks anda kurjusele, tähendab häädusele kahju tegema.
Siirü.

— Kui kurjusega algad, siis kurjusega ka kinnitad
Shakespeare.

— Kurjuse wisadus ei häwita kurjust, waid ainult suurendab seda. Shakespeare.

— Kuri hing, kes toetab ennast püha tunnistuse pääle, on hirmutuse naeratamise sarnane, ilusa õuna sarnane ära mädanenud südamega. Shakespeare.

— Ainult see teenib häätegija nime, kes ühtepuhku hääd teeb.
Lemonti.

— Esimene samm häädusele on — ära tee kurja.
Rousseau.

— Kui mitte ei ilutseda häädusega, siis ei olda jõulised seda tegema. Liwri.

— Tarwis mõistust olla selle jaoks, et hääd teha, rumalad ei ole selle pääle mitte kõlblikud. Prona de = Pompardur.

— Silmakirjaline häädus läheb piinliku wiisakuse pääle.
Duklos.

— Woorus on kokku pandud jagu õnnest. Buast.

— See ei mõista hääd armastada, kes ei mõista kurja wihata,
Charlos.

— See on hää, kes teeb hääd teistele: kui tema kannatab selle häädusе eest, mida teeb, siis on tema wäga hää: kui tema kannatab nende eest, kellele hääd tegi, siis tema walitseb niipalju suure häädusе üle, et tema wõib suurendada ainult seda juhtumist, millal suurendatakse tema kannatamine; kui aga tema sureb sellepärast, siis tema häätegu jõuab niisuguses juhtumises kõige wiimsema piirteni: tema on kangelane ja seda ka täielikult.
Labruguiere.

— Hää soow wabandab ka halwasti täitmist.
Shakespeare.

—Anda midagi wastumeelselt — see on jämeduse tundemärk.
Labruguiere.

— Ei ole maakera pääl inimest, pääle hullumeelsete, kes hääd ei jõuaks teha. Sir-Eduard Bulwer Litton.

— Kes annab wähe, aga lahkesti, see teeb rohkem, kui teine, kes ei kahetse raha, aga annab seda etteheitmisega.
Hommikumaa könekäänud.

— Püüa nii teha, et sinu hääteod wõiksiwad wabandada sinu puudust. Hommikumaa könekäänud.

— Neid, keda saatus teeb ilusateks, saawad harwasti wooruslisteks, aga neid, kes saawad wooruslisteks — teeb wäga inetumaks. Shakespeare.

— Tänamata meel on loomu wastane. Shakespeare.

— Inimene, kes ei nõua mitte tänu andmist, on nimelt see, kes täielikult teie tänu ära teenib. Salentin.

— Missugune ka oleks hääteo sündimine, siisgi ei ole wiisipäralist tänu andmist tema eest nõuda. Lewy.

— Ei ole suur häda hääd teha tänamatadele, aga wälja kannatamata kurbtus on abi saada auutumalt inimeselt.
Larochefoucauld.

— Tänu tundmus on häade hingede tundemärk.
Buast.

— Mitte kõik need, kes täidawad tänu tunemuste wõlga, ei saa selleşt tänajateks. Larochefoucauld.

— Mitte häätegijatele ei ole tarwis auuhinda määrata häätegemise eest, waid selle tänuliku meele eest. Decourcelle.

— Iseenese auustamine ei ole mitte üks ja seesama, mis uhkus on, sellepäraşt et tema on kõlblik ruttu teotama, — iseenese auustamine ka tunneb teotust, aga pikkamisi. Siisgi on uhkus sugulane selleşugusele omandusele: wõib olla, et tema seisab ka iseenese auustamiseşt, ühendatud iseenese kiitusega ja on ära riku-

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

tud selle wiimsega kuni selleni, et poole häid omanduſi iseeneſe auustamine häwitab ära ehk pöörab neid ümber halwadeks.

Jessi Bauſhert.

— Auupaklik olek, kui ka heldus, üteldakse sagedasti tühisteks asjadeks. Tõsine korralik inimene teeb wahet waatega õiguse ja teiste inimeste tundmuse wahel, kuigi ka need saawad kõige alamasse arwesse. Tema auustab teisi inimesi soowides, et teised ka teda auustaksiwad. Wilhelm Matjy.

— Kõik inimesed peawad wastamisi lugu pidama teine teiseſt.

Proua Stahl.

— Kes iseeneseſt lugu ei pea, selleſt ei saa ka mitte keegi lugu pidama. Ladina õigus

— Millalgi ei pea teised meist niipalju lugu, kui meie iseenesteſt lugu peame, Seneca.

— Lugupidamise puuduſeſt iseeneſe wastu, sünniwad niisama palju paha wiisisi, kui ülearu lugupidamiſeſt eneſe wastu.

Montan.

— Lugupidamine iseeneſe wastu, on päätingimine õnne lepingus. Buaſt.

— Käesolewa aja elanikkude auustamine on parem järeltulejate auustamiſeſt. Buaſt.

— Inimeſe lugupidamine teiſe inimeſe wastu on wiisakuſe alus. Hodwin.

— Meesterahwad on heldemad auustamiſe pääle naesterahwaste wastu ainult siis, millal neil on kindel ettewõetud nõuu nii ruttu kui wõimalik järele jätta selle auustamiſe ülesnäitamiſt nende wastu. Proua Depüisje.

— Iseeneſe auustamine ei ole mitte kõrk-meelsus, sellepäraſt et isegi tema nõudmiſed on kõrged, ning mitte millalgi ei ole rahulik, kuni ei jõua mitte tema eneſe poolt määratud täiuſe mõõdu puuni. Jessi Bauſheret.

* * *

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

— Kes mõistab walitseda eneſe üle, wõib käsku anda inimeste üle. Voltaire.

— Inimene walitseb eneſe üle ainult järelemõtlemiſe abiga. Buaſt.

— Tarwis olla kannatlik, et walitseda iſeeneſe ja teiste üle. Fenelon.

—Kes iſeeneſe üle walitseb, ſee ſaab ka ruttu teiste üle walitſema. Gracianus.

— Kui inimene millalgi oma tundmuste üle ei walitſe, ſiis peab ta oma üteluste üle walitſema. Buaſt.

— Ei ole midagi kardetawamat wõimuſt, mis oſawuſeta kätes on. Rouſſeau.

— Teil on ſuur wõimus ſiis, kui teie walitſete iſeeneste üle. Seneca.

— Inimene, kes wõib teha kõik, mis ta tahab, ſaab ruttu ka ſeda tegema, mis mitte tarwis ei ole. Hewara.

— Palju kergem on waenlaſt ära wõita, kui iſeennaſt. Maſſilon.

— Kombed teewad inimeſt Uiliam Uikem.

— Oſawuſed meeldiwad ja tõmbawad eneſe järele iſeeneſe kõrgendamiſt, iſeeneſe paremuſe tundmuſt, ſeltskondliku ſeiſukorra omandamiſt ja õnne maailmas. Tſheſterfild.

— Ainult ſee on tõſiſelt waba, kes walitſeb iſeeneſe üle. Dasje.

— Hädasti tarwiline algollus (element) edaſi jõudmiſeks elus on iſeeneſe pääle lootmine, ſee on, julgus ainult iſeeneſele abiliſeks olla ja mitte teiste pääle waadata, kui oma tegude pääle. Wilhelm Matjü.

— Inimene, kes mitte ei käi oma tahtmiſe otſuſt mööda, waid kuulab alati teiste nõuuandmiſi, heidetakſe lõpeks ometi täieliku mõistuſe nõrkuſe alla; temas häwitatakſe iga iſeeneſe pääle lootmiſe tundmus, ja tema elamine maailmas ſaab nulliga ühe-

sarnaseks kuni selle ajani, kui misgisugune juhtumiste kokkusattumine mitte wälja ei kisu teda selleſt inimesele alatumaks tehtud seisukorraſt. Wilhelm Matjü.

— Kuula igat ühte, räägi wähedega. Shakeſpeare.

— Wiisakus warjab paha wiisi niisamuti, kui ehe kortsu kinni katab. Bekon.

Wiisakus on wooruste täiendamine, mida mitte ei ole. Meilan.

— Wiisakus on kuldamise sarnane, mis õige tihti päris auutumat metalli kinni katab. Dybui.

— Missugune waimuanne ka kellegil oleks, wiisakuse puudus häwitab siisgi lugupidamise ära. Miss Debellämi.

— Sellepäraſt, et kulda wähe on, leiti kuldamise kunſt üles, niisama ka, meie häädusste puuduse täitmiseks, meie mõtlesime wiisakuse wälja. Lewij.

— On tarwis palju aru olla, ehk palju mõistust selle tarwis, et seltskonnas ilma wiisakuseta sallitaw olla. Buaſt.

— Uhkus ja haridusе puudus saawad wiisakuseta oleku hallikateks. Bellegord.

— Wiisakuseta olek ilmub tihti ilmalikkude pruukide mitte teadmiseſt. Lewel.

— Wäga auupaklikud inimesed on otse kui puu-munad, mis treiali pingi pääl wälja treitud: wormid on pea üheſugused üks üheteisega. Buaſt.

— On inimesi, kes saadawad oma elu wormlikkudes ja kõlblikkudes olekutes mööda; nemad ei anna andeks teile mitte ühtegi kombe eksituſt. St. Jewremon.

— Kombed on tegelikus elus eluwiisid pisikeses; pahameelses waates inimese pääle alati arwatakse leida kurja inimeſt. Wilhelm Matjü.

— Tahad jõuda oma püüdmiste eesmärgile — küsi wiisakalt inimeselt teed, kellega kokku juhtud. Shakeſpeare.

— Seltsline inimene, see on eesõiguslikult inimene; tema on ilma waltskuseta auupaklik, auupaklik ilma alanduseta, andeks andja ja ilma meelituseta. Banold.

— Inimese iseenese täiendamine on seotud seltsluseega. Portalis.

Kahtlemata on ainult wäga wähe inimesi kõlblikud wahet tegema inimese wälispidise jämeduse kinni katmisega tema salajate hinge omanduste wahel, wäärtustama walmis tegemata briljanti; suurem jagu ei walitse mitte niisuguse terawmeelsuse üle; tema otsustab inimesi rohkem wäljaspidise oleku ja ülespidise kombete järele, kui tema sisemise wäärtuse järele, ja igapäewane elutarkus paneb meid uskumisele, et auupaklik olek ei ole mitte ainult hädasti tarwiline põhjusollus edasi jõudmises, waid on isegi õnn. Wilhelm Matjü.

— Tundmatade wahel hää läbikäimine on kõige parem soowituse kiri, sellepärast et esimesed meeleliigutused on wäga tähtsad; tema wõib olla kasulik ehk kahjulik, inimese ette astumiste järelduse ning sellepääle waadates, kas tema saab olema auupaklik ehk tõlpak, häbelik ehk läbi käija. Siis kui jämedus ja pahurdus kinni panewad inimeste südame ukse, siis armsus ja auupakkumus pöörawad lahti riiwid ja ajawad neid lahti mõlemale poole. Wilhelm Matjü.

* *
*

— Ärge segage kõwadust mitte karedusega (jämedusega); see wiimane ei näita wälja hääd südant. Buast.

— Jäme olek wõib olla saadud hooletu hariduse järeldusest, aga mõnikord ka sagedate halwade seltskondade koosolekute osawõtmistest. Urri.

— Liig julge olek toob wähedele kasu, aga palju kahju. Feder.

— Liig julgusega wõib küll kõike ette wõtta, aga mitte ei ole wõimalik teha. Bonapart.

— Õnneline liigjulgus ei leia mitte laitjaid.

Lesash.

Kui kuritegu on awalikuks tulnud, siis püüab tema ennast liigjulgusega kaitsta. Nost.

— Jumal wõib andeks anda pattusi, aga jämedusele ei ole mitte andeksandmist ei taewas ega ka maa pääl.

Heutoru.

* *

*

— Uhkus saab igas seisuses rumaluse tundemärgiks.

Holdoni.

— Kui meil ei oleks niipalju uhkust, meie ei kaebaks siis mitte teiste uhkuse üle. Larochefeucauld.

— Uhkus kombetes, see on rumalate wiga. Bualo.

— Selle asemel, et hinge kõrgendada, alandab uhkus seda kuni ettekujutamata madaluseni. Buast.

— Ärge kõwerdage enesešt mitte millegi järele: lihtsus on suure waimuannete tundemärk. Berni.

Kes õigeks tunnistab enese kohta tõsist wäärtust, see wäga harwasti kiidab oma sugu-alusega. Buast.

— Uhke olema see on tooruse later. Buast.

— Ka uhkus peab mõnikord langema. Shakespeare.

* *

*

— Keegi ei täida mitte hästi oma kohuseid, kui tema ei armasta neid; aga ainult üksi auusad inimesed wõiwad oma kohuseid armastada. Rousseau.

— Õigus on tõsiduse ema ja auusa inimese silt.

Didero

— Kõlbmata inimese põlgtus toob auu auusale inimesele.
Buast.

— Anda lubadusi ja neid mitte pidada, tähendab, wõib olla, kawalat, aga siisgi mitte auusat inimest. Rousseau.

— Silmakirjaline olek ei ole wäärt auusa inimese ees.
Fenelon.

— Kawal inimene ei saa ialgi suureks, niisama ei wõi ta ka mitte auus olla. Buast.

— Auus inimene on ettewaadlik: tema paneb wõõraste puudusi tähele, aga ei räägi neid millalgi. St. Jewremon.

— Auusaks inimeseks saab see, kes teeb kõike seda hääd, mida tema teha wõib; Delil.

— Määramata auu on kõige puhtam warandus inimesel maa päälses elus: ilma selleta on inimene kullatud muna, wärwitud sawi. Kartmata waim õiges rinnas on — teemant kastis, mis kinni pantud kümne lukuga. Shakespeare.

— Auu on nägemata asi: temaga suurendatakse sagedasti seda, kelledel midagi ei ole. Shakespeare.

— Elu on kallis igale, aga auusast sugust inimesele on auu kallim ka tema elust. Shakespeare.

— Mida auusam inimene, seda wähem kahtleb tema teiste auutuste üle. Cicero.

— Wõib olla auusaks inimeseks ka see, kes ei saa suureks, aga wõimata olla suureks inimeseks, kes ei ole auus.
Kuninganna Christiana.

* *
*

— Südametunnistus on kohus, kus inimene saab ühel ja sellsamal ajal oma süüdistajaks (päälekaebajaks), oma tunnistajaks, enese kohtunikuks ja timukaks. La = Lüzern.

— Midagi ei wõi olla õiglaſemat ſüdametunnistuſeſt ja kaſulikumat tema nõudmiſteſt. Ochſenſtern.

— Kes ruttu ſüdametunnistuſega ära lepib, ſee on walmis ka kohe ſeda muutma. La-Lüzern.

— Südametunnistus on õigem mälestuſeſt Lermontow.

* * *

— Teotamine on walelikkude kaebtuſed. Rouſſeau.

— Kergemalt unuſtatakſe ära kannetud teotuſi, kui kannetawaid. Juwenal.

— Harwaſti tuleb ette, et inimene, kes rahulikult on ära kaotnud teotuſi, ei olnud mitte ſeda teinud. Proua De-Salm.

— Räägitakſe, et kõige tundmuslikemateks kurbtusteks ſaawad pilkamiſed. Voltaire.

— Kes jõuab kindlaſti ära kaotada teotuſi, ſee wõib ka nende eeſt kätte taſuda. Seneca.

— Meelehaigus, tehtud armſama inimeſe läbi, on palju parem wihkaja muſuſt. Buaſt.

— Inimeſe mõistuſe omandus on neid wihata, keda ta teotab, Tacitus.

— Kes kõige kergemalt meele haiget teeb, ſee awab oma nõrga külje wälja. Wowenart.

— Tänage ſeda, kes teid laidab, niiſama ka ſeda, kes teid teotab: tema toob teile kaſu teie puuduſte pääle näidates. Buaſt.

— Walelik inimene läheb wälja eneſe eeſt riidlema, kui teda üles arwatakſe; õige inimene — kui teda teotatakſe. Proua De-Salm.

— Hoia kõrwale tüli eest, aga kui tülitsed, siis pea ennast nii, et wastaline sind kardaks Shakespeare.

* * *

— Näidake minule inimest, kes on elanud kuni kolmekümne eluaastani ja keda ei oleks weel kordagi petetud. Ballan.

— Õige abinõuu petetud olemises, see on — ennast kõige kawalamaks arwata teistest. Larochefaucauld.

— Petjaid leidub alati, sellepärast, et inimenetarwitab pettusi. Buast.

— Petja saab igakord ilmsiks petmise lõpu eel. Puatwin.

— Walelikud lubamised äritawad rohkem, kui awalikud ära ütlemised. Buast.

— Rahwas armastab petetad saada. Rousseau.

— Petmine elab külluses — kõige kurjemad waletamised tulewad puuduses, aga walskus on kuningatele jälgim, kui kerjajatele. Shakespeare.

* * *

— Üks kõige harilikumatest alatustest on — süüdistada ära olewaid sõpru selle tarwis, et ise teistele meeldida. Buast.

— Üks kõige häbistawam alatustest on — meelitus. Bekon.

— Alatu inimene kannab igal pool orja põlwe. Rousseau.

— Meie igaühe hinges on niipalju sündimisest kaasa toodud, järele tulewat ehk omandatud muda, et oma häätegudega uhkustada mitte sugugi ei ole wõimalik. Meie räägime suuri kõnekäänusid ja sünnitame wäikesi alatusi. Mihailow (Scheller).

* * *

— Mitte üksgi inimene ei wõi olla himuta kurjateo tunnistajaks, tema tahab temasse kas segada, ehk teda nuhelda, ehk jälle tema järele teha. Buast.

— Keegi ei saa kurjategijaks mitte korraga.
St. Real.

— Kõige auusam ja kosutawam kättetasumine, see on andeksandmine. Buast.

— Kättetasumine on wäikese ja madala hinge jahutus.
Juvenal.

— Kättetasumine on wõitja algus. Buast.

— Enne wabandama, kui oled weel süüdistamata, tähendab ennast süüdlaseks tunnistama. Buast.

— Kes tahab korda saata kuritööd, saab palju suuremaks kurjategijaks, kui see, kes seda juba tegi. Buast.

— Kurjus sünnitab kurjust; esimene kannatus annab arusaamist teise waewa rahul olekust. Kurjuse mõte ei wõi mitte muidu inimese päässe tulla, kui tema seda ei tahaks täide saata.
Lermontow.

* *
*

— Ja mis on siis sõpradest, kui nemad on waenlaste wiletsuste tõukajad? — parem kui neid sugugi ei oleks.
Shakespeare.

— Pidupruugid (tseremonijad) on wäljamõeldud südamete tühjuste kinni katmiseks, silmakirjalduse korraldamiseks, tõsine sõprus ei pruugi neid mitte. Shakespeare.

— Noorel inimesel on palju tähtsam üks hää sõber, kui tosin külmawereliisi tutwaid. Smiles.

— Armas on sõprust pidada maitse ja auustuse jõuul, aga waewaline on seda pidada kasu põhjustel.
Labruguiere.

— Sõpruſes näeme meie ainult neid puuduſi, milledeſt meie iſe kannatame. Labruguiere.

— Aga mis on ſiis sõprus? Nii kui armastusgi, tema on wastastikune meelde tuletamine üleüldiſlikus olekus kahe iſeduſe wahel. Igas teiſes juhtumiſes on sõprus harjunud wiis, ehk ſide, mis on põhjendatud wastastiku iſeeneſe-armastuſe otſijate kaſude pääle. Belinskij.

— Elu õies, õnne läikes
Sinu ümber — kogu sõpru . . .
Neilt näha palju oſawõtmiſt,
Ka kuulda meelituſe kõneſid! . .
Kui külge hakkab, wanadus mis kuri,
Siis hukka ſaawad nooruſ' rooſid,
Kah sõbrad, nii kui hundi kari,
Sääl uue ohwri juurde jookſewad,
Sinuſt eemale hoides.
Mereſhkowskij.

— Millalgi ei ole õnn mitte inimeſt nii kõrgele ſeadnud, et tema ei tarwita sõpra. Seneca.

— Midagi ei ole kardetawamat rumalaſt sõbraſt.
Lafontaine.

— Ei ole emaſt hellamat sõpra. Puatbin.

— Kui mina olen sõbraga, ſiis mina ei ole mitte ükſi ja meid ei ole ka kahte. Lantje.

— Kui teie tahate inimeſe üle otſustada, ſiis pange ennegi tähele, misſuguſed sõbrad temal on. Fenelon.

— Kui Jumal kaitſeb mind minu sõprade eeſt, waenlastega ſaan iſegi ſiis korda. Bonapaart.

— Haige liginemine, kes on katku haiguſes, ei ole mitte nii kardetaw, kui sõbra liginemine, kellel on pahad wiiſid (kombed).
Buaſt.

— Mitte oma sõpru kiitma, ſee tähendab — mitte iſeennaſt kiita. Buaſt.

— Sõprus kaob sääl ärа, kus üheſarnadus hakkab olema.
Oleer.

— Aeg, mis kinnitab sõpruſt, nõrgendab armaſtuſt.
Labruguiere.

— Kes ei ole sõpruſt proowinud, ſee ei ole ka elanud.
Ladina õigus.

— Sõprus rutem üle elab ſurmale, kui puudus.
Peti—Sen.

— Kui ilmub umbuſk, ſiis sõprus kaob. De Labuis.

— Sõprus on walelik. Shakeſpeare.

— Kõige õnnelikum kaheſt sõbraſt on ſee, kes wõib ülesnäidata ſoowi täitmiſt. Ferran.

— Walelikkudeſt inimesteſt on palju kardetawam sõpru wõtta, kui waenlasteſt. Rouſſeau.

— Minul on kolme ſeltſi sõpru: sõbrad kes mind armastawad, sõbrad, kes mind mitte ei wihka ja sõbrad, kes minuſt teadagi ei taha. Kaheſt wiimaſeſt liigiſt pidaſin mina kindlasti igakord rohkem lugu, kui eſimeſeſt liigiſt. Champhor.

— Saa niiſama pikaliſeks sõpruſe ſideme kinnitamiſes, kui ſelle häwitamiſes. Hommikumaa kõnekäänd.

— Hääd tuttawad ei ole weel mitte igakord sõbrad.
Lermantow.

— Kaheſt sõbraſt üks igakord on teiſe ori, ehk küll ſagedasti kumbgi neiſt ſelleks ei taha ennaſt tunnistada.
Lermantow.

* *
*

— Ennaſt armastama on iſeeneſe tapmine Ennaſt armastaja inimene kuiwab ärа juſt nagu ükſik wiljakandmata puu; aga iſeeneſe armastus, kui tegew püüdmine täiuſe juure, on kõige ſuuruſe hallikas. Turgenjew.

— Ukſikute ja häbelikkude inimeste õnnetuſed tulewad — eneſearmastuſeſt, häbelikkudel -- ſeiſab nimelt ſelles, et nemad, ehk neil küll ka ſilmad ja niiſama neid lahti teewad, mitte midagi ei näe, ehk näewad kõike walelikult ilmas, juſt nagu läbi wärwitud prillide. Turgenjew.

— Halwasti aruſaadaw eneſearmastus ſaab kõige rumaluste toitjaks. Montan.

— Alandlik inimene kardab, alandada wõera eneſearmastuſt aga häbelik inimene kardab, et teiſed ei alanda tema eneſearmastuſt. Peiſonel.

— Punaſtatakſe ſagedamalt eneſearmastuſeſt, kui alanduſeſt. Buaſt.

— Eneſe-armastus on tuuleſt täis puhutud õhu pall," mileſt wälja lendab õhk, kui teda läbi piſtetakſe. Voltaire.

— Kiitus on eneſe-armastus, keda wälja näidatakſe; alandus on eneſearmastus, mida kinni kaetakſe. Fontenel.

— Teotatud eneſearmastus, ei anna millalgi andeks. Lebrün.

— Iſeeneſe pääle lootjaks ſaadakſe kui ka mitte ſelle üle ei mõtlegi; iſeeneſearmastajaks — pääle küpſe järele mõtlemiſe. Buaſt.

— Ei ole ſõpra truuduſe murdjal eneſearmastajal. Deliwrij.

— Eneſearmastus kirjutab tindiga temale tehtud kurja ja pliiatſiga, temale tehtud hääd. Gr. Segür.

— Eneſearmastus kannatab kannatlikumalt meie hukka mõiſtmiſe tahtmiſt, kui meie arwamiſt. Larochefoucauld

Eneſearmastus on rahul laituſte alla heitma, aga ei wõi wäljakannatada hirwituſi (pilkamiſi). Wilmen.

— Eneſearmastus on eſimene pahadeſt wiiſideſt, kui tema üle ei oſata walitſeda. Buaſt.

— Eneſearmastuſe eſimene laps on — uhkus.
Riwarol.

— Eneſearmastajal tuntakſe ſelleſt harjunud kombeſt, et räägib ainult eneſeſt. Buaſt.

— Oh eneſearmastus! ſina oled — kang, millega Archimedes (kuulus Greeka tark, ſünd. 287 a. e. Kristuſt) tahtis maakera üles tõsta! . . Lermontow.

* * *

— Ilma kindla iſeloomuta inimeſeſt wõib kõik teha, mis ial tarwis, ära wõita tema mõtlemiſi, ehk puutuda tema südant.
Buaſt.

— Millalgi ei tee inimene ilmſiks nii õigelt oma iſeloomu (karakteri) kui wõõra oma kujutab. Jean Paul.

— Kõige wastaſem iſeloom, ſee on täielik ilma iſeloomuta olek.
Labruguiere.

— Ilma iſeloomuta inimeſed on kardetawamad kurjadeſt inimesteſt. Prantſuſe wanaſõna.

— Kellel on nõrk iſeloom, ſee ei ole mitte inimene, waid aſi.
Champhor.

— Inimeſe iſeloom walitſeb ka uſus: ſellepäraſt on temal neid kaks, üks — uſu armastus, teine — uſu hirm.
Buaſt.

— Agar iſeloom on peaaegu õige kautsjon edus, olgu mis tahte ſuguſes ette wõttes. St. Jewremon.

— Äge iſeloom on ſuurte wooruste ja kingituste maapind.
Ladi Morgan.

— Kõige jämedamad iſeloomud heidetakſe kõrwale taſanduſega, tõſiduſega ja kannatuſega. Toſhe.

— Iſeloom, aga mitte mõistus, teewad inimeſe.
Hommikumaa kõnekäänd.

* * *

— Rääkida õigel ajal on parem, kui iluſasti rääkida.
Gracianus.

— Millalgi ei ſaa raskem olema hästi rääkida, kui ſiis, kui wait oled häbiga. Larochefoucauld.

— Inimeſed, kes räägiwad wahet pidamata, on niiſama wähe kõlblikud ſeltſkonda, kui need, kes millalgi ei räägi.
Shirár.

— Inimestega, kes kawaluſe päraſt kõik kuulawad, aga wähe räägiwad, rääkige weel wähem; ehk kui kõnelete palju, ſiis kõnelege tühja tuult. Labruguiere.

— Inimeſed, kelledel wähe tööd on, ſaawad ſuurteks lobiſejateks. Montesquieu.

— Kes ei mõista hästi kuulata ja wastata, ſee ei mõista ka juttu westa. Buaſt.

— Seda kõiki ei räägita, mis mõteldakſe; ning ſeda kõiki ei kirjutada, mis räägitakſe. Demil.

— Noored inimeſed räägiwad ſelleſt, mis nemad tegiwad, aga rumalad ſelleſt mis nendele teha taheti. Buaſt.

— Harwasti juhtub, et need, kes ei mõista mitte wait olla, mõiſtſiwad hästi rääkida. Buaſt.

— Kellel ei ole mitte oma omanduslikka mõtteid, ſee räägib alati wastu. Delingre.

— Inimeſe waikimene, teatawa tarkuſega rääkimaſt, õpetab palju rohkem auuſtamiſt, kui palju rääkija inimene, kes ka mitte halwasti ei räägi. Champhor.

— Käsku andew wiis äratab ſoowi wastu rääkimiſeks.
Buaſt.

— Jutukad inimeſed on kurjadeſt kardetawamad.
Buaſt.

— Ei ole mitte midagi igawamat jutuweſtmiſt, kui ſee, kui kõik järele kiidawad (kokku lepiwad). Detuſch.

— Raskesti eksib see, kes mõtleb otsusi teha inimeste kohta nende rääkimiste üle. Proua Puisje.

— Kõige lihtsam inimesest, kui tema mõistab waikida, wõib kõige kawalamalt inimest ära petta. Buast.

* *
*

— Tarwis hästi walitseda enese üle selle tarwis, et waidlus mitte tüliks ei muutu. Buast.

— Hakatakse tülitsema sellepärast, et ei saada aru teine teisest ja lõpatatakse mitte arusaades teine teisest, et tülitsesiwad. Buast.

— Tüli ei pane millalgi ja mitte kedagi uskuma. Voltaire.

— Tülitsejatest on wistist üks — kelm, teine rumal. Napoleon I.

* *
*

— Kes ei mõista mitte wõidelda eluga oma aun ja wabaduse tagasi saamiseks, see on loodud teotamiseks ja orjamiseks. Leopolt.

— Teotamine, see on rumala iseloomus; waletamine — orja iseloomus. Berni.

— Raiskaja inimene saab orjaks, aga kokkuhoidja keisriks. Roiu.

— Orja meel ei ole muu midagi, kui alatu hinge aun armastus. Buast.

— Orjapõli on kõige halwem kõigist kurjusteşt kokku. Plöt.

— Orjapõli rikub selle meeleolu, kes käsku annab, ühtlasi ka selle meele, kes alla painub. St. Proper.

— Peaaegu kõik inimesed saawad orjadeks sellepärast, et ei mõista wälja ütelda sõna „ei". Champhor.

— Selle tarwis, et waba olla, peab selleks küllalt tahtmist olema. Isanber.

— Kiidetud inimene ei wõi millalgi waba olla, rahwas, arwamine ja pilk teeb teda orjaks: tema on selle ori, kes teda näeb. Buast.

— Kui inimene oleks olnud orjaks määratud, Looja oleks temast elaja teinud, aga mitte mõtlewa olewuse. Buast.

* *
*

— Pime kartus, juhatab wägewama mõistusega, läheb õigemalt, kui pime mõistus, ilma hirmuta komistades.
Shakespeare.

— Hirm on -- alatine walskuse kaaskäija.
Shakespeare.

— Kõigist madalatest tundmustest on hirm — kõige madalam.
Shakespeare.

— Kärdetakse seda, kes teid kardab.
Persia wanasõna.

— Parem ees leida enese armastust, kui kartust.
Dasje.

— Kes suunib ennast kartma, see lubab ennast petta ja wihata.
Marmontel.

* *
*

— Surema on — magama uinuma — mitte midagi rohkem, ja teades et selle unega lõpetame kõik kurbtuse ja tuhandeid loomulikuid eksimisi — on kõige soowitawam lõpp.
Shakespeare.

—Mina olen tähele pannud — ja palju wanu sõjamehi kinntawad minu tähele panemist — et sagedasti inimese näo pääl, kes surema peab, juba mõne tunni eest on iseäralik hirmus elusaatuse muutus näha, nii et harjunud silmaga waadates waewalt eksida wõib.
Lermontow.

— See ei ole mitte hirmus, et inimeſed ſurewad: hirmus on, et nende ſurm weelgi ei ſunni elawaid lahkuma oma elurõõmudeſt, hirmus, et meie nii ruttu oma meeleliigutuſi nende ſurma päraſt ära unuſtame. Burenin.

— Surma tundmus on ikka kõige ſuurem kartus: loomuliku haiguſe külge puutumiſes, ka waene martik, kelle pääle meie astume, niiſamati on alla heitlik, kui hiiglanegi, enne ſurma kannatustele. Shakeſpeare.

— Ka kõige ſitkem, kõige mõrudam elu, mille pääle ainult üksi aastad wõiwad kohut mõista, haiguſed, waeſus ja wangi pandmine on paradiis ſellega wõrreldes, mida meie kardame ſurmas. Shakeſpeare.

— Surm tuleb ainult üks kord, aga tundma tema ſunnib ennaſt iga ſilma pilk elus. Raskem on teda karta, kui kanda. Labruguiere.

— Inimeſed kardawa waranduſt, ehk küll mitte julged ei ole, kas ka ſelle juurde jõuawawadgi. Labruguiere.

— Meie loodame ühelt poolt kunni wanaduſeni elada, teiſelt poolt kardame ſeda. See tähendab, et meie armaſtame elu ja põlgame ſurma. Labruguiere.

— Suur õnnetus on ſurma ſoowida, aga wõrdlemata ſuurem — teda karta. Ochenſtern.

— Wanaaegſed inimeſed laitſiwad ära ühes wõtta mere pääle ſurnud inimeſe keha, arwates, et ſurnud põrm wõib laenetama panna merd ja elule kutſuda hirmſat tormi. Jean Paul Richter.

* *
*

— Elu on wäga ajalehe ſarnane.

Nii:

Eſimene muſu — proowi nummer.
Abielu — raiſku läinud nummer.

Esimene hoiatus.

Mees — pää wastutaw wäljaandja.

Naene — maksuta lugeja.

Armuke — õnnelik kaastöötaja.

Lapsed — walitsuse wastu artikli trükkimine.

Teine hoiatus.

Amm — tsensur.

Surm — kolmas hoiatus. Ajalehe jäädwalt kinnipanek.

Puschistõi.

Naesterahwas.

— Ikka leitakse midagi naesterahwasteſt uudiſt kõnelda, nii kaua, kui ka üks ainuke neiſt maakera pääl olemas on.

De = Buhwle.

— Naesterahwas! . . . Ainult Jumal üksi wõib temaſt aru ſaada.

Dybui.

— Suurem jagu naesterahwaid on mõistatus, kes meie aega wiidawad, kuni ſelle minutini, kuni enam ära mõista ei jõua.

Rouſſeau.

— Naesterahwas on meile kõikidele ilma otſata wõlw.

Flober.

— Naesterahwas on tume, pool ära õõrutud käekiri.

Paul Heiſe.

— Naesterahwas on ſeltſi kuninganna. Selts ilma naesterahwata on kui raamat walge lehtetega. Minajew.

— Kõige parem ja kõige iluſam pool inimeſe ſuguſt — ſee on naesterahwas. Nemad ei ole millalgi ſüüdlaſed omades ekſituſtes, mis kõik meie läbi tulewad. Balſac.

— Misſuguste omandustega peab naesterahwas ehitud olema, et meeſt õnnelikuks teha?

Iludus — 0, tallituſe teadus — 0, haridus — 0, raha — 0, hää ſüda — 1. Niiſuguſel korral kui naesterahwal on ainult hää ſüda, ſiis on tema 1; kui ſelle juures tema omandab weel iluduſt ehk raha, on tema 10; kui ühendab eneſes mitu omanduſt, ſiis wõib teda wäärt arwata 100 ja 1000; kui aga tema walitſeb kõige eespool tähendatud omanduſte üle, ſiis on tema wäärt 10,000. Aga kõigiſt neiſt omandusteſt, ilma hää ſüdameta, ſaab üks rida nulliſi. Rouſſeau.

— Naesterahwa küsimus on nii tõelik, et temaga naljatada ei tohi. Luisa Otto.

* *
*

Kellegil ei ole õigust naesterahwastelt inimlikku õigust ära wõtta, ehk ka juhtumise kombel sellesse puutuda.
Luisa Otto.

— Naesterahwastele ei ole waja seaduse andlisi õigusi, sest et neil loomulikku jõuudusi küllalt on; tema on ju niisamagi ilma kuninganna. Hartmann.

— Nii kui meesterahwad, niisama peawad ka naesterahwad üheseguse õigusi tarwitama. Condorcet.

— Seadus ei anna naesterahwastele midagi wähem kui õigus.
Gladstone.

— Wõitlus naesterahwaste õiguste eest, tema kasude eest, — on wõitlus meie eneste kasude eest.
Shirarden.

Naesterahwast ja tema inimlikku keha teotada — on loojaliku Jumala teotamine; tähendab, teda otsekohe ja jämedalt meesterahwaga ühisuse õigustest kõrwale lükkama, mille üle naesterahwad õigusega kaebawad. Gontscharow.

— Naesterahwastel on niisama palju jõuudu seltskondliku elu üles tõstmiseks ja seda teatawal kõrgusel kinni pidamiseks, kui palju nad seda ka alandada wõiwad, kuni kõige madalama seisu kohani. Smiles.

— Naesterahwad ei ole mitte kõik ühesuguse. On ka naesterahwaid, kes ehitatud suure ning täieliku mõistusega, tahtmise ja iseloomuga. Niisugustele naesterahwastele peab osaks saama üleüldine austamine. Leskow.

* *
*

— Naesterahwa — töötegija nime all mina mõistan niisuguſt naesterahwaſt, kes iſeennaſt ülewal peab auuſa tööga, — ükskõik misſuguſe ſeltskonna ſeiſukorra järele tema ka ial peaks olema.

Jeſſi Bauſhert.

— Töötegemine teeb inimeiſi auuſamaks, ei mitte ükſi meesterahwaid waid ka naesterahwaid. Fanni Lewald.

— Igaüks, kes midagi ei tee — on ülearu inimene: aga kas meie neiud ja naesterahwad ei püüa mitte kõigeſt jõuuſt, kui wähegi wõimalik rohkem ülearuliſed olla. Schelgunow.

— On naesterahwaid, kes kui lillekeſed, ei tee tööd ega ketra, aga ilutſewad ja lõhnawad maguſasti.

Würſt P. A. Wäſemsky.

— Naesterahwa abi meesterahwa töös on wäga kalli hinnaline.

Grahw L. N Tolstoi.

— Kui neiu, kes iſe ennaſt toita jõuab, mehele läheb, ſiis wõib ſee palju rohkem oma pruudi armastuſe tõſiduſt uskuda, kui niiſugustel juhtumiſtel, kus temal põhjuſt mõtelda on, et tema (naesterahwas) tuleb temale naeſeks ſellepäraſt, et ainult koha pääle ſaada. Fanni Lewalt.

— Mina arwaſin alati tarwilikuks naesterahwaſtele niiſuguſt kaswatuſt ja hariduſt anda, mis neile wõimalikuks teeks iſeendid toita, — mis neid eemale hoiaks alatuſt abinõuuſt, rehnungi järele mehele minna. Fanni Lewald.

— Naljakas ja ühtlaſi ülekohus, et wedelajaid naesterahwaid toidetakſe meie higi ja waewaga. Monten.

* * *

— Jumal, ilma luues, pani igale naesterahwale kohuſeks pääle, naeſeks ja emaks ſaada, õnne mehele ja elu laſtele anda.

Zebrikowa.

— Naesterahwas on meſilaſe ema ſarnane: tema peab olema perenaeſeks, kodu walitſejanaks ja laſtekaswatajaks.

Xenophon.

— Naesterahwaste koht on — päewal köök, ning öösel magamise kammer. Büscho.

— Naesterahwas on ema, naene ja perenaene. Kaks wiimist osa majas on temale loodusе enesе poolt nimetatud. Hugo-Grozy.

— Naesterahwa ülesanne on laste kaswatamine, ja majatallitusе pidamine. Fenelon.

— Kui naesterahwas oleks loodusе häält kuulnud, siis oleks ta tõsise ihaldusega inimesesugu täielikumaks püüdnud teha. Proua Nekker.

— Naesterahwas on loomusе järele iseeneseе lapsehoidja (aga lapsehoidjast kuni kaswatajani ei ole palju maad), arst ja kokkuhoidja ja perenaene. Klassowsky.

— Kõrgem kiitus, mida naesterahwas wõib teenida, on see, kui temast midagi halba ega häädd ei räägita. Zebrikowa.

— Naene, kes hommikust kuni õhtuni käsi seista ei lase, peseb ja õmbleb perele riideid, walmistab sööki, hoiab lapsi jne. — ei ela mitte oma mehe kulu pääl, waid sööb oma waewaga teenitud leiba, kui tema ka mitte ühtegi krossi majasse ei toonud. Zebrikowa.

— Naesterahwas surutakse juba hälli juures wiisipäralistesse ahelatesse, eksitatakse hirmutustega: „mis ütleb maailm" — ja kui temal lootust perekonna õnne pääle ei ole, siis jäetakse teda iseeneseе hooleks. Han.

— Wõib ütelda, et raiskaja (pillaja) naesterahwas harwasti wooruslik ja tark on. Klassowsky.

— Naesterahwas wõib oma kaasawara kahekordseks teha oma waimuannetega ja häätegudega. Buast.

— Naesterahwas on kõige majapidamise pää. Montan.

— Naesterahwa osa perekonnas on see olla, mis mesilaste ema mesipuus. Tema peab alati kodus olema, järele waatama

teendritele, ära jaotama nende wahel tööſid, wastuwõtma ja hoidma maja tagawara, majas korda ülewal pidama ja laste eeſt muretſema. Nende kohustega määratakſe tema tegewuste piir.

Xenophon.

— Naesterahwa elu eesmärk, tema õige tähendus — on truudus mehe wastu ning majatallituſe ja üleüldſe maja eeſt hoolitſemine Niu-han-Schu.

— Naesterahwa kohus on, kududa, kedrata, õmmelda ſööki walmistada ja teenijate järele waadata. Bomanuar.

— Tark loodus ütles naesterahwale: Sa emaks ja perenaeſeks. Selles nimetuſes ühinewad kõik tema õiguſed ja kohuſed.

Lakur.

— Naesterahwas peab õppima pääasjalikult: mõiſtma meelehääd teha oma mehele ja pääle ſelle täita kohuſid, mis temale looduſeſt eneſeſt on pääle pantud. Lamber.

— Naesterahwad ja ahjud on maja omanduſed.

Prantſuſe wanaſõna.

— Laste kaswatamine ja õpetamine, maja tallituſe walitſemine — on naesterahwa määrus. Niiſuguste asjade korras pidamiſega mõistab tema hästi ümber käia.

Emiel Shirarden.

— Perekonna ema ja maja perenaeſe kohuſed ei ole mitte tafkistuſeks naesterahwastele ühtlaſi ka ſellſamal ajal ſeltskondlikus tegewuſes olemaſt. John Stuart Mill.

— Kodune elu ilma naesterahwata on ſurnulik. Poismees olla — ſee on pall ilma muuſikata, pilt ilma walgustamata, lilled ilma lõhnata. Winajew.

— Naesterahwas ei pea mitte meesterahwale wastaſeks olema, waid ſeltſiliſeks tema töös ja temale kõige lähemaks abiliſeks.

Franciſk Sarſé.

— Kodu ja üleüldſe perekonna tallitus ning ſoe tuba lastega on naesterahwaste walitſuskond. Schiller.

— Ristiusu haridus tõstis naesterahwaste seisukorra tähtsale kõrgusele ja aitab neil seda südamelikku mehisust hoida, mida kumbgi sugu on omandanud. Kodu kolde pühas paigas walitseb naesterahwas ühes maailmaga, nagu oleks walitsuse ohjad otse tema käes. Smiles.

* *
*

— Perekondlik elu on igawene summa, ilm lõppemata rida näitemängu etendusi, ette heitmisi, nõrkuse sisse sattumisi, tihti kui kurbmäng, kus mees kui piinaja ehk kui ohwer ette astub.

Minajew.

— Selles majas, kus armastust ei ole, ei ole perekonna õnnel kohta. Kus asub mõtete lahkuminek mehe ja naese wahel, sääl istutakse sedasama ka laste keskele. Nagu wihm, mis läbi päikese paiste lillede pääle sadab, kukub ka iga wanemate tüli-sõna laste loomuse pääle. Luisa Otto.

— Meesterahwad ei ole suuremalt jaolt mitte wäga kaugele nägija rahwas, kõrwalises, kodukes kui ka perekondlises elus, Ameti kohusid täites, oma majasid walitsedes ja ettewõtetes, seltskondlikkudes ja õpetlikkudes küsimustes, siis wiimaks purjutamises, mängimises, ja muu asjadega aega wiites ei ole neil aega, tahtmist ega mõistust, terawasti enese ümber piirawate elu wäikeste asjade pääle waadata. Naesterahwas on ümber piiratud kõigilt poolt, nimelt nendest wäikestest elu asjadest ja tahtmistest — nendest tuleb temal mudugi wälja walida wastu tahtmist asjad. Tema teeb peaaegu igakord meesterahwa silmad lahti selle üle, et nende teenija toores ehk jäme, waras, liiderik on, et nende tütart püüab meelitada see ehk teine inimene ja nende poegade juure ilmub see ehk teine inetu kombe ja püüdmine.

Mihailow (Scheller.)

* *
*

— Naesterahwas peab ilma piiri panemata oma meest auustama ja alati enese üle sellel mõttel walwama, et mitte ei teeks mehele wõimalikuks, oma puudusi tähele panna.

Pan-hoe-Pan.

— Kui oleks mees ka inetu, wana, kuri, rumal, — naene peab alati teda ebajumalaks pidama ja kõik oma soowid tema mõtetega ühendama. Kui mees naerab, — peab ka tema walmis olema naeratama; kui mees nutab, — peab ka naene nutma; kui mees tahab rääkida, — peab naene ka ülesnäitama elawat tahtmist temaga juttu alustada; kui mees waikib, — peab naene ka waikima, kui see ka temale ei meeldiks.

Wanaaegsetest Indianlaste Mannu seadustest.

— Kõige suurem häätegija naesterahwale, kes kõige paremat ehet temale walmistab, on armastus mehe wastu, ilma waatamata kõige tema puuduste pääle, alaline ja tüdinemata muretsemine maja ja oma wiisakuse eest. Lao-dsi.

— Targale inimesele on tarwis ühtmeelt naesega — kahe tarkust on palju ühe majale. Bonalt.

— Naesterahwas, kes ainult oma meest ja lapsi armastada mõistab, aga kellel millasgi rohkem arusaamist ega püüdmist ei ole, on niisama naeruwäärt, armetu ja kehw mehe armastaja, kui naeruwäärt, armetu ja kehw naese armastaja mees, kes ainult selle pääle kõlblik on, et armastada, ainult armastada naist ja oma lapsi. Belinsky.

— Abielus olew inimene on kui — linnukene puuris.

Italia wanasõna.

— Naesterahwast, kes mitte ei mõista oma süüdi mehe pääle ajada, ärge lubage millalgi temal enesel oma last toita, sellepärast et niisugune tingimata rumal-pääd nuumab. Shakespeare.

— Haiglane mees tunneb sagedasti puudust naese hoolekandmisest. Haiglane naene mehe silmades on waene pääle tikkuja sugulane. Klassowsky.

— Naestel läheb sagedamalt õnneks, mehi paremaks teha,

kui meestel naisi. Kurja wanasõna kohta „targal mehel ei ole rumalat naist" tuleb tihti ümberpööratud nähtusi ette.

Klassowsky.

— Naesterahwaste isamaa on sääl, kus tema oma mehega omale pesakest ehitab, ja weel rohkem, kus aja jookśul tema lapsed liiguwad. Klassowsky.

— Naesed, kes meeste juurest ära jookśewad, tulewad wäga tihti nende juure tagasi, aga selle eest mees, kes ükskord naesest põgenenud, ei tule enam pea millalgi kahetsusega tema juure tagasi.

Minajew.

— Naesterahwas, kes meest ja lapsi armastab, on oma maja ehe, nii halb kui ta ka iseeneseśt peaks olema.

Hommikumaa könekäänd.

— Naene on mehest rohkem kõlblik, perekonnas korda ja õnne sisse seadma. Bloasky piiskop Grigori.

— Naesterahwas ei wõi mitte elada ilma meesterahwata: tema sureb wooruslikult, kui temal ei ole kaitsjat ja päris nurgakest.

Mischle.

— Kõige hirmsam elu saatus on naesterahwale — ükśik olemine. Mischle.

— Naesterahwa ülem wäärtus on õigus ja truudus mehe, kui oma isanda wastu. Sophokles.

— Wäga hää naene on siisgi halwa mehega rahul.

Bulwer.

— Naene, koduse wõimu walitseja, saab oma mehe piinajaks; aga mees kes on saanud orjaks, saab kõige naeru ja kahetsemise wääriliseмaks olewuseks. Rousseau.

— Naesterahwas, kes ei mõista olla naeseks ja emaks, — ei ole mitte naesterahwas. Teda ei auusta kunagi ei mees, ei lapsed, ei lähemad inimesed, waadatakse tema pääle ülewalt alla, peetakse lusti siis, kui tema on osawõtlik — ja ainult nii palju.

Mihailow Scheller.

— Naene wastu tahtmist on waenlane. Plant.

— Õnnelik mees kelle õde naese wälja walis. Aga wennad ei mõista mitte mehi oma õdedele wälja walida.
Klassowsky.

— Naene peab seda külalist targaks, kes temaga waidleb ja järele kiidab tema meest. Klassowsky.

— Noorus on armastus, wanadus — armastuse laulu lõpp. Oma naese matmise juures olemine on seesama, mis olema oma enese matmise eelharjutuse juures.
Minajew.

— Naesterahwal ei ole halwemat seltskonda, kui liiderlik mees.
Proua Depüisje.

— Tüli, see on jutuwestmine mehe ja naese wahel.
Dekursel.

— Hää mees kaitseb, nii palju kui wõimalik, oma naist mure eest; hää naene igakord on walmis kaitsma oma meest meele äraheitmise eest. Klassowsky.

— Mees wõib, kui palju ennegi soowib, luuletada lahutamise palwid, aga kõik jääwad ilma aam'neta, kuni seda naene ei ütle, kui ka tema weel ilma lasteta on.
Klassowsky.

Ilma naeseta on niisama wõimata elada, kui käia ilma söögita ja joogita. Sünnitatud ja toidetud naesterahwastest, ei ole mehel mingisugust wõimalust, täielikult nendest lahti ütelda.
Martin Luther.

— Naene on perekonna piinaja. Abielulik ase (säng) on igawene teater wahetpidamata tülidega. Aga millal naeratab naene iseäraliku õrnusega mehe wastu? Siis, kui temale on tarwis truuduse murdmist warjata ja teda petta.
Juwenal.

— Kes ei tülitse, see ei ole naesemees.
Ladina wanasõna.

— Õnnelik see, kelle maja on ehitatud waga ja õiglase naesega.
Schiller.

* *
*

— Sõnakuulmine on üks omandustest, mis järele naesterahwad kõik oma eluaja janunewad, sellepärast et nemad millalgi ei soowi allaheitlikuks saada ei mehele ega inimeste kohtumõistmistele; ja et neile millalgi ei lubata kõrgemale tõusta sellest kohtu mõistmisest. Rousseau.

— Naesterahwad peawad iga kord meesterahwaste walitsuse all seisma. Neile ei wõi mitte wabat tegewust anda, sellepärast nimelt, et nemad ei tea selle wabaduse piirisid; nemad salgawad õigusi, missugused need õigused ka ial oleks ja kas need seadusest ette kirjutatud ehk harilikult tarwitatawad on. Naesterahwad soowiwad mõistmata wabadust, aga ka lahti päästmist; nemad soowiwad eesõigusi ja käsuandmist, aga mite meestega ühesugune olla, ehk seda rohkem, temale järele anda. Kanton.

— Ka ilma patu sisse langemiseta oleks naesterahwas allaheitlik olnud meesterahwale, sest et temal (mehel) on rohkem mõistust.
Thomas.

— Naesterahwa iselaad ei ole mitte täieline ja sellepärast peab ta loomulikult allaheitlik olema meesterahwale, kui täiuse iselaadile. Jeronim.

— Meesterahwas peab naesterahwast toitma; suurem naesterahwa jõud seisab sõnakuulmise waewa wõidus.
Oqust Kont.

— Kellel on kodus mitu naesterahwast ühe eest tegewuses, see ei ole enam maja peremees. Buast.

— Naesterahwas peab iga kord meesterahwa sõna kuulama ja tingimata tema tahtmise alla heitma. Martin Luther.

— Naesterahwas mitte millalgi ei saa muidu nii ilusaks ja tugewaks, kui siis, kui lahti ütleb ennast igast walitsuse himust ja

on alandlik oma mehe ees. Alandates, tema omandab wõimu ja mõju tema üle. Balsac.

* *
*

— Naesterahwas mõistab paremasti lastele seda anda, mis ise teab, jah, pääle selle ei ole mitte naesterahwas nii kuri, kuiw ja kidsi teaduse laiendamises. Lawlei.

— Wanemad, kellede juures on kooli preilil halb elu, ei ole hääd inimesed. Klassowsky.

* *
*

— Naesterahwas — on kõige enam ema. Goethe.

— Ainult see naesterahwas on minu silmis iseäralise austamise wäärt, kes hulga lapsi ilmale kannab. Napoleon.

— Antke meile paremaid emasid — ja meie saame paremateks inimesteks. Jean Paul Richter.

— Ei ole naesterahwastel suuremat õnne, kui õmmelda mütsikest tema poolt oodatawale lapsukesele. Klassowsky.

— Mees on maja pää, aga sellegi pärast on lapsed enamiste niisugused, missugune neil ema on. Klassowsky.

— Tütar hakkab oma ema ennem tundma, kui ema oma tütart. Meesterahwaste juures läheb asi ümberpöörtult. Klassowsky.

— Ema armastab oma lasteşt seda rohkem, kes temale rohkem walu ja muret sünnitas, isa ümber pöördult. Klassowsky.

— Isale on tütre mehele minek kergem, õladelt ära, emale on aga mehele minek uus raskus. Klassowsky.

— Naesterahwas on ema, ei mitte lapsehoidja, koolitajanna, waid hää kaitse waim laste üle. Hegel.

— Meesterahwas sünnitas naesterahwa, aga sellepärast kõik, mis naesterahwas soowib on kasulik ka meesterahwale.

Shirarden.

— Kui mitte laps ei oleks emale ingliks, kui tema asja külge puutumine emale ei oleks usuks, siis tema ei wõiks mitte elada.

Mischle.

— Naesterahwaste elus ei ole hirmsamat ajajärku, kui tema tütre mehele minek. Mischle.

— Wõimuslik lapse wõim ema üle seisab selles, et tema armastab, tunneb teda, ja mitte ainult ihukikult, waid ka kõige oma weikese südamega. Waat mis pärast tema kannatab, ega ei taha mitte ennast temast lahti kiskuda. Mischle.

— Ilusam pilt naesterahwaste elust — see on ema elu laste keskel. Luisa Otto.

— Tütred petawad palju kergemalt kõige waljemat isa, kui ema, kes ise kõik koolid ilmas läbi käis ja endist aega mäletab; ta teab, missuguseid kawalusi petmise tarwis pruugitakse.

Krõilow.

— Ema, kelle juures tütrel raske elada on, ei ole tema sõber, waid käskija. Klassowsky.

— Meeletu ema armastus ässitab üles ja õpetab lapsele eneselt kiitmist. Larochefoucauld.

— Hääks mõistlikuks emaks on parem olla, kui ainult emaks, missuguni meie ümbruskonnas alati ja ühtelugu ette tuleb. Teie ise andsite minule märku, kui raske teil kaswada oli ilma emata. Uskuge, et teil weel halwem oleks, kui teil — teine ema oleks. Kui ei oleks ema — see on wiletsus, halb ema on aga raske õnnetus.

Mihailow Scheller.

* *
*

— Naesterahwad on ehitud suuremalt astmel sellega, mis nimetatakse ettewaatuseks. Nemad ei wõi mitte nii kaugele ette näha kui meesterahwad, aga panewad rutemalt seda tähele, mida näewad. Bokl.

— Naesterahwad on iseäranis tugewa ära häwitamises; mis meesterahwas järele mõtleb terwe aasta, seda wõib naesterahwas, mõnikord koguni sala rõõmuga, ühe päewaga ära häwitada.
Demosthenes.

— Naesterahwastel on ülearu palju ette kujutusi ja tundmusi, nii et nad palju õieti mõtlemist omandada ei jõua.
Buast.

— Naesterahwad arwawad kõik kergesti üles, nad eksiwad ainult siis, kui otsustama hakkawad. A. Karr.

— Naesterahwas tunneb tugewamine, meesterahwas mõtleb tugewamine, ja sellest tulewad kõik naesterahwaste nõrkused.
Bulgarin.

— Suurem jagu naesterahwaid saawad süüdlasteks ainult ettewaatamata oleku pärast: nemad hoidwad puudulikult eneste tundmusi. Buast.

— Kaastundmus — on tundmus, mille alla ennast kergesti kõik naesterahwad heidawad. Lermontow.

— Naesterahwastel on rohkem kannatamist, kui meesterahwastel; taewa pääl näeme ka sagedamalt, kuu, kui päikese warjutamisi.
Jean Paul Richter.

— Meesterahwas on alati õige teda armastaja naesterahwa silmis, sellepärast, et tema (naesterahwas) millalgi ei wõi armastada ilma auustamiseta: meie aga selle wastu lubame sagedasti enestele, kui rumalad, armastada niisuguśi naesterahwaid, keda meie ei wõi ehk ei peagi auustama. Mantegazza.

— Naesterahwas on terawameelsem oma waendlasi ja häätegijaid ära tundma: meesterahwas on terawam eksitustes tõsidusi üles leidma. Klassowsky.

— Naesterahwas kannatab kergemalt walu ja sureb wagusamalt kui meesterahwas. Klassowsky.

— Naesterahwa loomusund tõmbab teda kõige suure asja juure. See naesterahwaste kõrgentatud tundmus tugewama sugu tundmustele ja omandustele oli alati üheks pää hariduse liikuma panejaks. Garibaldi.

— Meesterahwad ülendawad toredamalt iseeneseše armastuse wõidumärkisid: naesterahwad pruugiwad tundmusi luule-ande tagawaraks. Lui Denoije.

— Raske on meesterahwal naesterahwa südames loodud sunni aadete ja tundmuste wahel wahet teha, kõiki neid tähti ära lugeda, mis selles tumedas taewas hiilgawad. Jean Paul Richter.

— Hädaohus on naesterahwa waim meesterahwa omast osawam. Klassowsky.

— Naesterahwad on meesterahwasteš üleüldše wiha-pidawawamad: see on hallikas, mis wõrdlemisi kergemine äritawateš erkuteš tuleb. Meesterahwaste ettehaugutused naesterahwastele on jämedamad, kui etteheitmised, mis wiimaste poolt tagasi antakše; esimesed mõistawad asja paremine leppimisele wiia, kui wiimased. Klassowsky.

— Kõik meesterahwaste otsustamised ei maksa mitte üht naesterahwaste tundmust. Voltaire.

— Maailm hoitakše ülewel naesterahwa abil. Naesterahwa loomus ei saa millalgi nii sügawasti hukka minema, kui meesterahwal. Naesterahwas kutsub elule kaks põhjus-elementi, mis hariduses pää-põhjusteks on: wiisakaid kehaliigutusi ja peensust tundmuses. Wiimane ei ole midagi muud, kui meeleolude puhtuse tagasi wiskawad kiired. Mischle.

— Naesterahwad armastawad üleüldše oma tundmustega ja sammudega näitemängulikult mängida; edenduste tegemist arwawad nemad kohustusteks. Lermontow.

— Naesterahwad on oſtmiſe juures palju kidſidamad ja kiſkjamad kui meesterahwad, ſellepärafi et nemad on üleüldſe palju kahtlaſema ſüdamega ja ettewaatlikumad. Kui aga müüwad — ſiis koguni ümberpöördult Jean Paul Richter.

* *
*

— Koolitatud naene on rooſk (piits) oma mehele, oma lastele, teendridele ja kõigele ilmale. Rouſſeau.

— Naesterahwad peawad olema haritud, aga mitte koolitatud. Buaſt.

— Kõige ſuurem puudus naesterahwaſtel on — püüdmine ennaſt meesterahwaks ümber muuta. Kſawje-de-Meſtr.

— Ei ole meesterahwaid, kes mitte ei arwaks paremaks oma elu elada ennem köögitüdrukuga, kui õpetatud naesterahwaga. Stendal.

— Nais-laulikud ſaawad halwadeks perenaesteks: riim — majapidamiſega ei kõla mitte kokku. Buaſt.

— Õpetatud naesterahwaſtel ei pruugiks üleüldſe mehele minna, ſeſt harilikult ei ole nemad mitte kõlblikud ſoojale naesterahwa armaſtuſele ning wabatahtliku hingeliku tundmuſte mõjule. Klenke.

— Ori, kes oma peremehele järele ahwib, ei teeni wiimſe käeſt mitte midagi pääle põlgduſe. Miſſugune tarwitus ajab naesterahwaid taga, nais-kirjanikkude wananenud kuulſuſe juure, mitmeid andeid miljonitele kaſuta raamatutele juure liſama. Turje.

— Naesterahwas, kes ainult mehele püüab ſaada, ei ole ſugugi parem kui ahw. Kſawje-de-Meſtr.

— Suurem jagu naesterahwaid õpiwad ainult ſelletarwis, et neiſt räägitakſe, et nemad teadwad, aga muretſewad wäga wähe ſelle eeſt, et tõesti midagi teakſiwad. Arkonwill.

— Teadus wõtab naesterahwastelt alandliku oleku õie ära.
Buast.

— Ei olnud weel ja ei ole niisuguſt teaduſt ehk kunsti, mille järele naesteraswas, ainult ſellepäraſt, et ta naesterahwas on, kõlbmataks oleks tunnistatud. Klasſowsky.

— Naesterahwas on telg mille ümber haridus pöörab.
Emil Zola.

— Mida rohkem naesterahwas õpetatud, ſeda rohkem ſattub ta perekonna elu kohustuſteſt kaugemale. Armas wälimine kuju kaob tal aastadega ära, aga edewuſe mõistus ja tundmus kaswab ſelleſſamas arwus ſuuremaks, aga ſee on koguni wäljakannatamata ihuliku iluduſe edewus. Klentke.

— Suurtel meestel ei olnud ſuuri naiſi, ega ſuurtel naestel — ſuuri mehi. Suworin.

— Edew naesterahwas wõib ennemalt mehele ſaada, kui koolitatud. Kſawje-de-Meſtr.

— Kõrge haridus kaotab naesterahwal tema hädasti tarwilikka omaduſi, mida looduſeſt naeſelikku olekuſſe on pandud. Perekonnas, kus naene niiſama palju teab, kui mees, ehk ka weel rohkemgi, tuleb tihti tüliſi, kui ka õhkamiſi mõlemilt poolt ette.
Mareſchal.

— Koolitatud naesterahwas pruugib oma raamatuid niiſamati kui taskukellaſi mida teistele näitamiſeks kannab, olgu küll, et need kellad alati ſeiſawad, ehk mitte õieti ei käi.
Kant.

— Igal ſugul on omad iſeäraliſed töö toimetuſed; naesterahwas ei wõi täita ſeda, mis meesterahwas teeb ja ümberpöördult. Kui naesterahwad olekſiwad looduſeſt ſuuremate töode tegemiſeks loodud, ſiis olekſiwad nemad juba ammugi meesterahwaste aſemele astunud. Biſchof.

— Naesterahwa iſeſeiswus on hää aſi; wabal armastuſel on omad iluduſed ja kõige enam haritud rahwad heidawad häämeelega ſelle alla. Emil Zola.

— Waewalt on wistiſt ilmas midagi olemas, mida naesterahwas ei mõistaks. Lotze.

— Naesterahwaste kaasaitamine tugewama soo kõrgentatud püüdmistes ja omadustes oli alati hariduſe põhja panejaks. Garibaldi.

— Kui naesterahwastel wõimalik oleks, täitsa wabalt oma kõlbtuſi korraldada, siis seisaks nad alati meesterahwasteſt kõrgemal Furje.

— Päälinnades saawad naesterahwad, wõib olla, parema hariduſe, aga maailma harjutus nõiub ruttu nende iseloomu ära ja teeb nende hingesi nii üheſuguſeks, kui pääehted. Puſchkin.

— Naesterahwad saawad sagedasti hukka mõistetud kitsa silmaringi, aadete waesuſe ja kergemeelsuſe pärast, aga kes siis, küsitakſe, on kõiges selles süüdi, mis meie ise neile anname? Wõimalik suur tagawara kasuta kraami, mida ei tarwitada misgiſuguſe teaduſe pääle, walelik siht ja inetu kaswatamine. Praeguste kaswatamiſe ja naesterahwaste hariduſe tingimiste juures tuleb suurt hulka haritud mõistusi ja kindlaid iseloomuſi nõuda. Then.

— Kui kellegis on teadus hariduſega ühendatud, siis ei küsi ma mitte mis suguſt ta on. Mina kumardan selle inimeſe ees. Labruguire.

— Hariduſt mõõdetakſe sellega, mis mõtlewad ja teadwad ühe ehk teiſe maa naesterahwad, kes noore soole oma mõtteid ja arwamiſi edasi annawad. Labule

— Naesterahwastele lubaandmine, täielikult meesterahwaga üheſuguſes meeleolus olla, teeb inimeſe mõtlemiſe jõudu kahekordſeks ja suurendab tema õnne. Georg Elliot.

— Wiisakas ja mõiſtlik meesterahwa edenemine kaldub seisma jääma ehk tagaspidi minema, kui naesterahwaste kaswatus kaugele tagapoole meesterahwaid jääb; see ei ole mitte sellepärast, et laste kaswatuſe juures mitte misgi asi ei wõi ema aset täita,

waid ka sellepärast, et iseäranis meesterahwa pääle tema sõbranna iseloomud ja aated mõjuwad; kui naesterahwas mitte ei lükka edasi meesterahwast siis tõmbab ta teda tagasi.

John Stuart Mill.

— Koolitatud naesterahwa pääle waadatakse kui ilusa sõjariista pääle; tema on targasti tehtud, imestamise wäärt hästi ära poleeritud ning wäga peenikesest materjalist walmistatud; see on kirjutus-kambri aruldane asi, mida uudishimulikult näidatakse, aga mis mitte tarwituseks ei ole, mis ei kõlba mitte sõjas ega jahi pääl. Labruguiere

— Maailma teadus, kunst, ühesõnaga ütelda üleüldine maailm, peab naesterahwale niisama palju awatud olema, kui meesterahwalegi, selle põhjuse pääl, et ka tema, kui meesterahwasgi kõige enne on inimene, aga pääle selle juba naesterahwas, naene, ema perenaene j. n. e. Belinsky.

— Loodus andis naesterahwastele rohkem ilukõne omadust, kui meesterahwastele. Iga naesterahwas sünnib kõnelejannaks; temas on kõne tulisus, sõnade woolus, wälja üteluste jõgi, mida meesterahwastel sagedasti ei ole. Heinrich-Korneli-Agrippa.

— Kõik naesterahwad räägiwad hästi, ilma wäljaütlemise ehk ilukõne kooliõpetajata. Armastus, edewus ja loodus annawad temale kordamööda häid keele tundisi. Isidor Burdon.

— Kaswatada tütarlast — see on kaswatama seltskonda ennast; sellepärast, et tema perekonnast wälja läheb, kus naesterahwas hingeks on. Mischle.

— Naesterahwad walitsewad meiega, püüdgem ka neid täiuseni saata: mida rohkem nemad teadwad, seda enam harituks saame ka meie. Naesterahwa mõistuse harimisest tuleb meesterahwa tarkus. Scheridan.

— Meesterahwas ei mõistaks millalgi hästi elada, kui naesterahwas teda ei hariks. Kawaler de-Mere.

* *
*

— Meesterahwad ekſiwad wäga, arwates, et naesterahwa loomus meesterahwa omaſt koguni iſeſugune on, loowad ſeaduſi naesterahwaste tööpõllu piiridesſe panemiſeks ja ſegawad tema mõistuſe täienemiſt. Bulwer.

— Naesterahwaste juures on lapſepõlwes rohkem kawaluſt, kui päris kõige terawama meelſes meesterahwas. Kröilow.

— Naesterahwa mõistus on teraw ära märkima kõige lühemat teed eesmärgi juure ja kõiki tema ligidal olewaid asju, mida meesterahwas kaugelt üle waatab ja ei näe nimelt ſellepäraſt, et ſee tema nina all on. Schopenhauer.

— Naesterahwas on elajaloomaſt alati targem, meesterahwas ſagedasti — kõige rumalamateſt elajateſt rumalamad. Bualo.

— Mitte riigi asjades, waid omas perekonnas peab naesterahwas oma tarkuſt ja meeleterawuſt üles näitama. Theofraſtos.

— Naesterahwas paneb teid rahwaste teaduſega imeſtelema, aga tema ei tunne inimeſt. Legube.

— Suurema jao naesterahwaste mõistus teenib rohkem nende rumaluſte kui aruſaamiſe wõimu kinntamiſeks. Larchefoucauld.

— Waewalt on ehk misgiſuguſt asja maailma pääl, mida naesterahwa mõistus ei wõiks aru ſaada (nõndaſama meesterahwaga), aga on wäga palju niiſuguſi, millega naesterahwaſt millalgi oſawõtlikuks teha ei ſaa. Lotze.

— Kõige peenemad tähenduſed (märkuſed) on targemate naesterahwaste päralt. Klasſowsky.

— Tark meesterahwas on alati targaſt naesterahwaſt targem. Proua Shirarden.

— Meesterahwaga wõrreldes, on naesterahwaste juures nende pää ſees üks tagawara ait wähem, ſelle eeſt aga ſüdames üks muskel rohkem. Champhor.

— Koer on wanaſt naeſeſt targem ; peremehe pääle ei haugu ta millalgi. Wenerahwa wanaſõna.

— Ilmalik ja lahke tarkus on üleüldſe naesterahwaste oſa. Näitab nagu üleüldiſelt rääkides, et nad on loodud meesterahwaste meeleolude pehmeks tegijateks. Voltaire.

— Naesterahwa tarkus on paljudes asjades briljantidega ühe ſarnane. Tema on peenikene, kallihinnaline; temaſt on tuhanded tuled, tuhanded ſädemed; tema piired läigiwad kõigis ſihtides; tema pimestab ſilmi ja näitab ka ennaſt pimedas ; tema ei wõi mitte peidupaika jääda, waid peab ennaſt üles näitama, ning ſeeſugune tarwitus ſeletab ſuure jao tähtſateſt rumalusteſt, mida targad naesterahwad ütlewad ja teewad. Stahl.

— Pane kinni naesterahwa tarkuſele uks — tema tormab akna juure; pane aken kinni — libiſeb wõtme auku; topi ſeda kinni — lendab ſuitſuga korſtnaſſe. Shakeſpeare.

— Suure waimuandeliſed naesterahwad ſaawad harilikult jumalakartmatadeks, ſuure waimuandeliſed meesterahwad ſelle wastu aga ikka enamiste uſuwad. Jean Paul Richter.

— Rumalus ſünnitab iſeäralikku kenaduſt hääs naeſes. Gogol.

— Naesterahwad walitſewad ſõnaga, mõnikord ka tarkuſega, aga terwet mõtet ning mõiſtlikku olekut mina nende juures mitte ühtegi korda ei leidnud elus, wähemalt ei leidnud ma naesterahwaid, kes 24 tundi järgimööda mõiſtlikus olekus oleks olnud. Tſesterfild.

— Tark naesterahwas wõib oma meheſt kõik teha. Druſhinin.

Tarkus annab elu kõigele — ka muſutamiſele ja kaiſutamiſele ; rumal ei muſuta ka nii kui tark. Leskow.

— Naesterahwa tarkuſelt ei ole wõimalik ſuuri korraſpidamiſi nõuda. Oſtrowsky.

— Rumal naene saadab ainult ennast halwa jutu alla, aga tark — ennast ja meest. Taleiran.

— Liikmete koost arutamise kunst (anatomia) ja organliku kehade teadus (fysiolegia) räägiwad meile, et naesterahwad alati seisawad lapselikus seisukorras; nende pääaju aparat millalgi ei jõua täieliku küpsusele, nii kui meesterahwastel. Ogust Kont.

— Naesterahwaste tarkus seisab alati nende südame mõju all, aga meesterahwa süda heidab ennast harilikult ikka tema tarkuse mõju alla. Ladi Blessington.

— Tark naesterahwas jookseb sagedamalt meesterahwa juure nõuu küsima, kui rumal, ja arwasti tnnneb selle üle kahetsust. Klassowsky.

— Tarkus ei ole liig tarwilik asi naesterahwastele. Naesterahwad saawad kõik ei mitte tarkusega, waid hingega; ainult tark naesterahwas wõib ei kuskile kõlbaw olla. Wõin ütelda, et keegi tal nende tarkuse puudust tähele ei pane. Stahl.

— Saja meesterahwaste hulgast leitakse kahte tarka, saja naesterahwa hulgast ühe rumala. Waat kus on wõrdlus. Prona Shirarden.

— Kõige rumalam naesterahwas, kes mitte ei armasta, on igakord selleşt meesterahwast targem, kes teda armastab. Stahl.

— Naesterahwa mõistus on paradiisi sarnane, mis annab hulga kõige ilusamat wilja saaki, ilma misgisuguse töötegemiseta. Senial Dübe.

— Naesterahwaste juures kaswab arusaamise wõim ennem, kui meesterahwaste juures: juba lapseşt saadik peawad nemad walmis olema kaitsma ja warandusе eest muret kandma, mida raske allal hoida; aga sellepärast saawad nemad ka waremalt hääst ja kurjast aru, kui meie. Rousseau.

* *
*

— Ainult oma keskel juttu westes wõib ütelda, et naesterahwad ja tüdrukud wastu tahtmist sattuwad hädasse, nemad saawad tähtsusetaks ja pääliskaudseteks, mis sagedasti ka tähele pandakse kõige kõlblikumate naesterahwaste juures. Seda sama wõib ütelda ka meesterahwasteſt: naesterahwa seltskonnast kõrwale hoides saawad meesterahwad karedaks ja lõpetawad sellega, et seadwad kokku naesterahwasteſt niisuguse arusaamise, mis ei luba mitte ainult nendega südamlikku juttu westa, waid lükkab ka maha naesterahwaste kõlbliku mõtlemise olewast. Kui mõlemad sugud niisuguste iseeneste wahel olewates õerumistes seisawad, siis on muidugi wõimata, nendelt armastust oota, mis oleks põhjendatud wiisakuse wäärtuse pääle. Luisa Otto.

— Meesterahwad räägiwad naesterahwasteſt kõik, mis soowiwad, aga naesterahwad teewad meesterahwasteſt kõik mis nemad tahawad. Gr. Segür.

— Saladus on naesterahwastele ära kannatamata asi, nemad jääwad ummukseſse, on walmis lõhki minema, kui neile ei räägita. Bugar.

— Kahte asja ei anna naesterahwad meesterahwastele millalgi andeks: und ja asja tallituſt. A. Karr.

— Naesterahwastel ei olegi rohkem kurjemaid waenlasi, kui naesterahwad ise. Duklos.

— Mitte ükſgi naesterahwas ei armasta, et tema juures olekul teist naesterahwast kiidetakse, selles juhtumiſes omandawad nad kõik õiguse eneſele, midagit mõrudat selle üle kõnelda, et kiituſt ſegada. Balſac.

— Kulda proowitakse tulega, naesterahwaſt kullaga, aga meesterahwaſt — naesterahwaga. Hiilon.

— Paremini saab naesterahwaſt punastama panna, kui temas pilkamiſt elule kutſuda. A. Karr.

— Wõitluſes meesterahwal naesterahwaga on wõit suuremalt jaolt wiimaſe pool; naesterahwal on kergem „ei“ ütelda, kui meesterahwaſt lahti ütelda. Hartmann.

— Riidudes (waidlustes, tülitsemistes) räägiwad naesterahwad harilikult: „minule näitab asi nii," sellepärast et kõige tõenduste hulgast selle wastu kõige raskem wastata on.

A. Karr.

— Meesterahwas hoiab wõõra saladust oma enese saladusest paremine; naesterahwas, ümberpööratult, hoiab oma saladust wõõra omast paremine. Labruguiere

— Meesterahwad saawad mõnikord naesterahwastest kurjemaks; aga naesterahwad saawad alati naeruwäärilisemateks, kui meesterahwas. Proua Shirarden.

— Tagasi hoidmine on meesterahwastel raskem, kui naesterahwastel. Burdon.

— Suur süü naesterahwastel kõigis asjus on — wastupidamise puudus. Proua Nekker.

— Naesterahwad on wahwad ainult sääl, kus oma auu kaotada. Juwenal.

— Meesterahwad peawad teenima seltskonna austamist, naesterahwad — iseenese austamist. Passi.

* *
*

— Naesterahwad peawad oma elusaatusele alandlikud olema, mille tahtmise järele neile see koht kätte on antud, kus nemad praeguses seltskonnas aset on saanud. Cicero.

— Mis naesterahwas kõik ära ei tee, et oma wastalist kurwastada? Mina mäletan, keegi armastas mind sellepärast, et mina teist armastasin. Lermontow.

— Paremus on koorm (ike), mida naesterahwad kanda ei mõista. Balsac.

— Kui naesterahwas kindlasti midagi tahab, siis ei ole temal wõimalust. Bestushew.

— Naesterahwad mõtlewad endid meiega wõrrelda, meid nende nõrkusi ära jagama seades. Dybui.

— Meelitus on naesterahwale alati seda rohkem armas, missugunses rumalas wormis see meelitus ka iganes wälja öeldud saaks. J. Tschernõschew.

— Et naesterahwaid nii palju armastatakse, sest see ka siis tuleb, et neid waimuannete pärast kiidetakse, mida neil ei ole. Buschen.

— Meesterahwad kutsuwad eneste juurde arsti, kui nemad tõesti haiged on; naesterahwad saadawad neile järele, kui neil igaw, kui neil midagi teha ei ole, ehk kui nemad halwas waimu korras on. Proua Shanlis.

— Puuduseb tulewad naesterahwastel nende nõrkusest ja õrnusest; see on kui must plekk kuu pääl, orud üle külwatud lilledega. Meesterahwastele tulewad puuduseb (wigad) nende iseenese armastusest ja karmist olekust; nemad on päikese sees olewate plekkide sarnaseb, mis selle sigimata ja läbi põlenud jaod on. Richter.

— Naesterahwastele on kätte saadaw tõsidus, aga mitte õigus. Turgenjew.

— Meesterahwad soowiwad kõigis asjus, et neid ustakse; naesterahwad saawad läbi sellegagi, kui neilt küsitakse. Buschen.

— Naesterahwad ajawad rõõmu (lõbu) taga niisama wiisi, kui lapseb linnusi taga ajawad, kes millalgi ennast nende kätte wahele ei anna, wahet pidamata nende silmade ees lennates. Pope.

— Naesterahwad, kes wahetpidamata taga ajawad lõbustusi (rõõmusi), ajawad taga ainult nende warju ja hukkawad endid üheist katsest teise juure minnes. Meilan.

— Õnnetused kalestawad ära naesterahwaid ja täiendawad meesterahwaid. Klassowsky.

— Ei ole tugewamat wiha naesterahwa wihast.
Buast.

— Süüdistamine — see on harilik naesterahwaste wabantamise wiis — kui nemad mitte õiged ei ole. Dekursel.

— Naesterahwad seadawad ette enestele hädasi; nemad on kas paremad ehk halwemad meesterahwasteſt. Labruguiere.

— Tantsimine on naesterahwastele seesama, mis kaardi mängimine meesterahwastele; ilus teenistuse aeg keelele, mis sagedasti kasulik ja sagedasti kahjulik on. Jean Paul Richter.

— Rõõm lobiseda — see on kõige suurem naesterahwaste õnneelu. Lesash.

— Naesterahwa ilukõne lõpeb iseäranis rõhuga, keha liigutusega, keha hoidmisega ja waatega. Balsac

— Naesterahwas, keda kiidetakse, on igakord armuline.
Schenje.

— Naesterahwad soowiwad ainult, et nende ees wabandataks, ükskõik missuguse kombel. Jean Paul Richter.

* *
*

— Wistist ütlewad naesterahwad tihti, ainult wiisakuse pärast „ei", soowides, et seda „ja" asemel wastu wõetakse.
Shakespeare.

— Naesterahwa armastust tuleb rohkem karta kui meesterahwa wihkamist. See on kihwt, seda rohkem kardetawam, et teda soowitakse. Sokrates.

— Armastus walmistab naesterahwale elu majas ja wäljaspool maja. Tergüson.

— „Armasta mind, — sina pead mind armastama!" Niisuguse kurblikka hüüdmise kuuleme sagedasti ära põlgtud meesterahwaste, aga weel sagedamalt naesterahwaste poolt; aga mees-

terahwas on selles peaaegu alati jõuetu. Armastust nõuda, kui õigust, on kõige suurem rumalus, on seesama, kui roosi ja lillede lõhna jää meredest jää tükkide wahelt otsidaks. Ükst kõigil armastajatel on õigus, kärsitumalt hüüda: „Sinul ei ole õigust, mind petta!" Parem walju käega armastuse peekert tükkideks purustada, kui sinna sisse pettuse kihwti, külmuse mõrudust walada.

Mantegatzza.

— Kui meil naesterahwas wastu tuleb, kelle järele meil suur ihaldus oli, aga kes meie wastu külmaks jäi, siis, kui ka mistahte sugust häätegu tema meile järgnewas elus oleks teinud, põgeneme temast eemale, hädaohtu tänamatausest suuremaks pidades.

Labruguiere.

— Põhjalik wahe meesterahwa ja naesterahwa armastuse wahel on see: meesterahwas tahab olla armastataw, naesterahwas soowib kõige rohkem armastada. Mantegazza.

— Naesterahwad on Hispania maa majade sarnased, kus palju uksi ja wähe aknaid on. Nende südamesse on küll kerge minna, aga raske sääl lugeda. Jean Paul Richter.

— Ära wõidetud armastus teeb ainult õnne naesterahwastele; tema wõib sellega uhkustada. Nemirowitsh-Dantshenko.

— Armas sugu on kui udusulg kerge. Puschkin.

— Meesterahwas ja naesterahwas wõiwad armastada ühesuguse tugewusega, aga ialgi ühesuguselt wiisil. Niikaua, kui maakera pääl meeste — ja naesterahwad elawad, petawad nad üksteist igawesti ja saawad lõpmata hüüdma: „Ah, sina ei armasta mind mitte nii, kuidas mina sind armastan!" Ja see kaebtus saab igawesti õige olema, sest naesterahwas ei armasta ialgi nii, kui meesterahwas, ja meesterahwas ei wõi ialgi nii armastada, kuidas naesterahwas armastab. Montegazza.

— On tõeks tunnistatud, et armastuses kõik naesterahwad targad on. Balsac.

— Meesterahwad mitte alati ei armasta seda, keda aunstawad, naesterahwad aunstawad ainult seda, keda armastawad.

Dybui.

— Kui naesterahwas järele jätab meesterahwast armastamast, siis unustab tema selle endised meelitused ära.

Labruguiere.

— Armastajate waade elustab armastajaid.

Shakespeare.

— Enne, kui ühele naesterahwale wannet wannud — ei kedagit päale teda armastada, tuleks sull kõik naesterahwad ära näha, ehk jälle ainu üksi teda waadata. Buast.

— Naesterahwa wäärtuse mõõdupuuks wõib olla meesterahwas, keda tema armastab. Belinsky.

— Armastuses lähewad naesterahwad iga kord kuni rumaluseni. Wenewitinow.

— Naesterahwad armastawad ainult neid, keda nemad ei tunne. Lermontow.

— Naesterahwas wõib ennemine armastada seda inimest, keda tema ei näe, kui seda, keda tema näeb, ilma et tema päale tähelepanemist pööraks. Schabanon.

— Mõnel naesterahwal on osawust, soowisi üles kihutada, mitte armastust: tema püüab wõita rutem, kui temale eneselegi meeldib. Ninona Langlo.

— Naesterahwad annawad kergesti aunstamise puudusi andeks, kui see ainult armastuse külluseks tuleb. Jewremon.

— Naesterahwad armastawad südamega, aga meesterahwad — tundmistega. Buschen.

— Suurem jagu naesterahwaid nutawad armukese kaotamise mitte sellepärast, et üles näidata, et nemad armastawad, waid sellepärast, et endid armastuse wäärilseks näidata. St. Real.

— Oh, armastaja naesterahwa pilk, kes ſind küll kirjeldab? Nemad paluſiwad, need ſilmakeſed; nemad uſutaſiwad, küſiteleſiwad, ſaiwad endi äraandjaks. Turgenjew.

— Naesterahwaste juures ei ole armastamiſeks aasta arwu.

— Meesterahwas, keda targad naesterahwad armastawad, aga rumalad wihkawad, teenis juba elukoolis tunnistuſe küpſuſe kohta ja wõib üleüldſe oma ſaatuſega leppida. Klaſſowsky.

— Praeguſel ajal heidawad ükſi elatanud wanakeſed, kes juba õige kuulſad, armastuſe päraſt abielusſe; nooredmehed aga, täis jõudu ja ilu, peawad paremaks, üks kõik, keda wõtta, aga ainult kaaſawaraga. Terpigorjew.

— Ära püüa tundma õppida ſeda, mis ſööd, ega ſeda, keda ſa armastad. Muidu ootawad ſind kurwastuſed. Boccacio.

— Eſimeſes kirges armastab naesterahwas armukeſt, aga teiſtes — armastuſt ennaſt. La Roche.

— Naesterahwas, kas tahad ſaada armastatawaks? Saa iluſaks — iluſaks keha, iluſaks ſüdame, iluſaks mõistuſe pooleſt. Sina oled maailmas elawa olewuste ettetooja, inimeſeſoo elutule alalhoidja, pühitſetud elu idude hoidmiſeks, — ſina oled elu põhi. Saa iluſaks!. Mantegazza.

— Meesterahwas, kas tahad ſaada armastatawaks? Saa tugewaks oma keha ja pääga, tugewaks wahwuſes, kannatustes ja ſuure waimuandeliſeks ſõnades ja tegudes. Kui naesterahwad täna rõõmſad on, ſiis on eila nad palawat armastuſt leidnud. Loodus lõi ſind perekonna kaitſejaks, peidetute jõuudude kogukohaks; tema (naesterahwas) on loodud ſinule armastuſe ſõjameheks ja ühtlaſi wõidu hinnaks... Saa tugewaks! Mantegazza.

— Naesterahwas ſunnib enamalt jaolt ainult armastuſele. Aga armastuſe pääle hakkamiſe juures naesterahwa ſüda ajab ikka mõistuſe keema ja wiib kuni lõpuliku wälja auramiſeni. Ehk jälle armastus kuſtutab inimlikku ja ſooja leeki tema ſüdameſt ja jääb järele ainult põlenud hais ja wing. Krahw E. A. Salias.

— Räägitagu mis tahte, aga armastus ilma lootusteta ja nõudmisteta puudutab enam naesterahwa südame külge, kui kõik enese-armastuse arwed. Puschkin.

— Sina oled kui jää: kui saa ära ei ole sulanud, oled kõwa kui kiwi, aga sulad sa ära, siis ei jäe sinust ka mitte jälgi järele. Turgenjew.

— Kõige raskem on alal hoida neid naesterahwaid, keda kergesti saad wõita; naesterahwad aga, kellede juures kulub palju waewa nende üle wõidu kätte saamiseks, hoitakse alal ilma raskuseta. Mantegazza.

— Et alal hoida meesterahwaste ehk naesterahwaste armastust, on tarwis, pääle ärawõitmise uuesti iga päew wõidelda. Mantegazza.

— Naesterahwad seowad endid meesterahwaste külge sõpruse abiga, mida nemad neile üles näitawad; meesterahwad aga arstitakse ära, tänu Jumalale, selleſama sõprusega. Labruguiere.

— Naesterahwad kirjutawad ilusasti oma armastuse kirjasi, missuguseid ometi kõik koos ei maksa ka ainukestgi nende waadet, ka ühtegi naerataſt, ka ühtegi ohkamiſt. Mantegazza.

— Saladus, olgu see mis tahte sugune, on igakord raskeks koormaks naesterahwa südamele. Puschkin.

— Palju ja palju andma, aga mitte kõiki andma, on kõige kallima wäärtusline saladus naesterahwastele, et kaua armsaks olla. Mantegazza.

— Kui tõsi on, et ainult see wõib tugewasti armastada, kes ka tubli wihkaja on, kuid suurem jagu naesterahwaid hakkawad juba wara armastama, nii et wihkamiseks weel küllalt aega üle jääb. Jean Paul Richter.

— Armas olla ja petta — on kõige nurjatum süütegu. Mantegazza.

— Alal hoida juukseid, paelu ja tuhandeid asjakesi mälestuseks armsamast naesterahwast, on ebajumala kumardamine. Mantegazza.

— Maailmas suureb palju neitsisi, aga mitte üksgi naesterahwas ei ole weel surnud, kes mitu aega ei oleks armastuse kõnet ära peitnud. Mantegazza.

— Kui nõrk on naesterahwa süda! Shakespeare.

— Ei ole ühtegi naesterahwast, kes mitte ei oleks ära muutnud oma mõtetes. Didero.

— Kõik naesterahwa mured on juhitud armastuse üleskihutamise (äritamise) pääle. Moljer.

— Naesterahwad on loodud pääasjalikult selle tarwis, et meesterahwastele meeldida; põhjus, mikspäraft meesterahwas naesterahwale meeldib, põhjeneb tema tugewuses ja mõttelikus ning wooruslikus paremuses: tema meeldib sellepäraft, et ta tugew on. Rousseau.

— Kui naesterahwas teid armastab, annab ta kõik andeks, ka süüteod; aga kui mitte, siis ta ei pane tähele ka kõige paremaid häätegijaid. Balsac.

— Kui meid armsam naesterahwas musutab, siis ei wõi meie sell silmapilgul millegi muu pääle mõtelda. Minajew.

— Naesterahwa musu on püha tallitus, pühalik armastuse protokoll ja iseeneseje äraſalgamine. Minajew.

— Meesterahwas mõtleb enne, ja siis armastab; naesterahwas armastab ja ei mõtle sugugi. Minajew.

— Kui iluduſi armastame, siis rumalaks ei jää. Voltaire.

— Naesterahwa eneſe armastuſele meeldib see üliwäga, kui neid armastatakſe nii auustawalt, et mitte ei julgeta armastuſeſt seletada; nemad ei kannata aga, et see meelitaw waikimine igawesti kestaks. Louis Denoije.

— Piinamine on päris naesterahwalik abinõuu. Lermontow.

— Meie naesterahwad, astume maailmasse rajamata, loomusunnilise armastuse januga, ja kui wälja walime seda meesterahwast aga mitte teist, siis mitte nii palju wäljawalitawa wäärtuse järele, kui peaaegu pimeda loomusunni mõjul. Tihti armastame neid, keda wäga wähe tunneme; kui ka walimine mõnikord õnnelik on, siis on see suuremalt jaolt ainus puhas juhtumine. Meie armastust wõib sõõmise isuga wõrrelda, mida meie sagedasti ühe sõõgi järele rohkem tunneme, kui teise järele, täiesti arusaamatalt, mikspärast see nii on. Juhtumine esiteleb meile meesterahwa; meie wõtame teda, aga ei walitse mitte wälja.

Ninona Lanklo.

— Naesterahwaste juures ei ole teist püüdmist, teist waimuannet, pääle armastuse. Elajate juures otsib ema isat ja annab temale märki; niisama teeb ka naesterahwas, ainult selle wahega, et armastuse aeg tema juures mitte ei lõpe, aga mõnikord kestab kõige eluaja. Pruddon.

— Naesterahwad on inglid, kuni weel nende armastust otsitakse; kätte saadud — siis on lõpetud. Shakespeare.

— Ei ole niisugust tugewat ahelat, mis tarka naesterahwast niisuguse inimese juures kinni hoiaks, kellest tema lahkuda otsustas. Pange teda kinni ühes selle meesterahwaga, keda ta ei salli, kas wõi kuhugile ükskõik saare pääle, tema leiab ka säält tema juurest äramineku teed. Lisan juurde, et eemale saades ta tõesti oma südametunnistuse rahustamiseks, kirjutaks liiwa pääle, ehk lihtsalt ütleks oma kahetsemise wäärilise seltsilisele mingisugust hella sõnakest, näituseks: Jumal õnnistagu teid! ehk: Saage õnnelikuks! J. Sthal.

— Naesterahwas, kellel ainult süda on, tarwitab selleks terwet aastat, kõige eluaja ja teeb ennast jõuetumaks, kui temal juhtub tarwis olema armsast meesterahwast lahkuda; tark naesterahwas saab niisuguse asjaga wiie minuti sees korda ja teeb sellega täiesti paremine. J. Sthal.

— Kõik meesterahwad wannuwad truudust ühte wiisi.

Shakespeare.

— Mina nägin, et mõned naesterahwad 13—22 eluaastani soowisiwad tüdrukud olla, ja selle juures ilusad, aga päale selle tähtaja meesterahwaks saada. Labruguiere.

— Ärge küsige naesterahwalt, mikspäraſt tema armastab. Naesterahwas ei kahtle mitte, kas teda armastada wõidakse, kui tema armastab. Kas Jeſar millalgi wõidu üle kahtles? Kas Napoleon selle üle, et tema kuulsus ei sure? Niisugune on ka naesterahwa armastus; tema roomab oma armastaja jalgade ümber kui uss, ehk hiilab kui lõwi, kui tema soowitawa eesmärgile tahab jõuda; tema saab lahkeks, sõbralikuks kassikeseks, kes laste põlwede pääl ümber pöörleb, ehk kotkaks, kes oma saaki igawesti lume kõrgustikkude pääle kannab. Mantegazza.

— Räägitakse, et esimene armastus on Jumalast, teine inimesest, aga kolmas selleſt inglist, kes sarwadega ja sabaga kirjutab. Melnikow.

— Ei ole weel tõendatud, et naesterahwad armastaksiwad tugewamalt kui meesterahwad, aga ei maksa waielda, et nemad paremine armastada mõistawad. Dybui

— Sagedasti wäsiwad laitmata, wooruslikud naesterahwad üheſuguſeſt wooruslikuſt eluſt ja ei süüdista sugugi kurjaſünnitawat armastuſt, waid isegi kahetsewad seda Krahw L. N. Tolstoi.

— Armastus nõrkeb meie ette kujutustes rutem, kui naesterahwaste mõtte mõlgutustes Shakeſpeare.

— Naesterahwaks, keda kõige rohkem armastatakse, saab sagedasti see, kellega kõige wähem selle üle räägitakse. Bouſchen.

— Meelitus saadab naesterahwaid rohkem hukka, kui armastus. Buaſt.

— Ära looda siis naesterahwa kestwa armastuse pääle, kui see iseennast armastab. Pythagoras.

— Armastus — nii seletawad elumeheb — on uudishimu: iga naesterahwas langeb, see on tuttaw, aga nad soowiwad näha, kuidas. Prona De Püssi.

— Neiu, kes meesterahwaste wastu külmawereline on, läheb rutemalt mehele kui see, kes nende pääle salaja auustamisega waatab. Klassowsky.

— Üleüldse on ka see naesterahwastele tuttaw, et meesterahwas, kes armastusest targasti räägib mitte, palaw armastaja ei ole. George Sand.

— Auus inimene wõib armastada kui meeletu, aga mitte nii kui rumal. Larochefoucauld.

— Lipitsemine on — mäng, milles kõik ümber ekswad ja igaüks petab iseennast. Lei.

— Lipitsemine on — nõrk südame külg, aga, wõib olla, ka kehaehituse puudus. Labruguiere.

— Ei wõi olla, et naesterahwas, kes õnnelikuks tehtud, kaua õnnelik oleks. Buast.

— Ära otsi armastust selleşt südamest, kus asub meele äraheitmine ja kurjus. Minajew.

— Ilmalikud naesterahwad armastawad mõõdu järele, walitsewad oma mõteid ja oma tundmusi tuju järele.
Awdejew.

— Hästi kaswatatud ilmalikud naesterahwad ei ütle mitte wälja oma sisemisi liigutusi, ja maailmas iga waimustamine arwatakse taktita puuduseks ja kõlbmataks. Panajew.

— Omatahtlikkude naesterahwaste juures on omad arusaamised armastuses, häätegudest, ja häbist, nemad kannawad mehelikult oma wigade kibuwitsu. Gontscharow.

— Naesterahwad seisawad rohkem oma lõbustuste, kui oma himude eest. Proua Stahl

— Mitte midagi ei kihuta naesterahwast nii hästi ümber käima armukesega, kui otsimine kaasarmastajannat.
Proua Shieber.

— Wõib niisuguseid naesterahwaid leida kelledel millalgi armastuse sidemeid ei ole olnud; harwasti leitakse aga neid, kelledel niisuguśi sidemeid millalgi rohkem ei ole olnud, kui üks ainus kord. Larochefoucauld.

— Paljud naesterahwad jääwad õigeteks ainult sellepärast, et nemad kaua niisuguseb olnud. Alfons Karr.

— On meesterahwaid, keda naesterahwad kõige hingega armastawad, keda aga mitte pääle selle tulise wihaga mitte ei taha näha; aga nad ei wõi millalgi neid unustada, kellede ees suuri rumalusi tegiwad. St. Prosper.

— Naesterahwas tunneb meesterahwa wastu armastust ja andeksandmist, meesterahwas naesterahwa wastu — armastust ja auustamist. Dostojewsky.

— Nagu kass ei lase hiirt mööda minna, nii ka alles 13 aastane tütarlaps ei puista maha kõige wähematgi meesterahwa tähelepanemist. Klassowsky.

— Wana kass, wana armastaja, wana laulik ja wana hobune ei kõlba kuhugile. Voltaire.

— Uhkus on — naesterahwa raudriie. See kaitseb teda sagedasti häbi eest. Naesterahwast ära wõitma ei tähenda ainult tema armastuse omandamist, waid ka tema uhkuse murdmist. See on ka arusaadaw: armastuses naesterahwas annab ära, meesterahwas wõtab wastu, Kas mitte sellepärast naesterahwaste tarwis see iseenese ohwerdamine ei muutu pühaks tallituseks? Tema tahab, et teda mitte ainult ei walitsetaks, waid selsamal minutil ka tema ees palwetataks. Wõitja jämedus teotab sügawasti wõidetawat. Naesterahwas ei anna sellepärast ialgi andeks, kui armastaja inimene, joowastuse silmapilk üle elada, tema pääle külmawereliselt waatab Nemirowitsh Dantshenko.

— Julged ettewõtted meeldiwad naesterahwastele kõige rohkem. Tshernõschow

— Meesterahwaſt armastada ainult iluduſe päraſt, ſee on wooruſe wastu. Oſtrowsky.

— Naesterahwas ſalgab mõnikord ka ſeda ära, mida himuga ſoowib. Kui tema wihastab, — ſiis ei ole ſee mitte wihkamiſeſt teie wastu: ſee teeb teid weel armſamaks; tõrelemine ei tähenda weel mitte, et ta teie ligiolekuſt ärapääſeda ſoowiks; ſõnakuulmine niiſugustel juhtumistel kaswataks ainult tema hullustuſt. Mis tema ka ial räägiks, — ärge meelt ära heitke, ka ſiis mitte, kui öeldakſe: minge! Meelitage, kiitke, tõſtke kõrgeks tema iluduſt; laſ' ta olla mustem kui öö, — kinnitage, et tema on walgem kui päew. Inimene, kellele ſeal kingitud, — ei ole mitte inimene, kui tema naesterahwaſt wangistada ei oska. Shakeſpeare.

— Imelik aſi ſee — inimeſe ſüda üleüldſe, iſeäranis weel naesterahwa oma. Lermontow.

— Armastajete juures käiwad kellad alati ette.
Shakeſpeare.

— Mees, kellel oſawuſt on, naeſe ſilmas rohkem ehk wähem mõistatusliſeks jääda, teeb teda alati põnewaks. Ja ta armastab teda, ilma et igakord iſegi teaks, mis eeſt. Klasſowsky.

— Meesterahwal on hää wälimine olek wähem tähtjas, kui naesterahwastele. Smiles.

— Suurem jagu naesterahwastel ei ole mitte peaaegu ſugugi iſeſeiswaid põhjusmõtteid, neid juhitakſe ſüdame poolt ja nad ripuwad nende külles, keda nad armastawad. Labruguiere.

— Kõik armastajad wannuwad rohem täita, kui täita jõuawad ja ei täida ſagedasti mitte seda, mida jõuaks, ei täida ſagedasti kümnendikku oſagi ſelleſt mida wannuwad.
Shakeſpeare.

— Kõigeparemad kõnelejad ſülitawad, kui neil mõtted ſegi lähewad; aga armastajal, kui ta ei leia milleſtgi enam rääkida, puhtamaid wabanduſi muſudeſt ei ole. Shakeſpeare.

— Armastajate ja hullude juures on niisugune keew pääaju, niisugune loojalik luule, et nemad näewad ka seda, mida külm mõistus enesele ette kujutadagi ei wõi. Hullumeelne armastaja ja luuletaja on kehastatud ettekujutuse wõim. Shakespeare.

— Naesterahwas, kes peidab enese kadedust, on siisgi parem naesterahwast, kes warjab armukest. Minajew.

— Kui naene hakkab oma mehe üle kahtlema, siis on see kõige kurjem tundemärk; see tähendab, et tema ise mõtleb ennast tema wastu muuta. Minajew.

— Naene kellel armuke on, kaebab alati mehe truuduseta oleku üle. Minajew.

— Armuke on naesterahwa elu romanist pää osa; mees — see on kõik tema elulik luuletus. Minajew.

— Naesterahwas, omas kõrgemas olewuses, on armastuse wahemees. Mischle.

— Armastaja inimene ei warja mitte midagi ja sagedasti suurendab weel oma halbu külgesi, meeldida soowides ainult armastuse külluses. Mischle.

— Awalik kutse ja püüe naesterahwastel maa pääl on — armastus. Mischle.

— Naesterahwas armastab, kui temale tolmu silma lastakse ja mida rohkem seda lastakse, seda rohkem ajab omad silmad lahti, et nendesse rohkem tolmu kukuks. Alfred Müsse.

— Naesterahwa truuduse pääle on wõimata loota; õnnelik, kes selle pääle külmawereliselt waatab. Puschkin.

— Naesterahwaste langemiseks ei ole mitte igakord tarwis, et armastus ennast sellesse segaks; on niisuguseid õnnetuid minutisi, millal kõige parem noorus ennast kõige nõrgemalt üles näitab. Niisuguse ime põhjus on see, et loodus millalgi ei uinu magama, waid alati oma eesmärgile püüab. Tarwitus armastada on wäga tähtjas osa naesterahwast. Ninona Lanklo.

— Armastuſes on kõige imelikum aſi ſee: naesterahwas ei kannata, et teine omandaks ſeda, kelleſt tema iſe lahti ütles.
Hamilton.

— Mõned naesterahwad panewad ſelle armastuſele wastu, mida neile endale ſüda õpetab, aga ei wõi ſelle armastuſele wastu pidada, mida õpib meesterahwalt nende iludus.
Proua Fe.

— Armastada iluſat naesterahwaſt — on iſeeneſeſtgi aruſaadaw, tarka — wõimalik, iluſat ja tarka — hirmus, aga mitte jäle. Minajew.

— Naesterahwas armastab mõnikord iſemeelſuſeſt, aga petab ſääl juures ennaſt alati. Minajew.

— Naesterahwastel on harjunud kombe, oma auustajaid ja jumaldajaid ära unustada, pääle eſimeſe: ſee on nende armastuſes terwe ajajärk. Demontje.

— Eſimene auustaja äratab naesterahwas õrnuſe tundmuſt üles, teiſed ſaawad waewalt tähele pandud. Puſchkin.

— Naesterahwas peab ennaſt ſagedamalt laiemates ringkondades näitama, ſellepäraſt, et kes teab, wõib olla, on juba rahwa hulgas tema auustaja kanditaat. Ovidius.

— Naesterahwad petawad ſellepäraſt, et ſeda kinni katta, mida proowiwad (ſee on armastuſt), meesterahwad, — et näidata ſeda, mida mitte ei proowi. Leguwe.

— Millalgi ei ole tarwis armastajale raäkida tema kirde puudusteſt, niiſama, kui kohtuskäiale ei ole tarwis näidata tema protſeſſi nõrku külgi. Hommikumaa wanaſõna.

— Armasta — waata, ſee on naesterahwa pää aſi; tema mõtleb ainult, kuidas meeldida ſellele, keda ta armastab. Armastatud olla, — on kõige tema tegewuste eesmärk; üles äratada ſoowiſi — kõige tema liigutuste eesmärk. Balſac.

— Sagedasti ei wihasta naesterahwas armastuse pääle, mida tema wastu üles näidatakse, ainult sellepärast, et arwab seda palju auusamaks, kui see tõe poolest on. Proua Fe.

— Häda meile, kui ära wõtame naesterahwalt tema kõige pühamat armastuse õigust. Mantegazza.

— Naesterahwastele on armastamine kõige esimene tarwitus, kõige parem kõigest muust asjast. Kõik tema organismus paindub passiwalt kokku armastuse mõjuduse alla. Mantegazza.

— Kui teil on südametunnistuse piina, siis kannatage seda üksi. Midagi ei ole harimatamat, midagi ei ole mitte madalamat, kui teie armastatawat palute, et ta täna eilase pattude pärast nutaks. Mantegazza.

— Kui meelitatakse naesterahwaste enesearmastust armastuse küsimusega, siis targad ja rumalad naesterahwad saawad teine teisele ühe sarnaseks. Suworin.

— Kui minul lubatakse wälja ütelda ühte julget soowimist, siis mina ütleks, et soowiksin armastada noort neidu ja olla armastajaks täiskaswanud naesterahwale, kes hakkab üksidust tundma õhtustel ämarikkudel. Mantegazza.

— Käe pigistamine on ainukene kõige parema sõpruse wälja ütleja, tema on sagedasti ka esimeseks sammuks armastuse omandamiseks. Mantegazza.

— Naesterahwad, kui nad armastawad, lepiwad kohaliste asjaoludega kokku ja harjuwad inimestega ruttu, nagu kassid. Anton Tschehow.

— Kes ei mõista mitte käe pigistamise keelt, see ei ole wäärt armastama, ega armastatud olla. Kõige lihtsam naesterahwas mõistab ütelda käe pigistamise läbi: „Jätke järele," ehk „Minge," mõistab ka wälja ütelda: Mina armastasin sind, armastan ja tahan armastada. Mantegazza.

— Meil kõigil ei ole mitte seda waimuannet, mis armastab nimelt ühte olewust. Ühel on see tundmus täielikum, teisel puudulikum, aga kolmandamal ei ole teda sugugi olemas.

Pisemsky

— Kellel ei ole raha, see ärgu armastagu ka mitte.

Italia wanasõna.

— Alaline maitsew söök nüristab maitset ilma mõruda würtsita ei ole ikka hääd söögi isu ja päri tuul häwitab sagedasti laewu; sellsamal põhjusel ei wõi ka mehed waheft oma naisi armastada.

Ovidius

— Naesterahwas on alati ise selles süüdlane, et meesterahwas julgeb wälja ütelda temale oma tundmusi. Külge ei tõmba eneselle mitte ikka kõige parem, waid tihti kõige pääliskaudsem naesterahwas.

Pron Shanlis.

— Suurem jagu naesterahwaid on tuttawad ainult oma kirdede ehk laiskuse pooleft. Voltaire.

— Kuidas teie ka naesterahwaft armastakfite, aga kui tema selle juures siisgi igawuft tunneb, siis ei takseeri tema kõige palawamat ja truuimat armastuft mitte kõrgemaks, kui wanu kindaid ehk moodist wälja läinud kübaraid. Karr.

— Naesterahwas on loodud selle tarwis, et armastada ja tema nõrkusi, kui ka tema ohwrisi, pühitseb alati armastus.

Martin.

— Naesterahwa südamel on loodud see hää külg, et eneses ette kujutab, kui ei oleks temal millalgi teift ihalduft pääle selle, mis temas uuesti sündis. Monten.

— „Ja" on sõna, mida naesterahwad kergemalt silmadega annawad, kui huultega. Dekursel.

— Naesterahwad kõige wähem kahetsewad nendest kannatustest, mida nemad ise on pidanud wälja kannatama.

Shabonen.

— Wanded armastuses tõendawad selle jõuetust; õige sõprus ei sünnita neid mitte. Buast.

— Naesterahwa süda armastab alati suurust, rikkust ja walitsuse wõimu. Shakespeare.

— Meelitamine häwitab naesterahwaid rohkem kui armastus. Gregori.

— Kuld ja kõik kallid kingitused walitsewad tumma ilukõnega, mis puudutab naesterahwa südant palju tugewamine, kui kõik ilusad kõnekäänud. Shakespeare.

— Naesterahwast lahkuda on palju waewalisem, kui teist wangistada. Desmais.

— Wiinast walutab pää, kaotuseşt (mänguşt) asub taskusse läbi tõmbaw tuul, aga naesterahwasteşt, pääle pää ja tasku, põeb ka süda tiisikust. Bestushew.

— Ruumikas on naesterahwa süda. Krahw K. Tolstoi.

— Iga naesterahwas, kes ei püüa teile armas olla, wäga wähe paneb teid tähele. Buast.

— Üheşugune õigus armastuses meesterahwa ja naesterahwa wahel ainult şiis oleks loomulik, kui meesterahwad olekşiwad şündinud naesterahwastega üheşugustena. Klasşowsky.

— Esimesed kannatused, nii kui esimane armastusgi, ei korda mitte, — ja tänu Jumalale! Turgenjew.

— Meeste südame alal hoidmiseks peawad naesed pruukima neid şamaşid abinõuuşi, kuidas ka omandaşiwad armukeste südameid. Mürfi

— Juttu westma üksikuses armastuse şaladuseşt, see on — tulega mängima püssirohu waadi pääl. Buast.

— Muutlik olek, see on — ilma parteilik südame olek. Dekurşel.

— Kes mitte ei pea selle puuduſi kõrgeks (auustamiſes), seda tema armastab, ſiis ei wõi see mitte ütelda et tema pääasjalikult on armastanud. Kolderon.

— Walitſemine kustutab armastuſt, aga äratab auu ahnuſt ja kidſiduſt. Lewy.

— Jumal mahutas naesterahwaste südametesse suuri waimuandeid, sellepäraſt, et nende suure waimuannete tööd saawad armastuſe wiljadeks. Lamartin.

— Ainult naesterahwas wõib elada ja surra — südamega. Arſen. Guſſe.

— Auusad inimeſed armastawad naesterahwaid ; petjad jumaldawad neid. Beaumarchais.

— Naesterahwas on loodud sõber meesterahwale, ja iga teiſtſugune sõprus sellega wõrreldes, on nõrk ehk kahtlane. De = Bonald.

— Mõned naesterahwad kannawad teatawatel aastatel sõbralikuis läbikäimistes iluduſt ja helluſt, mis meesterahwastele mitte tuttawad ei ole. Ja sääl ei ole millegi üle imestada : see on armastuſe järele jäänud oſa. St. Prosper.

— Naesterahwaste kurikawalus toob seda kaſu, et ära arstib meid kadeduſeſt. Labruguiere.

— Miſpäraſt lõi Jumal naesterah:wa — meesterahwa küljelunſt ? Tema ei wõtnud mitte selle pää küljeſt tükki, ſiis ehk oleks naesterahwas targemaks saanud — rohkem, kui temale seda tarwis on ; Tema walitſes ühe oſa südame ligidalt, sellepäraſt nimelt, et naesterahwas peab olema külge tõmbaw element armastuſes. Ruſhmon.

— Armastus on inimeſe haigus. Minajew.

— Kui meid armas naesteraswas muſutab, ſiis ei wõi meie mitte julged olla, et tema ehk mõne teiſe pääle ei mõtle. Minajew.

— Naesterahwa nuſu andmine — on ilus wande murdmiſe wiis. Minajew.

-- Kõige kallim maapäälne wara meesterahwal on — naesterahwas, keda tema armastab. Ainult naesterahwa ſüdameſt woolab armastus laiades ja täielikkudes laenetes. Temas on kõige ſügawam õrnuſe hallik, imestamiſe wääriline truudus, püha ja täielik iſeeneſe ohwerdamine. Sen — Fua.

— Mida wähem meie naesterahwaſt armastame,
Seda rohkem meeldime meie temale. Puſchkin.

— Järelemõtlemine, on meesterahwaste terweks tegija nende himudeſt, aga äritab naesterahwastes üles himu ja teeb neid ära arstimatateks. Mabir.

— Mitte midagi ei ole kardetawamat naesterahwaſt, kui tema meelituſed käima paneb. Stobe.

— Naesterahwaste ſüda on muſt raamat : kuidas ſa teda ka loed, loe teda ka kui ſoowid mitmeſugustes ja paljudes annetes, aga kõigeſt felleſt ſiisgi ei jõua ſa midagi wälja lugeda ehk aru ſaada. Würſt. P. A. Wäſemsky.

— Looda oma koera truuduſe pääle kuni wiimſeni ſilmapilguni, aga naeſe truuduſt arwa ennegi kuni eſimeſe juhtumiſeni. Hommikumaa wanaſõna.

— See, mis naesterahwas räägib teda armastajale inimeſeſele, on kirjutatud tuule pääle ja woolawas wees. Kattul.

—Meri on wähem petja, kui naesterahwa ſõna. Petronius.

— Seltskond ja Looja iſe lubas naesterahwastele ainult ühte õnne : armastuſt abielus. Proua Stahl.

— Meie ümber on pime, niiſama kui naesterahwa ſüdames. Kukolnik.

— Wõimata on olla ſiis naestrahwa ſõber, kui tema armuke oled. Menar.

— Kõige õrnemasti armastajad ei usu teine teist mitte.
Buast.

— Üleüldse on parem pillaja inimese armukeseks olla, kui kibsil inimesel, parem on olla kibsi, kui pillaja naesega.
Skrüderi.

— Tundmus naesterahwastele südametes sünnib kolmandama ja neljandama jällenägemise wahel, tema teeb wahet meesterahwaste wahel korraga. Sokolow.

— Palju parem on paljudele naesterahwastele wälja ütelda soowisi, kui wälja ütelda neile tundmusi, ehk küll ka auusaid,
Ninona Lanklo.

— Mitte keegi ei saa nii kergesti waimustatud, kui ilma himudeta inimesed. Turgenjew.

— Armastajad, kelmid ja targad inimesed mõistawad teine teist. Buast

— Naesterahwad annawad sõprusele ainult seda, mida laenawad armastuse juures. Champhor.

— Naesterahwad, kes meesterahwaste käest kingitusi wastu wõtawad, teewad wõlga ja katsuwad seda iseeneste omadustega ära tasuda. Buast.

— Noor naesterahwas wõib ilma kartuseta enesele sõbraks wõtta ainult oma isa ehk oma wenda ja oma meest
Buast.

— Armastuseta poolehoidmisest minnakse sagedamalt armastuse, kui sõpruse juure. Labruguiere.

— Häda, kes meesterahwaste tõotustesse usub — usaldab.
Beketowa.

— Ei wõi, takistada inimest armastajaks olemast; aga teda armukeseks nimetada wõib ainult siis, kui temale seda lubatakse.
Enziklopedija.

— Armastaja naerab oma unenägemistes, nutab aga üles-ärkades. Pythagoras.

— Mida rohkem naesterahwast armastad, seda rutem wõid teda wihkama hakata. Larochefoucauld.

— Kui minu ja naese wahel on kokku sündimine, siis mis tahte sugune säng mahutab meib mõlemaid, aga kui meie riius oleme, siis ei ole küllalt nii suurt maja, et meid mahutada wõiks. Pyton.

— Sõprus naesterahwaste wahel, muidugi, on palju õredam, kui meesterahwaste wahel; aga temas on rohkem peenikesi wiisisi; meie sõprus ei ole mitte armastusele nii ligi, sellepärast et meie armastame ainult asja mõõdu järele: naesterahwas, selle wastu aga, nõuab omalt sõbralt, ehk armukeselt, wähem tõenduse, kui õrnuse tundemärkisi; kui tema nõuab armastust, siis ainult üksi selle tarwis, et seda tunda ja sellesamaga ka tasuda. Jean Paul Richter.

— Missugune hirmus haigus on armastus naesterahwa wastu. Heine.

— Naesterahwaste paleus on paremaks tegija armastuses, meesterahwaste paleus, paremaks tegija õiguses. Amijel.

— Naesterahwa häätegija — see on armastus. George Sande.

— Kes naerab naesterahwaste üle, kes nende üle wihastab — see armastab neid weel. Külm osawõtmine nendest ei tuleta neid meelde. Würst P. A. Wäsemski.

— Meesterahwad ei armasta mitte oma tundmusi meesterahwastele awaldada; aga naesterahwa ees tema rõõmuga ütleb neid wälja; naesterahwad, selle wastu aga, hariliku rõõmuga jagawad teine teisele sarnaseid uskumisi. Jean Paul Richter.

— Naesterahwad armastawad wõitusi meesterahwaste üle, kes juba teiste päralt on. Balsac.

— Armastaja naesterahwas on kõlblik ümber looma meest a oma naesterahwaliku olekuga pehmendama tema karedaid iselaadi külgesi. Targa naesterahwa juures on mehel täielik õigus ilma terwe meele mõistuseta olla. Minajew.

— Armastus naesterahwa wastu on meile suur, mitte millalgi ümber muudetaw tähendus: tema on selle sarnane kui sool liha tarwis, toidab südant, ning hoiab teda hukkaminemise eest.

Hugo.

— Armastada ja armastatud olla, on loomulik naesterahwa amet. Naesterahwad — see on armastuse päike, kodu kolde walgustaja. Tema on tulewase soo kätki, tema on kool; teine kätki on tema altar. Mischle.

— Kõik on maailmas tingitud. Nii: awalikult wähe tuntuid ja niisama ka koguni tundmataid naesterahwaid wõib kaisutada ainult muusika saadetusel (see on tantsimise ajal).

Minajew.

— Wõimata süüks arwata naesterahwastele eksitusi, mis temale kannatused sünnitawad. Rumal ja kahetsemise wäärt on see, kes õnneelu asemele selleşt wälja tõmbab kurwastust.

Turgenjew.

— Wõiduks arwatakse: sõja kunstis — waenlase tagasi taganemist lahingu wäljalt, aga armastuse kunstis — liginemine waenlasega lahingu wälja pääle. Selle tähtsus seisab tähtsama wõidu saaja waenlase seisu kohas. Wassiljewsky.

— Julge ja häbemata õõnistajanna, kes püüab armukeisi edewusega ning üles peab neid enese juures oma halastusega, ja sunnib neid kuulma kui teendrid, aga tähtsates ja häädes asjades ei ole temal mitte wõimu nende üle. Aga auus, armas ja tark naesterahwas on see, keda armstajad (meesterahwad) austawad tahtmisega, kes ettewaatlik ja waga ja toetab armastust austamisega, ühe käeliigutusega saadab neid maailma otsa, lahingusse, kuulsusele, surma pääle, kuhu temal ennegi tarwis.

Jean Richter.

— Naesterahwa „ja“ ning „ei“ wahele ei saa kõigewähemat nõelakest mahutada. Serwates.

— Alatult salatakse ära naesterahwastest ainult sellepärast, et armastus räägib tema seisukorra wastu. Kes on selles kohtumõistja, pääle tema enese? Wastuseks tundmuse pääle, tema eluwiiside õpetust lugeda — tähendab teda teotama ja ennast alandama. Kes niiwiisi ette astub, on kas enesearmastaja, ehk argpüks. Schpashinsky.

— Kui armastate naesterahwast, kes ei ole rohkem kui hää, siis teie armastus lõpeb ruttu ära; wäljaspidised iludused on piirtesse pantud; teie uudishimu piir saab teie õrnuse piiriks. Ühendage tarkus wälispidiste iludustega, ja teie saate nägema, kuidas nemad siginewad, laienewad ja elusse tulewad; tarkus iludusele on seesama, mis hommikune kaste lilledele. Aga kui tarkuse ja wälispidiste iluduste juures leitakse isemeelsust, arulduſt, uhkust, kadedust, äritusi, wisake asjad kõrwale, ning unustage kohused: ütlen ette, et teie saate armastama kõik eluaeg: üks naesterahwas. kes ühendab eneses iludust, tarkust ja isemeelt maksab kolme naesterahwast. Berni.

— Seadusline ühendus on kerge ja rahulik, see on hästi ära kannetud magamise öökuub (särk); mitte seadusline ühendus (side) — see on läikiw palli riie, milles tunned ennast ilusa olewat, aga selle eest kokku tõmmatud. Burenin.

— Orjaks lubatakse olla ainult hääde naesterahwaste juures, jah ja see sunnib teda orja rohkem armastama, kui ligemest üleüldse. Wassiljewskij.

— On kolm asja ilmas, keda mina ikka armastasin, aga kelledest millalgi ei mäleta — maalimine, muusika ja naesterahwas. Fontenel.

— Ainult naesterahwastele wõib armastuse nõrkusi andeks anda. Wowenard.

— Jõudis meesterahwas armastuse eesmärgile — siis ta alati käsib, ei ole weel eesmärgile jõudnud — waikib.

Shakespeare.

— Naesterahwad palju rohkem meesterahwasteſt pidawad kalliks ja armastawad oma armastuse aja mälestusi.

Lui Denoije.

— Lilleke, mida tema (meesterahwas) kingituseks tõi, paelake, millesse külge puudutas, sõna, tema käega kirjutatud, raamat, mida lugesiwad tema silmad, laul, mida tema laulis, tema poolt wälja üteldud mõte, ajaleht, kus tema nimi wastu juhtub, pilt, mida tema armastas, salmikesed, mis temale meeldisiwad, ülikond, mis tema poolt kiidetud, mänguasi, mis teda meelde tuletab, kõik, mis kinni hoiawad magusaid mälestusi, — see kõik saab naesterahwastele õrnaks ebajumalaks. peetawaks asjaks. Tema seab enesele ette selleſt kõigeſt armsa talismanni; wahet pidamata kannab teda südame pääl ehk hoolelikult peidab ära kadedate silma waatuste eeſt; pääle selle iga õhtu, kui tuleb une tund, ja iga hommiku, millal lahti lööwad tema ilusad silmad, ja igapäew, kui kurbtus ronib tema hingesse, tema salajalt annab ennaſt oma armastuse mõttemõlgutuste kätte. Lui Denoije.

— Kunstite jumalannad on naesterahwad, aga naesterahwas ei tea mitte teiſt wõimu, ja teiſt armastuſt pääle orja oma — ehk on tema ise ori, ehk saate teie tema orjaks.

Mihnewitſh.

— Ainult meesterahwas wõib päris täielikult külma osawõtmisega armastuse pääle waadata, mida tema maitses. Naesterahwas, niisugustel juhtumistel igakord on hellatundline.

Jean Paul Richter.

* *
*

— Tasandus on kõige parem abinõuu naesterahwastele õigeks olemiseks. Tacitus.

— Alandliku naesterahwa juures on miljon sisse juurdunuid waenlasi — kõik rumalad mehed. Ehner von Essenbach.

— Kui naesterahwad seda teaksiwad, kui kangeks sõjariistaks nende kätes on tasandus, siis nemad millalgi ei pruugiks muid abinõuusi. Bonen.

— Naesterahwa nõrkus — see on tõsises asja olus niisugune jõud, mille wastu kõik meesterahwa wastupidawus nõrkustele, kõik tema hoolelikud püüdmised jõuetumad on; see on ehk küll sala, aga wäga tähtjas wedru inimlikus elus.

Hartmann.

— Mitte kõik naesterahwad ei tea seda, missugust wõimust annab neile häätegu. Buast.

— Tasanduse puudus naesterahwas ei wõi mitte millegi teise hääteoga tasutud saada. Jedshewort.

— Naesterahwas, kelle ülespidamine alati laituseta on, saab muutmata kalliks peetud, ja tema sõnadel on ühtelugu raskus kaalumiseks. Jessi Bausheret.

— Kõige kallim kiwi naesterahwaste kroonis, meie kuningannadel on truusüdamline olek. Krahw E. A. Salias.

— Puhas hing ja karsked kombed seawad kokku naesterahwale pää kuulsuse. Proua Stahl.

— On midagi kõrgemaid ilusatest naesterahwastest, — see on alandlik ilus naesterahwas. Pythagoras

— Naesterahwaste alandusel on tähtsad warandused: ta suurendab iludust ja katab kinni inetust. Fontenel.

— Karsk naene on käskija, kuule tema sõna. Siirus.

— Imestama paneb meid kõige rohkem naesterahwaste häätegu. Shakespeare.

— Naesterahwas on siis wastumeelt (jälk), kui tema kurjustab. Jedshewort.

— Mõrudus naesterahwale on niisama wastu meelt, kui ätik piimas. Buast.

— Alandus ja tasandus teeb neid peaaegu jumalikuks. Shakespeare.

— Suurem jagu naesterahwaid on tasasemad wäljaspool kodu, kui omas kodus. Tacitos.

— Kõige parem ehe naesterahwastele, see on — karsked eluwiisid (kombed). Stobe.

— Naesterahwas, kes wahetab oma alandlikku olekut julguse pääle, kaotab kõigewähemalt poole oma iluduseſt. Buaſt.

— Naesterahwad ei ole mõnikord mitte nii tugewad, kui siis, kui nemad on sõjariistusse pandud oma jõuetusega. Buaſt.

— Häbenemine, see on — lillekene, mis millalgi mitte uuesti enam ei kaswa. Dekurſel.

— Hääteo apostlid on naesterahwaste keskel alati rohkem, kui martrid (kannatajaid). Hewelzy.

— Naesterahwaste häätegu tuleb sagedasti nende armukeste kidsiduseſt. Horatius.

— Naesterahwaste auu hoitakse halwasti, kui häätegu ja usk ei seisa tema ees wahi pääl. Lewy

— Tasandust ja alandus on magnet, mis meesterahwast naesterahwa külge tõmbab. Ilma nende kahe omanduseta on naesterahwas niisama wõimuta — kui heinamaa ilma roheliſe wärwita, mets ilma warjuta, kärnel ilma lilledeta ja linnud ilma sulgedeta. Proua Skrüderi.

— Üles äritatud naesterahwa — on seesama, mis tormine hallik (läte), kaotab ära iluduſt ja läbi paistwuſt, segane porine: sellel ajal mitte keegi, kui oleks temal ka ei tea kui suur jaau, ei

puuduta oma huulesid tema wooluse (wee) külge, ei neelata ka temast kõige wähemat weetilka enesele sisse. Shakespeare.

— Mitte midagi ei ole ilma pääl wähem täielikku kui naesterahwas; nendest waewalt wõib leida ainult ühte, täiesti täielikku häätegijat. Marizial.

— Oma nõrkuste läbi naesterahwad suurendawad omi waesusi (hädasi) ja ei hoia kõrwale neist mitte ühtegi.
Prona Kotten.

— Nüüdses maailmas näitab meile õige ja kõige auusam naesterahwas kahtlane olema. Krõilow.

— Meesterahwaste auu on isesugune naesterahwaste auust, et wiimane waatab esimese pääle, kui oma waendlase pääle.
Buschen.

* *
*

— Lipitseja naesterahwas tahab, et teda armastadakse, aga edewal on selleşt küllalt kui teda leitakse wäärt olema armastada, kui tema selle tarwis auus on; esimene otsib kellele südant anda, teine on rahul sellega, et meeldib meesterahwastele; esimene läheb üheşt jumalaks peetawast asjast teise juure, teisel on korraga mitu armastuse tembutust; ühes walitseb himu ja lõbudus, teises auu otsimine ja kergemeelsus; lipitsus on südame nõrkus ehk wõib olla, kehaehituse wiga, edewus on korratus meele juures; naesterahwas, kes otsib auustajaid, ajab pääle kartust, edew naesterahwas — põlgtust. Nende kahe iseloomu kokku ühendamine annab kolmandama, kes on kõigist halwem. Labruguiere.

— Naesterahwas, kellel üks armukene on, ei loe ennast mitte edewaks naesterahwaks, kellel neid aga mitu on, arwab, et tema on ainult edew naesterahwas. Labruguiere.

— Edewus see on — wõera tundmuse wargus, mida korda saadetakse ette tõmmatud näokatte abiga, see on — wiisakuse koerustükk. Zebrikowa.

— Edew naesterahwas hoolib wähe selleſt, et teda armastatakſe; temal on seda küllalt, kui teda leitakſe armas olewat, ja ilusaks kiidetakſe. Labruguiere.

— Edew naesterahwas sagedasti ütleb ennaſt selleſt ära, mida tema himuga soowib lubada. Beaumarchais.

— Lipitsemiseks naesterahwa juures, nagu näeb, ilustatakſe ka tema edewus; selle wastu aga, meesterahwas, kes edwistab, ei ole sugugi halwem, kui lipitseja meesterahwa, kes edewust taga ajab, ja naesterahwas, kes seda auustab, on mõlemad ühe wääriliſed Labruguiere.

— Edewus ei ole mitte alati awatelemiſe abinõuuks; tema saab ka sagedasti kaitsmiſe abinõuuks.
Rumenia kuninganna Eliſabeth.

— Edew naesterahwas wõib olla ka häätegijaks, aga mitte millalgi ei saa süütaks. Proua Kottin.

— Edewad naesterahwad otsiwad armastuſes ainult õõnistamiſe ametit, ja mõistuſe ülesäritamiſt, mis lipitsemisega sünnitatud saab. Larochefoucauld.

— Elawad naesterahwad, kes on armukadedad oma armukeste pääle, uhkustawad sellega selle tarwis, et kinni katta, et nemad wihkawad teisi naesterahwaid. Larochefoucauld.

— Edewas naesterahwas walitseb iseeneſe kiitmine ja kergemeelsus. Labruguiere.

— Loodus walmistab edewaid naesterahwaid, aga teadus täiendab neid. Dybui.

— Meesterahwad nimetawad seda naesterahwaſt edewaks, kes neile meeldib, kui nemad ei ole weel jõudnud temale meeldida.
Proua De-Püssi.

— Wana edew naesterahwas ei räägi millalgi aastateſt, mis temal ära elatud, ja mitte hambadeſt, mis temal puuduwad.
Petit-Sen.

— Kõik saada mitte midagi ära wisata, see on suure armastuse ja kõrgema edewuse kõige kallim saladus. Mantegazza.

— Edewus — see on kõige täielikum looduse järele tegemine armastuses. Mantegazza.

— Edewus ei ole mitte niipalju armastuse sidemeks, kui palju on iseeneseʃe kiitmise kasu taga ajajaks. Dybui.

— Mõned wallatud ja naeruwäärilised edewused teewad ohkajaid (armastajaid) rohkem rahutumaks, kui wait olemine ja poole hoidmine. Rousseau.

— Neljajalgsete ja lendajate loomade keskel, on isased edewamad emasteſt (waata Darwini „inimese algilmumiseſt ehk sugu kännust.") Aga kahe käeliste walitsustes? Siin on mõlemad sugud ühewõrdselt edewad, ehk küll sisse juurdunud ebausu järele on hakatud naesterahwast eesõiguslikult edewaks arwama.

Klassowsky.

— Meesterahwas kaebab naesterahwa edewuse üle ainult niisuguse korral, kui ta midagi ei ole näinud pääle edewuse.

Louis Denoije.

— Edew naesterahwas otsustab külmawereliselt.

Puschkin.

— Mõned edewad naesterahwad on maguʃa wiina sarnaseд, mis läheb hapnema soojuseſt ja saab maguʃamaks külma läbi.

Jean Paul Richter.

* *
*

— Inetud naesterahwad ja juudi suguſt naesterahwad on õiguse järele kahjatsemise wäärilised, nemad peawad alati tõendama, et nemad armsad on. Rahil Warnhagen.

— Ilusad naesterahwad tuletawad meelde, hästi ära pooleeritud teraſt ja klaasi, mis kõige wähemaſt hinge õhuſt ära tumestawad. Serwantes.

— Mitte midagi ei' ole kurwastawamat naesterahwa elus, kes mõistsiwad olla ainult iluſateks. Fontenel.

— Naesterahwastel on pruugiks üksainus kombe ilus olla; aga hää olla on tuhat kombet. Montesquieu.

— Harwasti wõib häbi ja iluduſt ühes ja ſellesſamas inimeſes leida. Juwenal.

— Häädus, aga mitte ilus nägu, teenib minu armastuſt. Shakeſpeare.

— Oh iludus, iludus, kui palju ei tehta ſinu päraſt rumaluſi. Leskow.

— Meie naesterahwad hoiawad ka ſellega iluduſt, et millalgi mitte midagi ei mõtle. Oſtrowsky.

— Mis küll naesterahwad otſuſeks ei tee, milleſt neid üksgi aſi ära ei hirmuta, kui aga lootuſt on, oma iluduſt ülendada? Mina nägin, et nemad liiwa ja tuhka sõiwad, mille läbi omad kõhud meelega ära rikkuſiwad — ſellepäraſt, et natukene kahwatum wälja näha. Mis nemad kõik ära ei tee, kuidas nemad endid ei waewa, mõniford ka ſurmani, et aga keha ehk talje peenem näitaks! Monten.

— Uhke olek — naesterahwas ſagedasti ſeab üles iluduſt. Shakeſpeare.

— Waat' mis naesterahwas tähendab: tema ei wõi ſeda inimeſt mitte näha, kes temale iluduſes järele ei anna. Lermontow.

— Paljude tüdrukutele (neidudele) ſuur iludus ei teeni mitte midagi, pääle ſelle, kui et ſunnib neid ſuure õnne järele ootama. Labruguiere.

— Loodus andis härgadele ſarwed, hobustele kabjad, jänestele wiledad jalad, lõwidele ja tiigritele — hambad, aga meesterahwastele — mõistuſe. Naesterahwaste tarwis ei jäänud midagi üle - pääle iluduſe. Iludus on jõud, mis wõidab tuld ja rauda. Anacreon.

— Kiitke naesterahwa iluduſt, ſiis annab tema kõik teie teotuſed andeks. Buaſt

— Selle tarwis, et otſustada naesterahwa wäärtuſt, on tarwis ära oodata aega, millal tema järele jätab hää olemaſt.
Proua Shieber.

— Naesterahwad, iſeäranis weel need, kelledel kindlat elu ſeiſuſt ei ole, — on walmis wähem tarwilisteſt elu abinõuudeſt lahkuma — aga meesterahwaſt — ei ialgi.
Selle pooleſt on naesterahwad, kui küll mitte auuſamad, ſiisgi õnnelikumad, kui meie. Mis on meesterahwas ilma kindla elu ſeiſuſeta, ilma ſisſetulekuta, ilma tööta? Mitte midagi — kelm ja muud ühtegi. Aga naesterahwas — ei ole ſeda, kuni temal iludus ja ſüda on. Beſhezky.

— Naesterahwad arwasti annawad andeks üksteiſele iluduſe eesõiguſt. Fontenel.

— Meelitamine häwitab rohkem naesterahwaid kui armastus.
Buaſt.

— Ilus naesterahwas meeldib ſilmadele, hää naesterahwas — ſüdamele; üks ſaab iluſaks asjaks, teine rikkuſe hallikaks.
Bonapart.

— Naesterahwas annab ennemalt ſellele andeks, kes tema wooruſe pääle warju heidab, kui ſellele, kes tema tarkuſt ja ilu üles ei tunniſta. Proua Schanlis.

— Üleüldſe ſuurema jao naesterahwaste juures algab alandlik olek ſäält, kuhu lõpeb iludus. Alfons Karr.

— Iludus on hääduſeks — ainult teistele.
Bion Boriſſenit.

— Naesterahwa iludus on õngeke, mille külge kergesti alaealiſed piimahabemed ja täiesti wanad raugad juhtuwad.
Minajew.

— Hää naesterahwas ei ole mitte wäha kahju teinud inimeſe ſugule. Antonius läks hukka Kleopatra kaiſutamistes. Sokrates muutus sõna lauſumataks orjaks ühe ſilma waatuſe läbi oma abikaaſa poolt. Minajew.

— Iludus on lõks. Iludus juſt nagu ſunnib alati naesterahwaſt petma. Kõigiſt naesterahwasteſt on inetud kõige paremad. Minajew.

— Kui inglite iluduſt tahetakſe üles maalide, ſiis kujutatakſe ſeda naesterahwaste päädega. Otwei.

— Kõige raskem naesterahwastele, ſee on — kokku leppimine meeldida ainult ühele. Ovidius.

— Naesterahwaste iludus on weel ſaladus. Gogol.

— Mitte misgiſuguſe iluduſega naesterahwas ei wõi mitte ära taſuda mehele oma tühjuſe eeſt. Anton Tſechow.

— Kergemeelſus oli alati iluſa naesterahwaste sõbraks. Properzy.

— Kes räägib omaſt inetuſeſt rõõmſa tooniga, ſee, tähendab, uſub oma iluduſe ſisſe. Mihailow (Scheller).

— Ühe iluduſega ei ole meeste- ja naesterahwad, kes abielusſe astuwad. Smiles.

— Nägu on petja üleüldſe, iluſ[illegible] naesterahwa nägu aga eesõiguslikult. Heinze.

— Mõned astuwad abielusſe, iluduſeſt külge tõmmatud. Kui iludus ette ſeab eneſes terwiſt — wäljaſt poolt, keha wormis ja painduwuſes - ſiis tema alati ſaab meelitawaks, aga weel rohkem, kui tema ette toob tundmuſe ja mõiſtuſe iluduſt. Iluduſel on ſuur jõud maailmas ja naesterahwaſtel weel rohkem, kui meesterahwaſtel. See on üks niiſugusteſt omadusteſt, mida naesterahwad eesõiguslikult ſoowiwad, nii kui tema teenib üheks

pää hallikaks nende seisukorras, mõjus ja wõimus. Ka niisugune tundeline ja tugewa mõistusega naesterahwas, kui proua Stahl, kes wälja ütles, et tema rõõmuga annaks kõik oma mõtteliku üliparemuse ühe ainsa iluse näo joone eest.

Selsamal ajal peab ülestunnistama, et iludusel ei ole olulikku tähendust abieluliku õnne tarwis. Kui hing ei särа mitte palge joontes, siis ka kõige ilusam pale jätab järele lõbu pakkumist, niisama kui kõige ilusam maakoht, mis ilmub iga päew meie silmade ette, algab ühes ajaga, ühetaoliseks näitama, Iludus, mis seotud õrnusega naha külge ei ole kestaw: tema läheb ära kui mai-kuu lilled. Wõib olla, wähe mehi, pääle abieluliku aasta, saawad kõrge arwamise oma naeste paleuslikust külge tõmbamisest; selle aja mööda jõudmise järele, kõigesuuremat külge tõmbamist saawad mõistus ja süda. Pääle 20 ehk rohkem abielus äraelatud aastate, häätegija ja hääsüdamega naesterahwas wõib rohkem oma iludusega ära wangistada meest, kui see temale korda läks oma täieliku iluduse üle walitsemise ajal. Wõib olla et see inimene astub kõige targemalt, kes wälja walib enesele naesterahwa, missugust tahtis omandada oma tõsise sõbraga. Smiles.

— Naesterahwas inetus hää iseloomuga arwatakse ägeda meeleolu iludusest paremaks. Mabir.

— Iludus ilma häbi tundmuseta, see on — lille ära noppimine warre külleşt. Buast.

— Mõistuse iludus sünnitab imestust; hinge iludus paneb austama. Fontenel.

— Iludus ei wõi mitte meeldida, ei wõi mitte olla selle hiiguse ära kaotajaks, kes pandis tema pääle waatama ja, kes täidab hinge maguşa tundmusega. Voltaire.

— Iludus saab ainult puudulikuks (läbikaudseks): pange ette ainult iseäranis kanged ehk liiga nõrgad prillid, siis kaob tema ära. Buast.

— Inetus paneb wäljamõeldud nende poolt moodu iluehtesse, kelleşt iludus saab inetuseks. Buast.

— Mitte midagi ei anna rohkem asjadele seda iluduſt, kui kartus neid kaotada, ehk kui ſoowimine nende üle walitſeda.
Buaſt.

— Ilus naesterahwas on ſilmadele paradiis, hingele — põrgu, taskule puhastaja. Fontenel.

— Ilus nägu on kõige iluſam waade maailmas ; üliwäga hää kokkukõla on armſa naesterahwa hääl. Labruguiere.

— Mitte üksgi naesterahwas ei taha, et tema näo kujutus ära unuſtataksſe, ſellepäraſt, et naesterahwad kõige rohkem kannawad muret oma ruttu üle minewate iluduste eeſt. Et iluſateks jääda, nemad ſagedasti otſustawad end piinata, keda tõeste mitte ära ei kannaks, kui aſi mitte elu külge ei puutuks. Ka ſerailides (Türgimaa naeste tubades), kus nemad elawad wangistatult, nemad wahet pidamata kannawad muret iluduſe eeſt, mis neid üksi kinni hoiabgi wangi põlwes. Champhor.

— Iludus purustab ka wanaduſe. See on päike, mis kõigile walguſt annab. Shakeſpeare.

— Ei ole kardetawamat lõksu hääſt pääkeſeſt tormiliſe ſüdame pääl. Buaſt.

— Hää naesterahwas on kõige inimliku ſugu kuju. Tema ſünnitab kangelaſi, kunſtnikka, ning jagab loorberi wanikuid ja ſuure waimuannete aun. Minajew.

— Hää naesterahwas wõib wiia kuni iga piirini ja kaaſa tõmmata eneſe järele kas wõi maailma äärde. Minajew.

— Iludus on ka häätegija. Iluſal naesterahwal ei wõi mitte puuduſi olla. Minajew.

— Iludus hüüab wargaid kullaſt rutemalt juure.
Shakeſpeare.

— Iludus ei põhjene asja wäljaspoolſuſes, waid tundmuſes, misſuguſes olekus tema meie pääle mõjub.
Jean Paul Richter

— Naerahwad, kes oma iluduſega kauplewad, on alati walmis maksma, omakorda, wõera iluduſe eeſt.

Mihailow (Scheller).

— Meesterahwaſt wõib ära osta iluſa naesterahwaga, kui ſee küllalt ilus on, aga naesterahwa iluduſt wõib ära osta kullaga, kui ſeda küllalt on. Haggard.

— Meesterahwas on õnnelikum ja wähem kade, kui naesterahwas, ſeſt et tema on kõlblik kinni wõtma omas kõiges hinge wõimuſes kaheſuguſt iluduſt: meesterahwa iluduſt ja naesterahwa iluduſt. Naesterahwad, ſelle wastu aga, armastawad ainult teiſe ſugu iluduſt. Jean Paul Richter.

— Kui naesterahwad looduſeſt olekſiwad niiſuguſed, miſſugusteks nemad endid teewad kunstiga, kui nemad ühe ſilmapilguga kaotakſiwad kõik näo wärskuſt, kui nende nägu näitaks niiſuguſeks punaſeks ehk tina karwa, miſſuguſi nemad ſaawad ſchmingi ja kõikide wärwide abiga, ſiis nemad olekſiwad täielikult tröõstimatad.

Labruguiere

— Tark näokujutus meesterahwaste juures on ſeeſama, mis ſeaduskorraline näojoonistus naesterahwaste juures; ſee on iluduſe ſugu, keda ka kõige auuahnemad inimeſed ſoowikſiwad omandada. Labruguiere.

— Õigemat ei ole maailma pääl midagi, pääle naesterahwa, kui tema on inetu. Djäkow.

— Näokujutus ei ole mitte mudel, mille järele meie peame inimeste üle otſustama: tema wõib meil olla ainult arwamiſeks.

Labruguiere.

— Naesterahwas, kes oma iluduſt arwab wäärtuſeks, ſeletab iſe, et temal ſuurt wäärtuſt mitte ei ole. Buaſt.

— Naesterahwad, wäga iluſad ja wäga wigaſed, armastawad, et nende mõistuſt kiidetakſe, naesterahwad, kes ei ole mitte iluſad ja terwed, armastawad oma iluduſe kiituſi.

Tſhesterfild.

— Iluſa naesterahwa juukſe lokk on ahel targale inimeſele ja wõrk kergemeelſele. (Perſia luuletaja) Saadi.

— Imelik, et naesterahwa iludus kestab 16 kuni 30 aastani, ſee on, nende mõjudus lõpeb korraga kui ühes ſilmapilgus, kui nemad ſaawad mõiſtlikkudeks. A. Karr.

— Naestrahwad wõiwad wõitu ſaada oma himude üle rutemalt, kui oma edewuſe üle. Larocheſoucauld.

— Naesterahwad ſaawad edewateks, kui nemad on eneſeſt hääd, ja wihaſeks kui nemad on wiiſakad. Buaſt.

— Ei ole weel iluſad naesterahwaſt ſündinud, kes oma nägu peegli ees ei ole moonutanud. Shakeſpeare.

— Täielik ilus naesterahwas ſiſaldab eneſes 30 iluduſe ülesannet:

1) 3 walget: nahk, hambad ja käed.
2) 3 musta: ſilmad, ſilma kulmu karwad ja ripmed.
3) 3 punaſt: huuled, põſed ja küüned,
4) 3 pikka: keha, juukſe plett ja käed.
5) 3 lühikeſt: hambad, kõrwad ja jalad.
6) 3 laia: rind, otſaeſine ja ſilmakulmude wahe.
7) 3 kitſaſt: ſuu, keha ja jalad.
8) 3 pakſu: käed, reied ja ſääremarjad.
9) 3 peenikeſt: ſõrmed, juukſed ja huuled.
10) 3 wäikeſt: rind, nina ja pää. Brantom.

— Naesterahwas ilma häbi tundmuſeta, millalgi ei ſaa iluſaks. Italia wanaſõna.

— Iludus on abras hääbus, mida rohkem eluaastaid, ſeda wähemaks ta jääb. Ovidius.

Naesterahwad on arutihti ſuurte linnade ſarnatſed, kelle üle kerge wõitu ſaada aga raske alal hoida. Buaſt.

— Naesterahwad ſaawad nii õnnetuks oma iluduſe kumartamiſes ainult ſellepäraſt, et tema määrtus on nimetatud abikaaſa iluduſe taſumiſeks. Lakretell.

— Kõigekaunim ehe naſterahwaſtel ſee on — laitmata elukombed. Stobe.

— Kui meeſterahwad teakſiwad, mis naeſterahwad mõtlewad, ſiis olekſiwad nemad kakskümmend korda julgemad, niiſama kui teakſiwad naeſterahwad meeſterahwaſte lähedal olekut, ſiis nemad ſaakſiwad edewamateks. A. Karr

— Kui teie wõtate iluſa naeſterahwa, ſiis ei ſaa teie mitte täielikult teda walitſema: kui teie wõtate liiga inetu, ſiis ruttu ſaate temaſt waſtumeelſe oleku. Kõigiſt parem teile, et tema ei oleks liiga hää, ei ka liiga inetu. Antiſthenes.

— Wanadus ſaab põrguks naeſterahwaſtele, kelledel pääle iluduſe muud midagi ei olnud. St. Jewremon.

— Inetud naeſterahwad on kõige karſkemad, ſeſt et nende karkuſt kuskil hädaoht ei ähwarda. Minajew.

— Naſterahwad on kui rooſid: alles lõiwad õitſema — ſelſamal ſilmapilgul langewad ka ära. Shakeſpeare.

— Naeſterahwaſte otſuſtamiſe üle on tarwis arweſſe wõtta kõiki jalawarjuſt kuni juukſete üles kammimisteni, peaaegu niiſama, kui kala ſabeſt kuni pääni mõõdetakſe.. Labruguiere.

— Peaaega iga naeſterahwas loeb ennaſt eſimeſeks terwes linnas. Bulgarin.

— Hää naeſterahwas on iſegi ilma Prantſuſemaa kauplejannade abita hää. Krõilow.

— Iga naeſteraswas tahab, et teda ükſi leitakſe armas ja ilus olewat: teiſte naeſterahwaſte edewus näitab temale kuritöö olema, kui ſee tema oma edewuſeſſe puudub. A. Karr.

— Nägus naeſterahwas wõib igat walet tõeks teha. Krõilow.

— Ka iludus rutemalt wabandab ennaſt nais ſõbras, kui wirkus ja armaſtus. Bulgarin.

— Naesterahwad parema hää-meelega lubawad, et nende hääteo pääle keelt pekſetakſe, kui nende möistuſe ja iluduſe pääle.
Fontenel

— Naeſeliku elu kortſud need on ling-puud, kellega naesterahwas juhib ja ſihib mehelikku olu oma eesmärkide täide ſaatmiſeks.
Kant.

— Ilus nägu — ſee on kõige iluſam kõigiſt waatuſteſt, kõige armſam kokkukõla — ſee on hääl ſelleſt hääleſt, mida armastad
Labruguiere.

— Inetu naesterahwas ka wälja ehitatult näitab ſelleſt weel inetumaks wälja.
Jewremon.

— Inetus, ſee on kurbtus, mida naesterahwas hoiab kõige oma eluaja.
Maleir.

— Hääd naesterahwad ſurewad kaks korda.
Buaſt.

— Abikaaſa ſilmad on ainſaks peegliks, milles naesterahwas wõib oma iluduſt õigusliku uhkuſega waadata.
Toben.

— Meesterahwas walitſeb tugewuſega ja majesteetlikult; ſirgus ja iludus on teiſe ſugu waranduſe ſüda.
Bython

— Inetus on kannatus, mida naesterahwas allal hoiab kõige eluaja.
Jean Paul Richter.

* *
*

— Mood — on ſuur ebajumal naesterahwastele.
Ochenſtern.

— Palju naesterahwaid ſurewad moodi-martri ſurma, kes neid pandis häbi ſüüd tunnistama halastuſe ohwris.
Buaſt.

— Mis ei tee kõik naesterahwas kirju närtſu eeſt?
Lermontow.

— Moodi nõuuande järele naesterahwad, nii wäga kallistawad oma iluduſega, et teewad iſeendid näotuks (inetuks).
Buaſt.

— Iga naesterahwas seisab kolmest osast kokku pandud: hingest, ihust ja riietest. —?—

— Ülikond (ehe) on naesterahwaste eessõna, aga mõnikord ka kõik raamat. Champhor.

— Naesterahwas oleks meele äraheitmises, kui loodus oleks teda niisuguseks loonud, missuguseks teda mood teeb. Buast.

— Naesterahwas, kes ainult ilus sellepärast, et ehtesse pandud, on järele tehtud iludus: tema on ilus ainult kunstlikult. Balsac.

— Kus inimesed, sääl on ka kohus ja prokurör; kus preilid, sääl ka wõerastemajad. Minajew.

— Kõige meele äraheitlikum seisukord — see on naesterahwaste seisukord, kellel on halwasti õmmeldud riie ehk wähe wälja lõigatud talje. Dekursel.

— Nooruses armastawad naesterahwad selle tarwis ehtida, et wõita, hiljem selle tarwis, et alalhoida, mis wõidetud, aga wanaduses sellepärast, et selle läbi mitmesugusi mälestusi elule kutsuda. St. Prosper.

— Kõige suuremaks naesterahwaste poolehoidmise tõenduseks saab moodile ohwerdamine. Buast.

— Moodi walitsus teeb loomadeks neid, kes tema alla heidawad. Proua Jedshewort.

— Mood — see on kareda südamline jumalus, kellele emad ka oma lapsi ohwriks wiiwad. Buast.

— Mood paneb käsi plaksutama sellele, mis häbistatud saab. Buast.

— Nõrgad mõtted ei kannata lihtsaid üteluisi: lapselik kergemeelsus kannab igakord kirjuid riideid. Jasinskij.

— Alandlik meel moodile teeb awalikuks meie alatust, kui teda wälja laotatakse selle pääle, mis puudub maitsesse, terwise ja südametunnistuse külge. Labruguiere.

— Mõistus ja teadus kuulewad sõna moodile ainult nii palju, kui palju kõrwa rõngad ja nööbikesed. Von Wiesin.

— Ülikonna puudus teenib mõnikord kõige paremaks ülikonnaks. Petronius.

— Ärge lootke häädwastuwõtmist naesterahwalt, kes oma ükikonnaga rahul ei ole. Buast.

— Naesterahwad, kelledele on ülikonda ehk ehteid hädasti tarwis, on niisuguste liha sõõkide sarnased, kellele on tarwis würtsi sellepärast juure lisada, et neid maitsewamaks teha. Noel.

— Pitsid — need on wõrgud patustele naesterahwastele. Dekursel.

— Ärge seadke mitte naesterahwast tema kohuse ja ehete wahele. Pythagoras.

— Põgenemine moodist seab ette niisama sugust nõrkust, kui tema ülearune külge tõmbamine. Labruguiere.

— Meie naerame hiinlaste üle, kes, ainult harjunud wiisi järele wigastawad oma jalgu; indianlaste üle, kes eneste pääd madalaks muljuwad; aga need harjunud kombed ei too mitte niisugust olulikku kahju, kui meie seltskondlik wägiwalla walitsus. Meie põlgame Australia metsinimesi, kes enestel oma palgeid tätoweeriwad; aga kas meie ise mitte ei kuule sõna kui orjad moodile riiete pooleşt ja ei kanna mitte riideid, mis meid täielikult inetumaks teewad. Wilhelm Matjü.

— Riided on iluduse sõjariistad, mida kokku seatakse pääle lahingit, nagu sõjawäge oma wõitja ees. Jean Paul Richter.

* *
*

— Pisarad, mis langewad meesterahwa silmadest, päris mehe omadest, liigutawad meid tugewamalt, kui kõik naesterahwa pisarad kokku. Didero.

— Piſarad, ſee on — naesterahwaste kõne oſawus.
Buaſt.

— Mitte millalgi weel ei ole piſarateſt punaste ſilmadega naesterahwas meesterahwa armastuſt wõita ſuutnud.
Jean Tilda.

— Naesterahwaste piſarad liigutawad; meesterahwaste juures ſaawad nemad päris ſula tinaks; ſellepäraſt et naesterahwastele ſaawad piſarad kergituſeks, aga meile piinaks. Bairon.

— Naerda ja nutta, ilma et iſe teaks, mis tarwis, ſee on — naesterahwaste eesõigus. Koetzebue.

— Kitſalt kõrwustiku on naesterahwaste ſüdames rõõmu joowastus ja meele äraheitmine: naer ja piſarad kõrwustiku, kui kaks tukati külge. Beſtuſhew.

— Üks ſalajalt wälja tunginud piſar liigutab meid rohkem, kui piſarate jõgi; taſane waikne kurbtus on kõige liigutawam.
Wirey.

— Pikk kurbtus ei ole mitte inimlikus loomuſes, iſeäranis naesterahwa omas. Buſchkin.

— Piſarad ei ole meesterahwastele mitte wiiſipäraliſed.
Shakeſpeare.

— Waheſt ühes ainſas asjas on meesterahwal põhjuſt naesterahwa üle kade olla, nimelt ſelles, et naesterahwal on kergem nutta, kui meesterahwal. Klasſowsky.

— Piſarad on naesterahwastele — kergituſeks, meesterahwastele — piinaks. Bairon.

— Meie nutame ſelletarwis, et meid nutetakſe. Nutame lõpuks ka weel ſellepäraſt, et meil teiste ees häbi ei oleks, et meie ei nuta. Larochefoucauld.

— Ülemäärane rõõm kiſub rutemalt piſaraid wälja kui kurbtus. Rouſſeau.

— Suured kurbtuſad ſeiſawad wait; piſaratega ei ütle nad ſeda mitte wälja. Taſs.

— Piſarad wõiwad jälle hääls teha kuritööd, aga häbi mitte millalgi. Prior.

— On piſaraid, mis petawad meid endid, petawad ka teiſi Larochefoucauld.

— Tõſiſelt kibedad piſarad on need, mida walatakſe ükſikuſes. Lenge.

— Silmapiſarad — on hinge weri. Dekurſel.

— Piſarad näitawad armastuſt, aga ei aita mitte. Shakeſpeare.

— On piſaraid, mis räägiwad „mina ootan," on teiſi, mis tähendawad „küllalt." Peab mõiſtma nende wahel wahet teha. Mantegazza.

— Mis jäi teile, naesterahwastele, elunõitluste tarwis üle? — Piſarad ja ainult piſarad! Aga kui nemad ära kuiwawad, jääb ükſi alandus eluſaatuſes, mille tahtmiſel teie peate ſeda kohta täitma, mida praegu täidate. Cicero.

— Iga ſilmapiſar, mida armſam naesterahwas ſelle aegſes ſeltskonnas walab, on raske süüdistamine meesterahwaste wastu. Piſarew.

— Naesterahwad õpiſiwad ſelleks nutma, et paremine petta. Bubly Kior.

* *
*

— Sõber aitab, kui temal on ülearu, naesterahwas on walmis ka ſiis abiks olema, kui tema iſegi puuduſes on. Buſhar.

— Naesterahwaſt wõib nimetada meeterahwaste kuritöödeks.

Tema on meesterahwa ohwer kõige wanemateſt aegadeſt ſaadik. Tema kannab eneſes kuuetuhande aastaliſe ülekohtu jälgi.

Eugen Pelton

— Naesterahwas on ilus looduſe wiga. Milton

— Naesterahwas on maailma iluduſe, kroon. Gogol.

— Naesterahwas on laps, aga üliarmas laps,

Montesquieu.

— Naesterahwad kõige oma eluaja jääwad lasteks, näewad alati ainult kõige lähemat, hoiawad nüüdſe, praeguſe aja poole, wõtawad nähtawaid asju tõſiſe asja olude ette ja arwawad wäikeſi asju kõige ſuuremateks tegudeks. Shopenhauer.

— Naesterahwas ehk laps — ſee on üks kõik.

Michle.

— Inimene — ſee on ilma ruum, mille juures naesterahwas walmistab taewa. Buaſt.

— Naeterahwad on elu õied, aga lapſed tema wili.

Bernarden — de — ſen Pjer.

— Naesterahwas on uſk. Miſchel.

— Ilma naesterahwasteta elu koit ja õhtu olekſiwad ilma abita, aga tema keſk päew — ilma rõõmudeta. Buaſt.

— Uskuge, naesterahwas ei oska mitte üksi aruſaada enda ohwerdamiſeſt, waid tema iſe mõistab ka ennaſt ohwerdada.

Turgenjew.

— Naesterahwas, keda auustatakſe rohkem tema hinge ehk mõistuſse omaduste päraſt, tõuſeb kõrgemale omaſt ſuguſt.

Champhor.

— Kellel hää naene on, ſee ei ole temata ka paradiſiſgi õnnelik. Buaſt.

— Palugu meie hulgaſt igaüks, et mitte üksgi meesterahwa ümber olejateſt naesterahwateſt ei wäärtustaks teda õiguſe järele.
Tekkerei.

— Naesterahwal on meesterahwa juures rahulikum elada, aga meesterahwal on rahulikum elada, kui ka ſurra naesterahwa juures.
Klasſowsky.

— Ei misgiſuguſt häädust ei wõi wõrrelda häätegija, hää naesterahwaga, kui ſeda ſõna tema õiges mõttes mõistetakſe.
Buſchen.

— Eſimene inimene nimetadi Aadamaks, eſimene naesterahwas Ewaks. Sõna — Aadam tähendab maad, ſõna Ewa — elu. Elu on kallim maaſt, wõib olla, et naesterahwad on kallimad meesterahwasteſt.
Heinrich = Korerli = Agrippa.

— Wõimata on ette kujutada, kui palju halbtuſt rääkiſiwad meesterahwad naesterahwasteſt.
Deſchanel.

— Maja ilma naesterahwata on aasta ilma kewadeta, kewade ilma rooſideta.
Franziſk I.

— Ilmas on ainult kaks asja iluſad: naesterahwad ja rooſid, ning ainult kaks maguſat: naesterahwad ja melonid.
Malerb.

— Mis on maa pääl parem naesterahwaſt ja kes wõib temaſt paremini meie ſüdame nõudmiſi rahustada? Tema pale, hääl, — kõik, kõik ſünnitawad meile rõõmu ja panewad meid unuſtama kõiki meie hädaſi ja kurbtuſi. Naesterahwateſt on tarwis rääkida ainult hääd, ſeſt et nendeſt, ja ainult nendeſt, meie ſaame rõõmu.
Minneſengerite lauludeſt.

— Naesterahwas — on meesterahwale kaitſe=ingel kõigis aſtmetes tema elus. . . Tema on maa pääl iluduſe ja ilukülluſe wolinik, nais=armastuſe preester ja iſeeneſe ära ſalgaja: tema on tröõſtija waeſuſes ja elumuredes, meesterahwa rõõm ja uhkus.
Belinsky.

— Luule, muuſika, lilled ja loodus — ſee on kõik ilus, aga

kui ei oleks ilmas naesterahwaid, siis meie ei mõistaks luulet, muusikat, lilleśi ega looduśt kiita. Minajew.

— Naesterahwad on wiimne sõna looduśes ja esimene selle naeratus. Naesterahwa hingamiśest sündis luule, tema häälest muusika ja tema jalgade jälgedest kaswasiwad lilled wälja. Minajew.

— Meie waimustame endid lauludega, aga waimustame endid sellepärast, et tema ilukunstite nais-jumal — on naesterahwas. Minajew.

— Kangelased, luuletajad ja naesterahwad on lahutamata kokku seotud iseeneste wahel. Ukśi naesterahwad wõiwad pühendada kangelasteks ja laulikuteks. Johann Scherr.

— Meie walmime ja saame täielikumaks, aga millal? Kui sügawamalt ja täielikumalt naesterahwasteśt aru saame. Gogol.

— Minule saab ka paradis põrguks, kui sääl naesterahwaid ei ole. Ariosto.

— Neetud olgu see, kes häwitab naesterahwa, kes temalt uhkuse jõuu ja hinge ära wõtab. Miśchle.

— Naesterahwas — on kõige ilma sünnituse eesmärgiks. Lessing.

— Naesterahwas — on wari ehk meesterahwa wastukaja. Niu-han-schu.

* *
*

— Mõisteti üles leida abinõuu kiśkjate elajate ja madude hammustamise wastu; aga kuni praeguse ajani ei ole leitud naesterahwaste wastu; see haaw on kõige kihwtisem haawadeśt, halwem tulekahjuśt. Euripides.

— Kes usub naesterahwaśt, see usub ka waraśt. Hesiodos.

— Kes pattu on teinud, see saab ümber muudetud naesterahwa kaswatuse juures. Ploto.

— Kaks päewa naese elust on kõige õnnelikumad mehele pulma päew ja tema matusse päew. Hipponaks.

— Mis on inimesele kõige kardetawamad? — Tuli, wesi ja naesterahwas. Demokrites.

— Kartke kolme õnnetust: jumalate wiha, isamaa äraandmist ja naesterahwa armastust. Kato.

— Ära wali naesterahwaid, kõik nemad ei maksa midagi. Plawt.

— Naesterahwas on misgi wahendik inimese ja lapse wahel: see, kes ümber käib temaga kui lapsega, petab iseennast; kes waatab tema pääle, kui loomuse pääle, on täiesti tema sarnane, ning saab tema läbi petetud. Bomon.

— Wanad naesed need on kõigist halwemad, see on — häädwitajad rahwas: mis tema käest wõtad. Palm.

— Las' tulla kõik siia, kes ära wandus, wannub ehk saab wanduma naesterahwast! Mina olen walmis kõiki neid ärawandumisi üheks ühendama: mitte maa, mitte meri ei sünnita mitte midagi niisugust häbematust. Euripides.

— Nõrkus — naesterahwas on sinu nimi. Shakespeare.

— Naesterahwas maksab siis midagi, kui meesterahwas mitte midagi ei maksa. Schomett.

— Mis on kergem sulest? — Tolm. Mis on kergem tolmust? — Tuul. Mis on kergem tuulest? — Naesterahwas. Mis on kergem naesterahwast? — Mitte midagi Juwenal.

— Loodus kinkis naesterahwale peenikest wälja arwamise waimuannet, kawalust ehk nobedust igas tühjas ja halwas asjas. Euripides.

— Käratsemine, edewus ja kawalus — waat' need on naesterahwa sõjariistad. Hesiodos.

— Kui palju tähti on taewas, nii palju pettust on naesterahwa südames. Hyppokrates.

— Meesterahwas tapab, kui härg oma sarwede hoopidega, ehk oma käpade löökidega kui karu; naesterahwas häwitab hammastega kui hiir, ehk ümber wõtmistega kui madu.
Rumenia kuninganna Elisabeth.

— Mida wähem kuulda naesterahwasteſt, ehk nendega tegemist teha, seda parem. Üleüldist olekut meie ja nende wahel on wäga wähe. Perikles.

— Naesterahwas, see on — õige inimese hukka saamine.
Pruddon.

— Mesikuu jooksul on naene oma mehele weel meelespea lilleke, aga pääle selle saab tema mitmesuguseid nimed, mida selle armsa lillekesele mitmesugustes maa jagudes antakse, nii kui näituseks: hiirekõrw, konnasilm, skorpioni hein j. n. e.
Jean Paul Richter.

— Naesterahwas! Pane ennast leina-riietesse, kahetse pattu, nuhtle ennast ja nõrke sikmapisaratesse: sina pead hääks tegema süüdi, oma üleastumist inimese sugu hukka minemise eest. Sina kiskusid keelatud puust wilja maha, sina olid esimene Jumala seaduse rikkuja, sina — surma ja patu algus. Tertullianus.

— Kõik on Jumalast pääle naesterahwaste maha arwamise.
Italia wanasõna.

— Naesterahwas -- kannab tühjust seltskonnasse. Kuhu ilmuwad kaks ehk kolm naesterahwast — sääl juba ilma tagasi jäämata seatakse tantsuõhtu toime. Minajew.

— Naesterahwa sugu on kahjulik; tema juhatab hirmsaid hädasid surelikkude pääle; nemad jagawad meiega küll elu mõnusust (armsust) aga mitte kurwastawat waesust. Hesiodos.

— Tule aſemele ilmus teine tuli — halwem ja hirmſam — ſee on naesterahwad. Euripides.

— Naesterahwas — on ſuitſu kamin, mis marmori ſisſe on tehtud Lemel.

— Naesterahwas on lõbustuſe aſi. Rouſſeau.

— Ei misgiſuguſe rikkuſe eeſt ei laſeks mina naeterahwaſt waati. Diogenes.

— Naesterahwas on ikka midagi, mis wäga ruttu hukka minemiſele alla heitew, aga ſelle eeſt ka wäga ruttu rikkuja. Kon-fu-dſi.

— Iga wana naene on tühine aſi — kata teda kas wõi kullaga, tema wäärtus on ikka — kroſs. Ostrowsky.

— Naesterahwas tuletab meelde kunſtlikku lillekeſt. Karr.

— Kana ei ole lind — wana naene — mitte inimene. Wene rahwa wanaſõna.

— Naesterahwad on nõnda waenulikud inimeſeſoole, et ka need, kes häätegijad on, ſeawad kokku meestele õnnetuſi. Heſiodos.

— Uſu paat laenete kätte, aga ära uſu mitte ſüdant ilu-ſate naesterahwaste kätte; laene ei ole mitte nii kuri-kawal, kui naesterahwas. Cicero.

— Et taewas järwes — on pettus, taewas naesterahwa ſil-mas — on ka pettus. Kukolnik.

— Kas naesterahwal kedagit ka raske petta on? Lermantow.

— Uuemate kirjanikkude, iſeäranis Prantslaste juures pilke-kirjad naesterahwaste wastu ei ole mitte nii wäga waljud wormi järele, aga mitte wähem haawawamad, kui wanaaegſete kirjanik-kude juures

— Ühes hommikumäa pühadejutus (legendes), meeste- ja

naesterahwas aewastawad. Esimese aewastamisest sünnib lõwi, teise omast — kas

— Kõigil on ju teada, et lõwi toob ette jõudu ja wahwust, aga kas — sala-kawalust ja argtust. Strojew.

— Naesterahwas, sagedasti selle asemel, et teed juhatada, — paneb meesterahwale tee kinni, üteldes, kes jõudis kuni minuni, sellel ei ole enam kuhugile ja mitte misgit tarwis edasi minna. Sellepärast siis meie ka näeme ülisagedasti, et inimeselik sugu komistab, maailm pöörab kõwerdi ja libamisi ümber, tänu sellele andes, et tee pääle kukub kallikiwi tolmu, liiwa tera, sääl häkiline kalju sein, mida nimetatakse naesterahwaks. Shüljen.

— Ehitatud looduse läbi kawalusega, silmakirjaluse ja salaliku olekuda, naesterahwas ei näita mitte selleks, misfugune tema on. Waadake tema pääle külaskäikudel ning kodus: see on kaks nägu, mis mitte sugugi üheşarnased ei ole teine teisega.

Titus Livius

— Naesterahwad ei mängi osa maailmas mitte teisiti, kui sündmatause abiga, armu jagelemistega, ehk muu naeruwäärilisте külgedega. Buast.

— Jumal, misfugune kamelon on iimlik naesterahwas.

Bestuschew.

— Naesterahwaste, eeslite ja pähklite tarwis on waja karedaid käsa. Italia wanasõna.

— Naesterahwad saawad walelikkudeks neis maades, kus meesterahwad saawad rõhujateks. Pernarden-de-sen-Pier.

— Kes mõistab naesterahwast taltsaks teha, see ei karda waendlase püssi kuuligi. Flasche.

— Naesterahwas petab ka kõige terawamalt nägija silma ära.

Dostojewsky.

— On olemas kolme seltsi iseenese armastajaid: iseenese armastajad, kes ise elawad ja ka teistel elada lasewad; iseenese armastajad, kes ise elawad, aga ei lase mitte teistel elada; lõ-

peks iseeneſe armastajad, kes ise ei ela ja ka teistel elada ei laſe. Naesterahwad ſuuremalt jaolt langewad wiimaſesſe ſeltſi.

Turgenjew.

— Naesterahwad ei wõi mitte täisti tõelikud olla. Nemad püüawad kõigile waletada: kohtunikkudele, oma armastajatele, oma alamatele (teendritele) ja ka iseendale. Emil Zola.

— Wale: nasterahwas, ſee on ſinu nimi. Alfred Müſſe

— Pääle oma ema wihkan ma kõiki naesterahwa ſugu.

Euripides.

— Naesterahwas on tühjus. Voltaire.

— Kuidas naesterahwaid ülekohtuſelt wõrreldakſe meesterahwastega: häädusе jäärele, nemad on alamad meesterahwaſteſt; häbemata kuri-kawaluſe järele palju kõrgemal meiſt.

Euripides.

— Naesterahwas on pool inimeſt. Mirabo.

— Naesterahwas on kõige kurjuſe hallikas. Sokrates.

— Naesterahwas on looduſe wiga. Aristoteles.

— Naesterahwas on kui iſa meſilane (leſk): tema ſööb maguſat mett töötegijate meſilaſte waewa. Heiſiodos.

— Naesterahwal on lõwi wiha, kitſe himu, aga truuduſe murdmiſes ja kawaluſes käib ta üle kõige loomade maailmas.

Damwry.

— Kõige parem wastukihwt on naesterahwaste wastu — naesterahwas iſe. Heine.

— Kiida päewa kui ſee on läinud, naesterahwaſt — kui ſee on ſurnud. Buslajew.

— Minul on naesterahwad — mis haigad kliinikus. Kui mina kinni ſeon kedagi nendeſt — ſiis mina kannan ka hoolt lahti wõtmiſes, kõike järele uurimiſes, mis mind temaſt ära pöö-

retab; uudishimuga lahutuse kunstnik, kes läheb kihwti ära õppimise pääle wälja. Gui de-Monpassan.

— Mina nägin naesterahwaste armastust ja mere tormisi, ja kahetsen armastajaid rohkem, kui laewa madrusid. Euripides.

— Kui naesterahwas üksi olles midagi mõtleb, siis mõtleb ka tõesti midagi halwasti. Publy Kiir.

— Halwa ette wõetud nõuuga on naesterahwas alati igast meesterahwast ülem. Publy Kiir.

— Naesterahwas on loodusе isemeel. Kergem alla neelata klaasi täis weewli-hapud ja hammustada tulipunast rauda, kui õigeks saada seesuguse isemeelega. Notowitsh.

Elutarkus räägib, et naesterahwad, kes wahetawad armukesi, ei ole mitte kõlblikud südamega elama. Neil ei ole mitte mõistuse ega südame kaastundmust tarwis, kõrgema elu eesmärgiks, neile ei ole inimene kallis; kes ial ennegi nende juures seisaks ja tõmbaks armastuse eiet. Zebrikowa.

— Liiderlik naesterahwas arwab kasulisemaks oma wabastamiseks oma sõpra selle sama sügawiku sisse tõugata.

Proua Shieber.

— Meesterahwastes leidsin mina armastajaid, armulikka, kõrgendatuid; aga naesterahwastes, pääle müüdawate loomade, — krahwi kaasabe ja köögitüdrukute, üksta kõik, — mina ei juhtunud weel mitte wastu selle taewaliku puhtusele, truudusele, mida mina otsisin naesterahwastes. Kui mina leiaksin niisuguse naesterahwa, mina annaksiu elu tema eest ära.

Krahw L. N. Tolstoi.

— Naesterahwas, kes meesterahwaste külge kinni jääb, ruttu tõmbab oma pääle täielikult nende põlgtust.

Champhor.

— Wooruseta meesterahwad on rõõmsad ja mõnikord koguni luulelikud; wooruseta naesterahwad on rumalad ja alati lihtsad.

Klasfowsky.

— Naesterahwaste juures halwad elukombed peaaegu alati sünniwad karedast puudusest, aga meesterahwaste juures alati kõlwatus ihaldus püüetest. Mora.

— Ilma häbi tundmuseta, on iga naesterahwas halwa elu kombetega (liiderlik); tema tallab jalgadega tundmust, mis on tema oma sugu omadus. Rousseau.

— Kergemeel — see on naesterahwaste õige nimi. Shakespeare.

— Paljude naesterahwaste heldus mõne minutiga häwitab terwe auusa perekonna ära. St. Prosper.

— Mitte midagi ei sünnita nii palju meelewastalist olekut auusale naesterahwale, kui mitte häbi tundmus naesterahwas. Properzy.

— Naesterahwas kaotab häbi tundmuse kaua aja pärast pääle häätegemise tundmuse. Dickson.

— Ära ole kitsi lubamiste pääle, sest mingi muu ei waimusta naesterahwaid rohkem kui lubadused. Ovidius.

— Kõigeparem wastukihwt wooruseta emadele on alaline tütarde juures olemine. Klassowsky.

— Lipitsus ei ole muud midagi, kui kiimalus, millele anti wiisipäraline nimetus. Labruguiere.

— Neiu, kes paljude asjade juures ära punastab, teab neid ülearu palju. Buast.

— Naesterahwas ilma häbita, ei ole millalgi ilus. Ladina wanasõna.

— Suurem jagu auusaid naesterahwaid on ainult ära peidetud warandus, mis seisawad ilma hädaohuta sellepärast, et neid mitte üles ei otsita. Larochefoucauld.

— Mitte kellegile ei ütle naesterahwas nii ruttu oma südame ärarikutud olu kui teisele naesterahwale. Helua.

— Petetud meesterahwad alati tunnewad ennast rohkem rõhutud nais=armukestega, kui armukesed nendega.

Mihailow (Scheller.)

— Kõigist naesterahwasteſt, kes langewad, kõige wähemalt, pool annawad järele alkoholi mõju meelitustele

Krahw L. N. Tolstoi.

— Ei tea, missugune naene ei paneks külge oma mehele sarwe selle eest, et teha teda maailma walitsejaks.

Shakespeare.

— Noores neius, kes ära tõugatud petja poolt, on siisgi misgit kurwastawat, mis wäärt on auustamiseks: kui palju on wandeid (truuduse) wahetatud, kui palju on ustawust murtud. — Häätegude aherwarte pääl nutab õnnetu, kahtleb kõiges, ka isa armastuses poja wastu. Aga õnnetu wõib weel olla truuks naeseks, hellaks emaks, ja kui minewikku warjatakse pilwedega, siis tulewik sinetab, kui puhas taewas. Balsac.

— Mitte millalgi ärge teotage sõnadega langenuid naesterahwaid! Kes seda teab, missuguse koormatuse alla kukub waene hing? Kes teab, kui palju päewi wõitles temas nälg? Kui tuul õnnetusi raputas häätegijate naesterahwaste pääle, kes meist ei ole siis juhtunud nägema, kui kaua nemad kinni hoidsiwad tema ümbert jõuetumaks tehtud kätega? Nii kui puu oksakese külles sätendab wihma piisk, milles mängib taewas; raputage puud, tema wäriseb, ei taha kukkuda, — pärli kuni kukkumiseni, pääle kukkumise muda.

Süüdlased oleme meie, süüdlane on kuld. Muidugi, ka selles mudas on weel puhas wesi. Et piisk wälja tuleks tolmust ja saaks jälle pärliks esialgses läikes, küllalt saab ühest päikese kiirest ehk ühest armastuse kiirest! Nii kõik sünnib ilma pääl.

Wiktor Hugo.

— Naesterahwad ka õnnes ei ole mitte liiga tugewad, aga õnnetused eksitawad ära ka kõige karskema kodu kolde kaitsjanna.

Shakespeare.

— Nein anu — on kõik tema rikkus, on kallim kõigest waraſt. Shakeſpeare.

— Ka naesterahwastele on ſiis langemiſeks luba antud, kui meesterahwad nii muutlikud on. Shakeſpeare.

— Kui naeſed langewad, ſiis alati on ſee meeste eneste halastuſe päraſt. Shakeſpeare.

— Ilmuſutawus kätte taſumiſeſt on ainult ette käändus patule, leping ſüdametunnistuſega, on taim, mis kaswab ſelle põllu pääl, kus armastus juba ära elas. Mantegazza.

* *
*

— Kui mina näen palju põdewaid ja wanu tüdrukuid, mina alati olen uskuma pantud, et paljudes juhtumistes nemad on jõuetumaks tehtud, asjata mehele mineku lootuste järeldustel.
Fanni Lewald.

— Kes ei teaks, misſuguſe jõuga armastawad elatanud, inetud ja eesõiguslikult targad tüdrukud walitud asjas oma himu, mis neile annab ſelle pääle, kui misgiſuguſt põhjuſt ehk õiguſt.
Piiſemsky.

— Nii pea kui naesterahwas tähele paneb eneſe juures eſimeſi äranärtſimiſe tundemärkiſi, tema püüab ſiis neid looduſes kinni hoida oma ihu pääle kõige wõimalikumat ülikondade ja ehitawate abinõudega; aga kui wiimaſed ei ole jõuliſed takiſtama ſelle edaſi minekut, ſiis ilmub edewuſe tarkus, mis püüab kinni pidada naesterahwas ſeda, milles nõrgad üles näitaſiwad iluduſe närtſimiſes. Nii kui inimene ei wõi elada ilma ſöögita, nii ka naesterahwa hing ilma iſeeneſe kiituſeta. Kleneke.

— Peaaegu wiiſtuhat aastad, kui naesterahwastel läks korda meesterahwasteſt eemale hoida, kui olekſiwad nemad nõrkuſe olewnſed; ſelle wahel on ainukene aſi, mis nõrgeſtab ja ſurmab naesterahwaid, — ſee on igawus. Mitte üksgi naesterahwas, ei ſurnud, nagu näha, teiſtel põhjuſtel. Kui wanad naeſed ſurewad,

siis mitte sugugi nõrgestamisest ehk jõuetumast olekust, waid lihtsalt sellepärast, et nendega enam keegi midagi tegemist ei tee.
Karr.

— Pikk eluiga saab naesterahwa waewajaks, kes kõik oma õnne arwas selles olewat, et enese järele hulka wangi wõetuid mehi wedada. Voltaire.

— Palwetus saab wiimseks ajajärguks naesterahwa elus.
Düklo.

Naesterahwas, kes, wäljastpidi waga näha, on piitsaks kodustele. Buast.

— Küpsus on omadus, mida arwatakse meesterahwaste juures rohkem leida olewat, kui naesterahwaste juures.
Dekurcel.

— Naesterahwaga elama, kes tulewad meele äraheitmisesse selleşt, et nemad wanemaks ja halwemaks saawad, see on — elaw põrgu. Buast.

— Wanadus (iga), see on — jõgi: naesterahwad kannawad muret, et pääle kolmekümne aastalise jooksu, tema tagasi woolaks.
Dekurcel

— Naesterahwa kawaluşt kaswatatakse nende aastatega.
Holdoni.

— Wana naist tulisesse wihasse äritama on kardetawam, kui koera. Stobe.

— Palwetamine mõnede inimeste juures, iseäranis naesterahwaste juures, ilmub kui himu ehk kui nõrkus teatawas wanaduses (igas) ehk kui mood, millel on tarwis järel käia.
Labruguiere.

— Noored neiud on lillede, aga wanad wilja sarnased, üksteisele külge puutumises ei riku sõber sõpra, aga wiimased oma külge puutumisega teadustawad pehkimist üks teisele.
Jean Paul Richter.

— Naesteraswa elu 18—25 aastani — on seitsme aastane südame sõda mõistusega, aga 25—55 aastani — kolmekümne aastane loodusе sõda teadusega. Feldmarschall Krahw Moltke.

— Seadusе andmine, muidugi mõista, ei sunni kedagi abielusse astumisega wallalisеks jääma; aga tema teeks ainult õigust, kui nõuaks kindlaks määratud poschlini maksu wanadelt poissmeestelt wana haigete tüdrukute ja leskede hääks.

Klassowsky.

— Kui wähe on sõprust meesterahwaste, aga weel wähem on teda naesterahwaste wahel. Kõige selgem sõprus on wõimalik olla wanamehe ja wana naese wahel. See tuleb selleſt, et wanadusеs saab rohkem tasandatud sugude wahe, aga selle wahel weel jääb mälestuseks wastastiku nende loomuline kaastundmus, ehk sellel küll oliwad oma ajal koguni teised põhjused.

Klassowsky.

— Nii kui wana poissi ei süüdistada selles, et temal ei ole mitte kaas-elajannad ja perekonda ja ei waadata tema pääle kui ilma kasuta seltskonna liikme pääle, sellepärast, et temal on tegewuse piir ja oma ette astumiste üle ei ole kellegile kohustatud aru andma, pääle iseeneſe, siis ka need samad õigused peakssiwad olema neidude juures, seesamane aunstamine oleks soowitaw omandada ka abieluta naesterahwastele. Ka nendele oleks tarwis otsida niisugust tegewuse piiri, mis neile annaks eluks abinõuu, kindlustaks elamist ja teeks neid kasulikkudeks seltskonna liigeteks. Asjata kiusatakse taga neidusid igaweste wannetega nende poolt ette määratud kohuste mitte täitmise pärast. Luisa Otto.

— Kord tuli taewalik nõid maa pääle, et hää tahtmisega neidudele jagada, igast maailma kaareſt, oma kõige kallimaid armu andid.

Tema härjapõlwlane Amarant puhus pasunat, ning selsamal silmapilgul tuli igast rahwuseſt üks noor naesterahwas taewaliku nõia aujärje ette.

See kõik kokku tegi kaunis suure hulga.

Hää ja lahke nõid ütles oma külalistele:

„Soowin, et mitte keegi teist ei nuriseks kingituse üle, mida minu käest saab. Minu wõimuses ei ole anda igale teite seast ühte ja sedasama; niisugune ühe-wiisiline olek minu armuannetes wõtaks ehk nende wäärtuse ära?

Nõid, kes aega kalliks peab ja sellepärast räägib ka üleüldse wähe. Tema ei ütelnud enam rohkem midagi ja hakkas andeid jagama

Kõik oliwad wait ja ei rikunud rahu.

Hispania wolinikule tema kinkis juukse palmiku, niisuguse musta ja tiheda, et see wõis ennast temaga, kui mantliga kinni katta.

Italia neiule kinkis tulised ja läikiwad silmad, kui tule purskawa mäe Wesuwi wälja wiskamine kesk öösel.

Türgi neiu sai omaks lihawuse, täie kui kuu ja pehme kui udu sule.

Inglismaa neiule kinkis wirmalise läike huultele, põskedele ja õlgadele.

Sakšamaa neiule — niisugused hambad, missugused temal eneselgi oliwad, ja, mis ka mitte halb ei ole, ehk küll iseäralikud hääd hambad ei maksa — õrna südant, mis kõlblik tõsisele armastusele.

Wenemaa omale kinkis suured kuninkannad.

Peale selle, läheb korda mööda edasi, wiskas rõõmust olekut Neapoli neiu huultele, mõistust päässe Jirimaa neiule, terwed mõtted Flamandlase südamesse, ja kui enam ei olnud kingitusi, walmistas ennast õhu reisile.

— Aga mis siis minule ? küsis Prantsusemaa neiu tema lendawa seeliku otsast kinni wõttes.

Kas mina sind nnustasin ?

Täielikult unustasite !

Sina seisid liiga minul lähedal ja sellepärast mina ei pannud sind mitte tähele. Aga mis nüid teha? Kotti ei ole enam kingitusi jäänud.

Nõid mõtles; selle pääle kutsus kingituse saajaid iludusi enese juure ja ütles nendele:

— Teie olete hääd, sellepärast et olete ilusad; teie wõite ainult parandada minu tähtsat wiga. Annete wälja jagamise juures, olen mina ära unustanud teie Pariisi õde. Palun igat teiest ja-

gada osakest saadud kingitusest ja anda Pariisi õele. Teie kaotate wähe, aga parandate wiga.

Knidas wastu waielda nõiale, ja iseäranis weel taewalikule? Armsasti, nii kui tarwis õnnelikkudele, neiud korda mööda tuliwad Pariisi õe juurde ja andsiwad temale, kes osakese ilusaid muste juukseid, kes osakese puna, kes mitu kiirekest rõõmust, kes natukese tundmust.

Niisuguse kombel, Pariisi õde, enne wäga waene, wäga tähelepanemata, wäga alatu, sai ühe minuti sees, pääle niisuguse jagamise, rikkamaks ja ehitatumaks oma sõbrannadest.

Leon Goslan.

— Metsinimeste naesterahwas on koorma kandja loom, Türgimaa naesterahwas — iluduse asi, Europamaa naesterahwas — ka see ja teine. Rumenia kuninganna Elisabeth.

— Wene naesterahwas räägib rohkem kui teeb, aga teeb igakord seda mida soowib. Shüljetta Adan.

— Poola naesterahwad on rohkem meeste suguse d, kui mehed ise. Dümurje.

— Prantslased peaaegu mitte millalgi ei räägi oma naesest, nemad kardawad rääkida neudest kõrwaliste inimeste juures, kes neid naisi rohkem teadwad, kui mehed ise. Montesquien.

— Meie keskel on wäga õnnetumaid inimesi; neid mitte keegi ei rõõmusta — see on pettetuid mehi; teisi kõik wihkawad — see on armukadedaid mehi; on ka jälle niisuguse d, keda kõik põlgawad — see on jällegi petetuid mehi. Laura Morholm.

— Kõige rohkem naesterahwasest kiideti Hispanlasi, aga nende wahel jäi eesõigus Andaluusia naesterahwastele. Neid ei kiitnud mitte ükski Hispanlased, waid ka meesterahwad kõigist rahwusest Strojew.

— Kõige lihtsam tõe-asi näitab, kuni missuguse astmeni Europlased ja hommikumaa rahwad isesuguselt arusaawad naesterahwa iluduse st.

Indianlaste naeſed pruugiwad kollaſt wärwi — punaſe aſemel. Prantſuſemaa naeste-ja meesterahwad kardawad hirmſasti kollaſeks ſaama. Jah ka kõiges Europas waewalt ehk leidub üks naesterahwas, kes nõuus oleks ehk kinnitama oma iluduſt kollaſe põskede ja kollaſe palega. Strojew.

— Ilus naesterahwas Prantſuſe maal ſaab inetuks teiſes maa kohas: tark naesterahwas Prantſuſemaal — jääb targaks ka kõigis maa kohtades. Kawaler de-Brüis.

— Prantſuſe maal naesterahwas läheb mehele rehnungi järele, inglane ſellepäraſt et ſee nii ette wõetud, ſakſlane armaſtuſe päraſt. Prantslane armaſtab kuni meſi kuu lõpuni, inglane kõige elu aja, ſakſlane — igawesti. Prantslane walitſeb terwe mõistuſega, elawuſega, luulewõimuſega, inglane — tarkuſega, ſakſlane — tundmuſega. Prantslane — lobiſeb, inglane, räägib ſakſlane mõistab ära (ſaab aru). Eesõigus eſimeſel — tema keeles, teiſel — pääs, kolmandal — ſüdames. Gutzkow.

— Midagi ei ole ilmas iluſamat ja puhtamat Wene naesterahwaſt. Matſhtet.

Armastus.

— Kui selleſt raamatut kirjutada, et mis on armastus, siis saaks see raamat ilma lõputa ja kui suurt auustamiſt oleks raamatu kirjutaja siis juba ära teeninud, kui tema teaks ainult seda, kuidas seda alustada. Kui inimene hommikuſt õhtuni kirjutaks ja elaks 100 aastat wanaks ja siis peaks ära surema, siis ei ole tema weel jõudnud eesſõnagi ära kirjutada. Stahl.

— Armastus ei ole kogunigi mitte tundmus, tema on — haigus, teataw hinge ja ihu seiſukord: tema ei tekki mitte ühtelugu, temas on wõimata kahe wahel olla, temaga ei ole wõimalik kawaluſt pruukida, ehk ta küll igakord üheſuguſelt ei ilmu; tema walitseb inimeſt ilma küſimata häkitſelt, wastu tema tahtmiſt, juſt nagu kolera ehk hall tõbi. Turgenjew.

— Armastus on niiſugune, kuidas on olewus ſeltskonnas, ei ole muu midagi, kui luulemõtte (fantaſia) ümber wahetamine. Champhor.

— Ei ole õigemat abinõuu inimeste armastuſe omandamiſeks, kui neid iſe armastada. Rouſſeau.

— Armastada ja armastatud olla, ei täida kellegi kõhtu. Buaſt.

— Armastus, mõtleſin mina, on tugewam surmaſt ja surma hirmuſt. Ainult temaga, ainult armastuſega seiſab ja liigub elu. Turgenjew.

— Armastus, see on taewalik tilgake, mida jumalad walaſiwad elukarikaſſe, et selle mureſid wähendada. Rotſhester.

— Armastus on Jumal, ja suremine — tähendab minule, armastuse osakesest, üleüldise ja igawese hallika juure pöörmist.
Grahw L. N. Tolstoi.

— Püüa, püüa õnne tundisid, sest igawesti ei ole mitte pärlid konna karpides. Hafis.

— Esimene armastuse tundemärk on meesterahwaste juures argtus, naesterahwaste juures julgus. Wiktor Hugo.

— Armastuses armukade inimene on põlgaja sarnane.
Moliere.

— Armastus wõidab kõik ära. Virgilius.

— Armastus on tuli, aga tulest tuleb tulekahju.
Koltsow.

— Palaw weri sünnitab häkilisi mõtteid, häkilised mõtted häkilisi asju, aga häkilised asjad — armastust.
Shakespeare.

— Kiwised aiad ei wõi mitte armastust kinni pidada.
Shakespeare.

— Armastuse tõsine põhjendaja on õnn. Shakespeare.

— Ilma mõtlemata armastus — ei ole mitte armastus.
Boborõkin.

— Armastus on kahe sugu wahel wõitlus. Naesterahwal on tarwis enne ennast kaitsta, meesterahwal pärast ja — häda alla jääjale. Dumas (poeg).

— Midagi ei kõwenda rohkem armastust, kui ära wõitmata takistused. Lope de-Weega.

— Armastusest ja kõigest, mis puutub armastuse külge, wõib kõik ütelda, poolt ja wastu, „jah," ja „ei," ja kunagi ei ole see päris õige ega päris ekslik. See asi on ülimäga petlik, ehk küll tema üle otsustada wõimata on. Stahl.

— Armastus on kui tuli — mis ilma toiduta ära kustub.
Lermontow.

— Armastus on wooruse häwitaja. Torquato Tasso.

— Tõsiseşt armastuseşt ja õnneşt wõib sedasama ütelda, mis unenägudeştgi; kõik räägiwad neişt, aga wäga wähe nägiwad neid. Larochefoucauld.

— Armastus sünnitab armastuşt ja kui lõwi silitab tallekeşt, siis ei jäta tallekene millalgi teda ükşi. Shakespeare.

— Iga takistus armastuses äritab ainult seda. Shakespeare.

— Sõna „armastus" on igas keeles helisew ja meelepäraline. Mantegazza.

— Liblikas ei küşi mitte rooşi juures, kes suudles sind? — ja roos ei küşi liblika käeşt, kas sina ei ole ennaşt teise rooşi ümber mähkinud. Heine.

— Armastus on kõige iseemeelsem kirg (iha). Puschkin.

— Ainult ükskord armastadakse tugewasti — see on esimesel korral. Labruguiere.

— Armastus on kui rõuged, nad saawad seda kardetawamaks, mida hiljemini nad tulewad. Büssi-Rabüten.

— Armastuses ei ole mitte ühisust ega nõnda nimetatud wabat hinge ühenduşt. Armastus on üks inimene — ori, teine kunganna, ja asjata ei seleta laulik ahelateşt, mis armastuses pääle pannakse.

Jah, armastus on ahel ja päälegi kõige raskem. Turgenjew.

— Mitte kaua ei armastata neid keda mitte ei auustata. Buaşt.

— Mis on elu ilma armastuseta. Schiller.

— Näitab, et kui armastad, siis tunned eneses koguni teişt hinge, mis mitte selle sarnane ei ole, mis selajal oli, kui mitte ei armastanud. Bascal,

— Kõige armuheitmatam wihkamine on see, mis armastuseſt tuleb. Properzi.

— Õige abinõuu üleüldiſt armastuſt omandada, see on mitte liiga palju iseennaſt armastada. Buaſt.

— Armastus uſub ahnelt igat asja, mis temale waletatakſe. Raſin.

— Armastus on südame elanik, Kilbert.

— Ainult armastus on inimeste eluaastates wastu pidaw. Shakeſpeare.

— See armastus on waene, mida ära wõib mõõta. Shakeſpeare.

— Armastuſes on ime asjaks see, et tahtmine on ilma piiribeta, aga täide saatmine piiridesſe rajatud, et soow piirita, aga tegu — orja piirides. Shakeſpeare.

— Kus ei ole armastuſt, sääl ei ole ka rõõmu. Puſchkin.

— Armastuſe saladuſed hoitakſe kõige halwemalt. Gregori.

— Armastus on kui uſutunnistus, mis aga sagedasti ebauſuks muutub. Bairon.

— Armastus ei küſi õpetaja järele. Heinze.

— Armastuſt, nagu räägitakſe, ei otſi mitte, — tema tuleb iſeeneſeſt. Tihanow.

— Armastus ei tunne teiſt arsti pääle iſeeneſe. Properzy.

— Kui räägitakſe armastuſe wäärtuſeſt, siis tarwis mõista (aruſaada), et selle juures saadakſe kas kõrgemale ehk alamale õiguſeſt, nii kui armastuſe kaalude pääl iludus wõib kaaluda ühe taſa mõistuſega, südamega, wägimehe julguſega ja kõrge seisuſega. Mantegazza.

— Armastus on niisugune haigus, milleſt ära arstimine röömustab kõige wähem terweks saajat ennaſt. Roſchpedr.

— Armastus on kallis warandus, tema on teamandi kiwi ſarnane, mida ei saa mitte igaüks osta. Maurus Jokai.

— Armastus ja kahetſus on lahutamatad. George Sand.

— Süda täis armastuſt, wõib kõik andeks anda, ka temale üles näidatud jämeduſt aga mitte millalgi ei anna andeks jämeduſt, mis teistele üles näidatud. Jean Paul Richter.

— Jah, uſk ilma armastuſeta on waimu ilutſemine.
Herzen.

— Iggal juhtumiſel on parem armastuſt kinkida tänulikuſt meeleſt, kui temalt ſeda paluda. Parem on olla ka wõlauskujaks, kui wõlgnikuks. Mantegazza.

— On olemas armastuſt, mis on külwatud terwe mõistuſe maa pääle, wäetatud ette waatlikult, kastetud igapäew harjunud wiisiga. See puukene on ſirge ja terwe, mis kannab õiſi ja wilja, aga kas armastuſega on ſünnitatud need õied ja wiljad?
Mantegazza.

— Kõlbtus armastuſes ning wõimalus armastada ſiſaldab eneſes kõige paremat ja kõige jumalikumat oſa meie loomuſes.
Hiiſo.

— Wargſi armastada, ſalajalt kokku tulla, armastuſe ſõnu waewalt kuuldawa häälega rääkida, kahekeſi istuda ſuwiſel ööl kuskil aias, kui kõik magawad, kõiges ſelles on ka ſugu iluduſt, teataw oſa meele röömuſtamiſt. See tundmus on aga ihne inimeſe tundmuſe ſarnane, keda kõik arwawad kerjajaks ja kes öösel, aknaid kinni kattes, kõiki uksi lukku pannes armastab oma kullaga mängida, tõstab teda õhusse ja peab kinni hingamiſt, ning walgeks kahwatab kõige wähema krabiſemiſe juures.
Mihailow (Scheller.)

— Armastus on kui pung puu külles, tema walmib, küpſeb ja lööb lahti õitſemiſeks, looduſe äramuutmata jeaduste järele.
Awdejew.

— Poolehoidmise algus on sääl, kus armastuse lõpetus; poolehoidmise lõpetus on sääl, kus õiguseta oleku algus.

Ninona Lanklo.

— Ütelda, et elus on wõimata armastada rohkem ühte korda — on üks kõige suurem häbemata julgus, keda iga päew armastuse wastu süüdistatakse. Mantegazza.

— Armastust ära surmama on andeks antaw, temale löökisi andma on kuritöö, mida wõimalik ei ole andeks anda.

Mantegazza.

— Armastus — seesama mis seadus, kõrge waba tundmus. Kas antakse teda minule salalikult, ehk abielulikus olus, tema on minule ühewõrd püha. Schpashinsky.

— Kui teotamine surmab ära armastuse, siis wõib olla, et enese-armastus oli tugewam armastusest. Mantegazza.

— Kes läbi proowis tugewat armastust, see põlgab sõprust, aga kes wälja laseb walada oma jõudu sõpruse pääle, see ei ole weel mitte midagi armastuse hääks teinud. Labruguiere.

— Armastus on mõistusest tugewam.

Mihailow (Scheller).

— Armastuses soowimine — see on linnu pojakene, kes pesast maha kukkunud, keda lapsele anti ja kes teda nii hoolelikult söödab ja täis topib, et linnu pojakene sureb. Mantegazza.

— Liighimu (maijus) sagedasti saab armastuse emaks, aga palju sagedamalt nutame teda. Mantegazza.

— Aeg kinnitab sõprust ja nõrgendab armastust.

Labruguiere.

— Kes mõtleb, et musu on üksteisega üheşarnased, see ei ole millalgi armastuse tähtede aabitsa raamatut lugenud.

Mantegazza.

— Armastus on lilleke, abielu — wili, aga aiapidamine ja lillede kaswatus on niipalju üksteisega sugulased, et neid kaksi-

kuteks wõib lugeda, aga nende ühenduseſt tekkib üliwäga ilus ühendamine. Ekslikuſt mõtteſt kõrwale aga hoides ei pruugi küſida lilleſi aiawilja aiaſt, ega lilleaiaſt wilja. Mantegazza.

— Tugewasti armastatakſe ainult üks kord ja nimelt eſimeſt korda; järgmine armastus on nagu juba kogemata.
Labruguiere.

— Kaelakohtu (criminal) ſeaduſe raamatutes kõige haritud rahwaste juures on ülesſe tähentatud mitmeſuguſed süüteod ja trahwid nende kohta; armastuſe käſikirjades on aga teada ainult üks süütegu — wale, üks nuhtlus — surm. Mantegazza.

— Armastuſeſt tahetakſe ſaada täielikku õnne, aga kui ſee mitte korda ei lähe, ſiis ſaab temaſt täieline õnnetus.
Labruguiere.

— Meie armastame ſellepäraſt, et ei ela mitte igawesti; meie armastame oma elu hinnaga. Wirey.

— Abielulik armastus kaswatab inimeſe ſugu, aga sõpruſe armastus täiendab teda. Lord Bekon.

— Kõik need, kes küſiwad, mikspäraſt on meile elu antud, kõik, kes elu üle pahandawad, ei ole millalgi armastanud, ehk armastaſiwad üle aru. Mantegazza.

— Igal ühel, kes on ainult armastatud ja armastas, kui ka ühe päewa, ei ole mitte õiguſt elu ära needa.
Mantegazza.

— Kedagi ära unnstada ſoowima — ſee tähendab temaſt mõtelda. Armastuſel on siis üleüldine südametunnistuſe waew, kui tema ſaab palawaks tehtud mõtlemiste järelduſel ja wäitab ennaſt temaſt wabastada. Et oma himu nõrgendada, on tarwis mitteſugugi, kui wõimalik, temaſt mitte midagi mõtelda.
Labruguiere

— Liighimu ſeiſab niiſama'ſuguſes külge puutumiſes armastuſele, kui tuli päikeſele, Mantegazza.

— Wähe nägigad armastuſt, kuidas tema on, wõib olla ſellepäraſt, et mitte määrt ei olnud teda nägema.

Mantegazza.

— Elu kannatus, õnn — walelik.
— Inimeſed — põrmud, armastus — luule-kujutus.

Laſchkow.

— Armastuſeſt mis ſünnib häkitſelt, tuleb wäga kaua ära arstida Labruguiere.

— Armastus ja abielu mõjuwad ſuurema jao inimeste hinge olu pääle, abi ja tröõstimiſt ühedele ja õnnetuſt teistele tuues.

Smieles.

— Walitſemine ei tähenda mitteiaumastuſt, aga weel wähem armastatud olla. Tundmustel on omad tarwituſed ja ka himud, et omanda(a wabat juurdt käiku templisſe, armastuſe riideid ſelga paudes. Mantegazza.

— Meie armastame, ſeega ſiis, meie elame.

Grahw Schtelberg.

— Armasta awalikult, ära warasta uſalduſt, tunne rõõmu õnneſt ja maksa ohwritele, ära mängi mitte inimeste auuſuſega, perekonna armastuſega, ära mitte teotawalt ja mitte alanda eneſe läbi naesterahwaid. Gontſarow.

— Armastus on elu maijus,
— Noore ſüdame iludus,
— Ka jahutus ja õnn. Tumansky.

— Ainult eſimeſeſt nuriſemiſeſt armastuſes ja eſimeſeſt ekſituſeſt ſõpruſes wõib teha hääd tarwituſt.

Labruguiere.

— Armastus walgustab elu-lihtſuſt walgustuſega, mida tema wiskab minewiku pääle; tema pehmendab tulewikku walguſega, mida ette wiskab. Mõnikord kannatus ainult pigistawalt ſidub abielulikku abielu paari. Mitte midagi nii palju ei laota laiali

kaastundmust, kui mure. „Läbi raputatud kurbtuse puu sagedasti külwab rõõmu seemet," räägib hommikumaa wanasõna.

Smiles.

— Armastus sünnitatakse ja toidetakse üksi wastastikuse olekuga, kui kaks südant mõistawad sõber sõpra.

Jean Paul Richter.

— Ainult armastuse algus on hää.

Nadson.

— Armastusega ostetakse kõik, päästetakse kõik.

Dostojewsky.

— Südame pisaraid ära arstida mee maiusega on üks kõige meelepäralistemast ja õigematest arstimistest, iseäralikult aga raske ütelda — keda on tarwis rohkem kahetseda, arsti ehk haiget.

Mantegazza.

— Ahnelt armastama — üks kõige maiusliisem proowimine täiskaswanud sugul; madalal kombel armastama — üks kõige suurematest teotamisteste, wanaduse põlwel. Mantegazza.

— See (armastus) — kuldne ahel,
mis taewast meile maha lastud,
mille lülid — läikiwad ja liibedad:
Tema, nii kui uni, kukub armastajate
pääle ning sidub
hingekesi pehmeid ja waikseid
üheseguste ahelatega.

Walter Scott.

— Armastus mis läheb tundmuseks, rõõmustab, waewab, petab. Slutshewsky.

Sõpruses usaldatakse oma saladust; aga armastuses kaewatakse wälja wäljaspoolt. Labruguiere.

— Suur armastus sagedasti wäsib ära, aga tema wäsimises ei ole mitte igawuse warju. Mantegazza.

— Mitte ime ei ole näha palju armuliste armastuse imede keskel, et ära jahtunud maijus ilmutab uusi ja rohkem tugewaid soowimisi. Armastus on ära kustumata janu, armastus on okean, mida mitte keegi ei wõi tühjaks tõsta (willida); sellajal, kui päike ära näppab tema juurest ühe laine, sada jõge toowad temale tuhandid lainid selle asemele juure. Mantegazza.

— Kannatus ja armastus, kaastundmine ja armastus, külmus ja armastus, neid on wõimata ühendada, kõige suuremad ühtesündimatad olekud maailmas. Mantegazza.

— Armastust on parem saada ühe musuga, kui kümne kirjaga. Mantegazza.

— Külm osawõtmine suurendab armastuse jõudu; niisama kui külm õhk nii wäga kasulik on tugewa, kui palju kahjulik nõrgale keha ehitusele. Jean Paul Richter.

— Armsamale õnneelus õnne küllust keelda, missuguseb peawad saama temale antud ehk lubatud, see on suur alandus. See tähendab iseeneseарmastusega suurustelemist. Mantegazza.

— Wanast armastusest wõib ka uut armastust teha — kõike, sõprust ennegi wälja arwates. Paul Bourget.

— Kuueteistkümnemal ja wiiekümnemal aastal üheseguse kombel nõutakse armastust, kui armu andid. Mantegazza.

— Armastus on nõrkus, ja teda selleşt ära arstida on sagedasti ka — nõrkus. Labruguiere.

— Armastuse tundmine ei tähenda weel mitte armastamist. Armastades wõib ka weel põlata. Dostojewsky.

— Ilma okasteta armastust ei ole weel keegi näinud. Shakespeare.

— Mida rohkem wõitled misgisuguse tundmuse wastu, seda rohkem mõtled temast, aga temast mõtlemine, tähendab selle üles äratamist.

Meie teame, et armastame; aga ei tea mitte ka mispäraſt armastame, millal meie armastama hakkaſime, ning kuidas armastame. Sellepäraſt ſiis lihtne ja terwe mõistus räägib meile, et niiſuguſe kindluſeta, pimeda algusollusliſe tundmuſe wastu wõib ainult ſeda rehkendada, et kõigel asjal on maa pääl oma lõpp.

Oma armukeſt (naesterahwaſt) ära tõugata ſelle tarwis, et teda ära unustada — ſee on niiſamaſugune tarkus, kui ſöömiſt järele jätad, et kõht mitte ei walutaks. See on ükskõik, kas annad liig ſöõjale walida nälja-ſurma ehk ſurma kihwtitamiſe läbi. Olgu ſiis et tema mõistuſe puuduſe päraſt walib eſimeſt, nälga.

Paul Bourget.

— Himuſid ei pigista ſina mitte ſüdameſt wälja.

Shakeſpeare.

— Kui mõistus ja himu tülitſewad õrnas ihus — kümneſt juhtumiſeſt himu tõesti ſaab wõitu ühekſa üle. Shakeſpeare.

— Himuſt arstib ära ilmlootuſeta olek. Gontſharow.

— Armastus on ainukene kõige kallihinnaliſem aſi, mida wõimata osta, osta raha wäärtuſe järele. See, mida ostetakſe, ſee on liighimu, ehk armastus en ruols. Mantegazza.

— Kõige iluſam metall kõige kallima hinnaliſe armastuſe kiwi raamiks — on noorus. ſeeſama.

— Noor wirſis annab palju wilja; wana wirſis kannab neid wähe; ſiisgi on need wirſiſed. Niiſugune on ka armastus; armastatakſe igas eas ja igaüks armastab oma organismuſe ühiſes mõttes; aga noor annab palju, wana wähe.

ſeeſama.

— Armastuſt, räägitakſe, antakſe ilma misgiſuguſe teenistuſe eeſt, niiſama. Jah tema on pime. Gontſharow.

— Armastus alati peab olema lugu pidamiſes, kõrgendamiſeks hääd — ülihääks, paremat hääks, tema peab olema ja ſaama igaweſeks lootuſeks, kuſtumataks ſoowimiſeks.

Mantegazza.

— Inimesel on waew jõuda paleliku armastuse kõrgustikudele aga weel waewasem neist alla tulla, kui teiste mägede kõrgustikkudeltgi. Jean Paul Richter.

— Armastus! Temas on kõik saladused, kuidas tema tuleb, kuidas sigib, kuidas ära kaob. Sääl ilmub tema korraga, rõõmulik kui päike, sääl õhkub kaua, kui tuli tuha all ja lööb tulelekkidena hinges põlema, kui juba kõik oli ära häwitatud, sääl roomab tema südamesse, kui uss, sääl ronib tema korraga selleſt wälja. Turgenjew.

— Loomuline armastus on palaw tõbi: kõik mis tema räägib ja annab, on ainult sonimine. Buaſt.

— Armastus on kangete jookide sarnane: mida wähem wälja aurab — seda rohkem saab kõwemaks. Duklos.

— Tõsine armastus käib igakord auustamise saadetusel. Boſchen.

— Armastuſt tarwis joota tormiſeſt hallikaſt; selges ja waikſes on tema weſi ära kihwtitatud magama uinutawa südame joogiga. Würſt P. A. Wäſemskij.

— Laita ja tõrelda on sellel ükſi õigus, kes armastab. Turgenjew.

— On üks mõtteline ja loomuline seisukord, kelle ajal meites, meie elus, meite südames, meie tundmustes, kõik ära kaob; auuahnus, wõlg, minewik, tulewik, kombed, tarwituſed — ühe ainuma mõtte juures teatawas olewuſes. Seda seisukorda nimetan mina armastuſeks. Paul Bourget.

— Armastus .... Minu sõber! Oh, ära naljata armastuſega! Temaga wõib elu purustada, mängides ja naljatades. ....
Anatoli Alekſandrow.

— Armastus on kui laps, kes haarab kõige järele, mida kätte wõib saada. Shakeſpeare.

— Lootus on armastuſe kepp, temaga lähed sõtta meele äraheitmise wastu. Shakeſpeare.

— Armastus on lauluwiis. Puschkin.

— Armastus on nälja sarnane, ja nii kui nälg, — on ka tema inimesele kuri. Schopenhauer.

— Armastust mitte millegagi ei saa selleks taga sundida, et tema mitte ei wihkaks. Shakespeare.

— Tõsine armastus alati hoiab ennast warjul ja mitte millalgi ei looda edenemise pääle. Gregori.

— Armastus — see on jumalusels peetaw iludus, iludus — see on naesterahwas. Minajew.

— Armastus, kui pomerantsi puu, soowib walitseda jaotamata. Mischle.

— Kas on armastus — loomulik tundmus? Kas on inimesel armastamine omadusline? Armastus on haigus, aga haiguselle seaduse ei ole wõimalik ette kirjutada. Turgenjew.

— Armastus on uudis himu. Depüssi

— Armastus on kõige elutsemise tuli, aga mitte leek, mis teda ära häwitab. J. Stahl.

— Armastus kaotab oma kõige suremat iluduse, kui auusus teda maha jätab. Rousseau.

— Raha eest wõib näo moonutamise armastuse osta. Buast.

— Ei ole mitte patt, elus mitu korda armastada, ja ei ole mitte auu, ainult üks kord armastanud olla: kui nuriseb enese pääle esimese päraste ja teist kinni püüab — on üheşugune rumalus. Belinsky.

— Armastus on haigus ja kõige targem haigeteşt on see, kes ei ole lugenud ühtegi rohu raamatut, ei tea, mis lugu temaga on ja kannatab ilma mõtlemata, nagu loom. Bourget.

— Armastus ei sure mitte nälja kätte, aga sagedasti kõhu seedimata oleku kätte. Ninona Lanklo.

— „Ma tean: et mil'gi armastuſt
„Wägimehe mõõk ei põlganud.
Lermontow.

— Oh kui ſarnane on armastuſe kewade petliku aprilli kuu päikeſe paistega: ſelgesti rõõmſalt paistab päikene — korraga jookſis pilwekene ja kõik tumestas ära. Shakeſpeare.

— Kui oleks armastus maa pääl, kui tema oleks meie keskel, meie wahel, ja maa ning meie olekſime täielikud, ſiis walitſeks maa pääl häädus ilma kurjuſeta, paistaks päike ilma warjuta, oleks elu ilma ſurmata; wiſt on armastus — täielik olek, aga täiuſel ei ole lõppu. Stahl.

— Armastus on tunde eeskuju inimlikus elus.
Minajew.

— Armastus nooruſes — ei ole mitte ſüdames waid ſilmades.
Shakeſpeare.

— Hää on otſitaw armastus; weel parem ſündinud armastus ilma otſimata. Shakeſpeare.

— Ei ole wõimalik armastada, kui iſeeneſe armastus teotatud on. Gontſharow.

— Muutmata olek armastuſes on ſeeſama, mis ſügamiſe keelmine kui teil nahk ſügeleb: kaheteiſtkümneſt keelmiſeſt kümme rikutakſe ära. Alfons Karr.

— Ainukene himu, mis omandusline on inimeſele, ſee on — armastus iſeeneſe wastu ehk iſeeneſe armastus, mis mõiſtetakſe laiemas mõttes. Rouſſeau.

— Armastus ligimeste wastu ſeiſab ſelle, et auuſalt teiſteſt, ja waljusti iſeeneſeſt otſuſtada. Nirkol.

— Armastus ſeiſab ka juhtumiſte mõjuduſte all. Ühte haawab armastuſe jumal (Kupidon) nooltega, teiſt püüab wõrkudega.
Shakeſpeare.

— Armukeſe (meesterahwa) wandeb ei ole mitte ſugugi õigemad kõrtſimehe wandeſt: mõlemad on ainult wale rehknungidele kinnitamiſeks. Shakeſpeare.

— Armastus ſurmatakſe ära kiitustega Shakeſpeare.

— Tugew ei armasta tugewat millalgi. Gontſharow.

— Soow ennaſt äraarstida tüli järelduſel armastatud naesterahwaſt, keda kõrgesti austad, — ſee on ükskõik, kui arstid jänuſt karskuſt pidades joogiſt. Paul Bourget.

— Sõna „armastuſega" ei ole tarwis naljatada.
Durgenjew.

— Mis on armastus? ſee on ſüdame hamba walu.
Heine.

— Teie meesterahwad, ei mõista õnneelu pilkuſid, käe piigistuſt. Lermontow.

— Arge jooge armastuſeſt mitte rohkem purju, kui kaine inimene wiinaſt — ſiis ei ſaa teie mitte joodikuteks
Alfred de-Müſſe.

— Armastuſes on ſee tähtjas, et eſimeſed meele liigutuſed ſündiſiwad nooruslikkudeks iludusteks, need aga, keda tehtakſe loomulikkudeks iludusteks, häwitatakſe liiga ruttu ära. Buaſt.

— Ei ole olemas niiſuguſt ſilmakirjaluſt, mis wõiks ehk ära peita armastuſt ſääl, kus teda olemas on, ette kanda tema oſa ſääl, kus teda mitte ei ole. Larochefoucauld.

— Mitte meie wõimuſſes ei ole igawesti armastada, juſt niiſama, kui meie ei ole wõimuſliſed ka mitte armastama.
Labruguiere.

— Armastus kõrgendab ehk häwitab hinge, ſelle pääle waadates, kes teda õpetab. Proua Debomon.

— Ainukene õnn on armastuſel, ſee on — mitte armastada.
Paul Bourget.

— Armastus, mis hinge ei ehita, ei olegi armastus.
Stahl.

— Andeks andmine — on peaaegu külmus; kes armastab, see ei anna mitte andeks. Rumeni kuninganna Elisabeth.

— Rahwa armastus ehk wihkamine ei wõi mitte sinu armastuse ehk wihkmise seadulikuks põhjuseks olla: uuri järele, kas need on õigusliseд. Konfucius.

— Meie armastame neid rohkem, kelledele meie hääd teeme, kui neid, kes meile hääd tegiwad. Larochefoucauld.

— Kes kedagi ei armasta, see on ilma hingeta ihu.
Buast.

— Elu ilma armuta on kui päike ilma kiirteta.

— Kõik on temas kahwatanud, kõik igaw, liig ühekülgne.
M. W. Sch.

— Armastus on pime. Shakespeare.

— Armastusel ei ole silmi. Shakespeare.

— Kibe lahkumine teeb õnnetumaid armastajaid keeletuteks.
Shakespeare.

— Armastama tundmuse armastusega tähendab igawesti soowima ja kannatama täis saamata soowimisteст. Südamega armastama — tähendab kõrgemat õnneelu leidma kitsendamata iseeneseе äraohwerdamist, ja siis ka kannatus, sünnitatud meile armsama olemisega, muudab rõõmude hallikaks. Aga ühtlasi sellega teie ehk soowite, et enne teid mitte keegi ei armastaks seda, keda teie armastate, ja et mitte keegi ei armastaks teda ka nii pääle teid — waatke milles seisab südame olemas olemine. Paul Bourget.

— Esimene armastus on rahul kõigega. Mantegazza.

— Teie kinnitate, et ka armastate, wõib olla, et teile mõlematele see armastus esimene on, aga siisgi ärge wanduge weel mitte. Harwasti juhtub, et esimene armastus oli teiseks, just niisama harwa juhtub ka, et esimeses kirjaniku romanis õigesti wälja öeldi tema suur waimuanne. Mantegazza.

— Armastus tõstab meid paleuste piirtes seda kõrgemale, mida rohkem tema tagasi wiskab ballasti, mis teda kinni peab maa pääl. See ballast ühes tükkis seisab kiimalusest ja liighimust, aga naesterahwas aitab meid teda wälja wisata meie paadist,

Mantegazza.

— Armastus on nõiduja, kes kõiki ehitab ja kõiki ümber muudab, ilma et tema külge puututaks. Mantegazza.

— Armastus wõidab kõik ära. Virgilius.

— Armastuse keel ei ole millalgi kahemõtteline.

Shakespeare.

— Jõudu mõõdetakse tahtmisega, aga lahkumist — armastusega Fofonow.

— Armastus on kui raha: kui teda südames ei ole — ei ole kuskiltgi wõtta. Raha wõib weel laenata, aga armastust laenata on wõimata. Swetlow.

— Armastuse sõbralik wastuwõte on alati meile seda armsam, mida lihtlabasem, mida waiksem, mida wiisakam tema on.

Shakespeare.

— Armastus sünnitatakse ajajookul; aeg aga nõrgendab ka tema palawust ja leeki. Isegi armastuse leegis on sugu tahti, mis teda wähendab Shakespeare.

— Kui kaugele ka liiguks teadus, armastus jääb alati kunstiks; kui kõrgele ei tõuseks ajawaim (genia), armastusel alati saawad olema omad — tiiwad, rohkem wõimulised lendama, kui ajawaimul. Kui mitte rikkus ja kuulsus ei tee inimest õnnelikuks, siis ikka kõrgem elurõõm alati saab armastusega antud.

Mantegazza.

— Kes arwab, et teda kardetakse sellepärast, et teda armastati, see peab kartma siis kõiki neid, kes teda mitte ei armasta.

Buast.

— See ei armasta mitte, kes mitte awalikuks ei tee oma armastust Shakespeare.

— See ei armasta mitte, kes awalikuks teeb oma armastuse kõigile maailmale. Shakespeare.

— Tõsine armastus ei saa mitte rääkida, sellepärast, et tõsine tundmus ütleb rohkem teoga kui sõnadega. Shakespeare.

— Wõimata on teistkorda seda armastada, keda meie tõesti armastamast järele jätsime. Larochefoucauld.

— Mida rohkem meie kedagi armastame, seda rutem wõime teda wihkama hakata Larochefoucauld

— Armastus — see on kahekordne auustamine, enese ja armsama olewuse wastu. Stahl.

— Ainult üks (põlgtus) wiha on ära wäsimata see on — wiha, mis wälja jookseb armastusest. Properzy.

— Ei ole õigemat abinõuu inimeste armastuse omandamiseks, kui iseeneselel neid armastada. Rousseau.

— Õigus, see on — elu, aga armastus ligimese wastu on ka elu, aga elu on rohkem meelepäraline ja rohkem küllusline. Lamene.

— On küll palju rohtusid armastusele, aga õiget ei ole siisgi mitte olemas. Lorochefoucauld.

— Armastus tuleb ja läheb ilma meie tahtmiseta. Buast.

— Armastus on kõrgem himust. Kui teie armastus langeb kuni himuni, siis see ei ole enam armastus. Stahl.

— Ainukene wõit armastuse üle on — põgenemine. Bonopart.

— Rumala ehk kõlbmata inimese armastus on teotus; tema põlgdus on kiitus. Buast.

— Jämedus lükkab tagasi armastust. Buast.

— Armastus näokatte (maskerade) all on tule sarnane, mis tuha all on olemas. Goldoni.

— Armastus teeb sõnakuulmise meelepäralisemaks.
Buast.

— Wõib olla, et on tarwis tunda armastust, et kõlblik olla ja mõista wäärt arwata sõprust. Champhor.

— Ei ole wangisi, keda nii waewatakse, kui armastuse wangisi. Buast.

— Külm osawõtmine wiib armastuse meele äraheitmisele.
Buast.

— Armastus on orawa sarnane, tema on julge ja hoolas ühel ja selsamal ajal. Rumenia kuninganna Elisabeth.

— Armastus on iseäranis mitme wiisiline ka oma tegukombete ja astmete poolest. Igal rahwal on isesugune armastus.
Mischle.

— Tõsiist, sügawat armastust tuntakse ka selleşt ära, et tema surmab ära kõik teised himud: uhkus, auuahnus, edewus, kõik kaowad temas ära, häwitatakse ära. Mischle.

— Kes ei armasta iseennast, see ei wõi ka teisi armastada.
Shakespeare.

— Armastus ei waata mitte silmadega, waid südamega: sellepärast ka pimedatele kujutatakse ette tiiwulisest armastuse jumalast (Kupidonist) Shakespeare.

— Õrn armastus, ennast muutes, läheb kõige waljumaks, surmamise wihkamiseks. Shakespeare.

— Ei ole isa, ei ema, ei ka kõrwalisi tundmusi sellele, kes armastab. On ebajumal, kellele ilma tagasi saamata antakse kõik, mis kuni selleni oli püha ja kallis, maja, rahu, uskumist, elu.
Markewitsh.

— Kõige maakera ümber keeramiseks oli tuli; kõige suurte inimliku oleku ümber keeramise põhjuseks saab armastus.
Eskiros.

— Armastus on wiſa eluline. Tema hakkab kinni igaſt loo-tuſeſt, hirmſasti maadleb wõimaluſe eeſt ka kahtluſes, kui ei ole mitte kindlat teadmiſt. Nemirowitſh — Dantſhenko.

— Armastus annab hinge auuſuſt ka neile, kelledele loodus ſelleſt ära ütles. Shakeſpeare.

— Kas mitte ſiis, kui kätte ſaid armastuſt kõige hinge jõuudu-dega, ei ole lõpule jõudnud?. Shakeſpeare.

— Loodus ütleb elanikkudele: „kui tahate armastada, ärge ſaage mitte ühetaoliſeks ega liiga mitmeſugusteks.

Mantegazza

Kadedus.

— Armsama inimese kadedus on auu, mehe kadedus — teotus.

Rumenia kuninganna Elisabeth.

— Kadeduse puudumine tähendab külma armastuses.

Proua Stahl.

— Kadeduses on palju rohkem enese armastust kui armastuses.

Larochefoucauld.

— Kadedus tuleb rohkem enese kiitmisest, kui armastusest.

Praua Stahl.

— Kadedusel on ilwesse silmad. Bellamy.

— Tõsine himu on rohkem näha armukese (meeskerahwa) auupakkumises, kui tema kadeduses. Moliere.

— Meesterahwas saab kadedaks sääl, kus armastab, naesterahwas saab kadedaks ilma armastuseta. Kant.

— Kui ühes juhtumises kadedus tõendab armastust, siis teises juhtumises tema tõendab korraga selle wastalisi.

Paul Bourget.

— Kõik mehed, kes kardawad teotawaid kadeduse waewamisi ja hullamist (müra), mõtlewad hääsoowilikult omist naesteſt. Naesed, nagu näha, ei tunnista seda aga mitte õigeks, aga ülihästi mõistawad pruukida ja kinnipidada meestes seesuguseid mõtteid.

Djäkow.

— Kahtlustust kadedusega kaasa tõmbades, wõib teotada ka täielikult süüta inimest. Shakespeare.

— Tundmusline kadedus elab armastuse ära. See peaks olema kõigile maha jäetud naesterahwastele tröösti, kui neil ei ole mitte südant ja kui nemad kannatawad ainult iseeneseje armastuse ja iseeneseje kiitusega. Las' nemad wõtawad kättetasumiseks enestele une armukese. Kui neil ka mitte korda ei lähe selle abinõuuga tagasi pöörda esimest, siis ometi igal juhtumisel nemad wõiwad kindlad olla, et temale wähemalt walu sünnitawad.

Paul Bourget.

— Kadeduse liikumised peawad ära kannatamatad olema, kui need sünniwad armastuseşt, mis meile wastumeelt on; aga iga armukese (meesterahwa) rahutu olek, kui meie teda armastame, peab meid ära nõiduma; selwiisil üteldakse tema himu tugewamalt wälja ja mida kadedam tema on, seda rohkem meie peama teda armastama. Moliere.

— Kes tõsiselt armastab, see mitte ei kadesta. Pää asjaolu armastuses on usaldus. Wõtke ära armastuselt usaldust — teie wõtate temalt ära tema omanduslikku jõuu tundmist ja kaua kestwuse, kõik tema walged küljed, seega siis, kõik tema suuruse.

Stahl.

— Kõige kadedamad kõigist armastajatest on need, kes armastawad kuulsust. Truble.

— Armukadedate inimeste armastus on wihkamise sarnane.

Moliere.

— Tugewad himud on kõrgemal kadedusest.

Larochefoucauld.

— Mitte millalgi ära kahtlusta oma südame sõpra, ega omalt poolt millalgi ära anna temale mitte ette wõimalust patustada.

Mantegazza.

— Kadedal ei ole meelt, ei tarkust, ega südant: tema on lihtsalt hullumeeleline, on haige, on kurjategija. Stahl.

— Naesterahwad, kes mitte ühtegi korda andeks ei anna meile ja ei lase mööda mitte ühtegi juhtumist meie pääle kade

olemast, ei ole mingisugust kadedust meiepoolt weel mitte ära teeninud, kui meie ka juhatakſime rutemine neude tundmuste ja elukombetega, kui meie oma südamega. Labruguiere.

— Mõistuse haigusteſt, kadedus on see, mille toiduseks on kõige suurem asjade arw, aga rahuks kõige wähem. Noel.

— Kui see, keda sina armastad, ei kannata sinu kadeduse kahtlustamisi kui kõige raskemat teotust, see tähendab siis, et tema sind mitte ei armasta. Stahl.

— Kadedus — on kõige kardetawam naesterahwaste omadus, niisama kui pää kõige kardetawam tema liigeteſt. Monten.

— Naesterahwas waremalt tunneb ette meesterahwaste muutlikku olekut ja tunneb rahutust sellega; waat' mis teda kadedaks teeb. Rousseau.

— Kui iseeneſe armastus walitseb kadeduse üle, siis armastus kaotab oma wõimu. Lingr.

— Naesterahwa kadedus sagedasti äritab meid üles, aga millalgi mitte ei ärata wihkamist. Minajew.

— Armastus on kade. Shakeſpeare.

— Europas on italiaſed, hispanlaſed ja iseäranis portugallaſed aga Amerikas — brasſillaſed — wäga kadedad. Mantegazza.

— Armu-kade inimene toob oma elu saladuste üles otsimiseks, mille üles leidmine ära häwitab tema õnneelu. Ochenſtern.

— Palju õigem ütelda: „wõib kade olla mitte armastada," kui: „wõib armastada ja kade olla." Stahl.

— Kadeda naeſe kihwtine riid kihwtitab ära surmawamalt hullu koera hambast. Shakeſpeare.

— Kadedus on põhjendatud ära muutmata kahtluste pääle; sääl, kus ilmub usaldus, sääl ei ole ka kõige wähematgi kohakest kadetusele enam. Stahl.

— Kõik on selge kadedus — aga tõenduſi ei ole.

Lermontow.

— Armu-kadedad naesterahwad ei tunne puuduſt põhjustada: nemad ſagedaſti ſaawad kadedateks päris ilma põhjusteta, nimelt ſellepäraſt, et kadedad on. Kadedus on imeloom, iſeeneſeſt ſigineja ja ſündija. Shakeſpeare.

— Õieti ütelda, kadedus tähendab armastuſe kannatuſt ja nimelt kannatuſt, mis ſünnitatud teotamiſe (haawamiſe) läbi, mida meie tunneme armſama olewuſe truutumaks jäämiſe juures. See kannatus on omadusline kõigile inimestele, kõigil aegadel ja kõigile ſugudele. Laps kriimustab ja hammustab igatühte, kes puutub ehk ära rikub tema mängu-aſjakeſi: meie kannatame, meie raamatuid ja lilleſid ära riiſutult nähes; igaüks, kes puutub meie naesterahwaſſe, meie kõige kallima aſjaſſe, ſaab meile wihkamiſe aſjaks. Ja tõesti, kadedus on üks täiesti loomulikkudeſt ja wäga ſeaduslikkudeſt wihkamiſe wormideſt. Mantegazza.

— Palju iluſaid ja noori naesterahwaid ſaawad, wõib olla, mõne eluaja kestuſel palgeſſe wiskama omile armastajatele ilmamõtlemata haugutuſt: „Sina ei armasta mind mitte, ſellepäraſt et mitte ei kadesta; kuidas wõid ſina mind armastada, kui minu wastu mitte kõige wähematgi kadeduſt ei tunne.“ Hirmſad kaebtuſed, õnnelikkude inimeſte meeletumad ſoowid, kes wastumeelſes looduſes leiawad liiga õnnelikud olema, ning otſiwad tühje põhjuſi kurbtuſeks ja ſilma-wee piſarateks. Mantegazza.

— Kui juba kadeduſeks nimetadi ülekohtuliſt, tühjamõtteliſt ja põhjendamata kahtluſt, ſiis ſee kadedus, mis õiguslik, looduſline, mis põhjendatud ja kinnitatud proowidega, teeniks küll eneſele teiſt nimetuſt. Labruguiere.

— Kõige rohkem kahtlustab naesterahwas ſeda, kes kõige rohkem alatuſi tegi armastuſes. Seda tähelepanemiſt wõib järgmiſe kõnekäänuga reguleerida:

„Mõned meesterahwad kõige wähem annawad andeks naesterahwaſtele ſeda, et tema wõib tröõſtida teiſega nende truuduſeta olekus.“ Paul Bourget.

— Kadeduſe ſilmad näewad kaugemale kotka ſilmadeſt.
Karnowitſch.

— On naesterahwaid, õnnelikkudeks looduid, kes ei pööra kõige wähematgi tähelepanemiſt meeste kadeduſe pääle, ning naerawad tema üle kui misgiſuguſe teatri rumala naljamängu üle. Aga niiſuguſt naesterahwaid on wäga wähe, ja ſelle juures kaotawadgi nemad ära ſeda peenikeſt, õrna tundmiſt, millega wahet tehakſe tõſiſe naesterahwa ning lihtſa wananaeſe wahel. Üleüldſe wõib ütelda, et mida õrnem, peene wiiſiliſem, haritum naesterahwas, ſeda rohkem kannatab tema rumala mehe kadeduſeſt, ja iſeäralikult ſelles juhtumiſes, kui ſee kadedus ſünnib ilma põhjuſeta ja mitte misgi pääle ei ole põhjendatud, kadedus on kõige rumalam paha wiis, aga rohkem andeks antaw naeſte-, kui meesterahwastes. Naesterahwastes ſee kahetſemiſe wääriline himu tuleb ſagedasti auu külge puutumiſeſt, ehk ka põlgtusliſeſt armastuſeſt; ſee tõug kätte taſumiſt, on wäga andeks antaw. Meesterahwastes, kadedus tuleb peaaegu alati rumaluſeſt, nii ſiis teda ka ei wõi ſüüdiſtada; wäga harwa on meesterahwas armukadeduſeſt, aga kuni niiſuguſeni aſtmeni on ſee juba jälk, et ka rääkida ei ole wõimalik ilma ſügawa kahetſuſeta niiſuguſeſt armukadedaſt meesterahwaſt. Aga kui wõtame wõrdlemiſeks, et ſee tundmus alati tuleb omanduslikuſt alatuſe tundmuſeſt teiste inimeſte ees, ſiis tahtmata tuleb keele pääle niiſugune küſimine: Kui õnnetumad peawad olema need inimeſed, kes on armukadedad mitte armaſtades, kadeduſeſt? Kui nemad peakſiwad üles tunnistama omanduslikku alatuſt ja kui — ära arwamata rumalad ja halwutatud peawad nemad olema! Stahl.

— Armukadedus on hingeline, põhjus-ſeadusline (конституціональная) haigus, ja kui tema ſünnib ſellega ühtlaſi, — ſiis on waewaline teda ära arſtida. Kadedus mitte wäga kaua ei hoia alal taſaſt iſeloomu. Tema kihwtitab ära kõige kallima hinnaliſed elu-rõõmud; tema tungib läbi kõigiſt naha higi aukudeſt; tema ſapp määtab ära igat weetilka, laſeb ſisſe tõmmata igal leiwa tükil; tema muudab armſama inimeſe ſandarmiks ümber, kes alati ſõjariiſtadega ehitatud ning walwajaks. Armukade ini-

mene wahet pidamata luurab ja igawesti kannatab; tema kuulab üle minewiku, olewiku ja tulewiku; kallistuses otsib pettust, suuandmises külmust, armastuses — silmakirjalust. Mantegazza.

— Sääl kus ühenduši tehakse ilma pruukideta, kus naesterahwas loeb igat omanduseks, sääl ei ole armukadeduši. Mantegazza.

— Kui meie järele proowime armukadetuši naesterahwas, kes mitte millalgi meie päralt ei ole olnud, siis wäga wõimalik, et see armukadedus wähendab meie tahtmiši tema üle walitseda, ja wiib ka wastumeelsele olekule. Kui aga selle wastu, naesterahwas oli meie päralt, siis mõte tema kallistusteši teise wastu äratab meites üles üliwäga elawat mälestuši tema armu kallistusteši iseäranis meite wastu, ja see tundmusline armukadedus wiib meid nuesti walitsemise soowimistele. Naesterahwad teadwad seda wäga hästi, ning alati pruugiwad harilikult seda abinõuu selletarwis, et tagasi pöörata igatsetud armastajat. Paul Bourget.

— Sagedasti juhtub, et usaldamata iseloomuseši kannatab ainult üks inimene; aga kes armukadeduši kannatab, see paneb ka teisi kannatama. Labruguiere.

— Kui armukadeduse juures mõistetakse kurbtuši tõeks tunnistamise juures, et meid mitte ei armastata, et meie oleme petetud, siis iga armastaja süda peab armukade olema, niisama kui igaüks, kes armastab oma isamaad, ema, oma last, ei wõi aga näha ilma kurwastuseši haiget saamata isamaad, ema ehk oma last. Aga kui teie arwate armukadeduseks hirmu kahtluste wiisi, mis meid wiib kuni iseäraliste piinamistele, milledega walitseme, siis mina ütlen selle wastu, et wõib, ja ka peab, wäga tugewasti armastama, mitte millalgi armukadeduši proowides, ja et wõib proowi armukadeduši, mitte armastuši olles. Mantegazza.

— See, kes enesele ette seab, et tema armsam naesterahwas antakse ära teisele, ei kurwasta mitte ainult selle takistuse üle, kes seda truuduseta olekut arwab tema waluks, waid tema seab sel-

gesti eneſele ette tema langemiſe pilti, ning naesterahwas ſaab temale wihatawaks. See on ſiis ka armukadedus, ſee on ſee rahutu hinge ſeiſukord, millal tema oli ſünnitud ühel ja ſelſamal ajal armastama ja wihkama ühte ja ſedaſama olewuſt.

Paul Bourget.

— Mitte millalgi ärge uskuge naesterahwasſe, ehk tema küll wandus teid armastada igawesti, teada ſoowides kõike teie minewikku. Südamline ja awalik olek ei tähenda mitte muda ilmutamiſt teie ſõprade ees teite ſaabastel; jah, kelle juures ei ole mitte muda maa pinna pääl ehk omanduslikus wooruſe maailma alus põhjas?

Mantegazza.

— Oma priiaja jookſul naesterahwad mõtlewad, et nendel on õigus teile armukade olla ka teie minewiku üle; ſellewahel kui nende päralt on ainult teie olewik ja tulewik; ſaage ometi õiglasteks, aga ka ettewaatlikkuteks.

Mantegazza.

— Kuidas wõib olla kade ilma armastuſeta, nii wõib ka armastada ilma kadeduſeta.

Mantegazza.

— Ilus naesterahwas wõib olla ka kade targa naesterahwa wastu; wahe ajal tähtſamad naesterahwad ſaawad ka ſagedasti kadedaks oma köögitüdrukute wastu.

Mantegazza.

— Kadedus on kõige meeletum, kõige naeruwäärilisem, kõige karedam ja kõige rumalam inimlikkudeſt himudeſt.

Mantegazza.

— Mitte auu, mitte armastus ei pane mitte petetud meesterahwaſt ära tapma naesterahwaſt. Soow ära tappa tuleb tundmusteſt. Tundmusline himu alati on walmis ümber muutma eluaja meeleliſeks.

Paul Baurget.

— Kade wõib olla ainult ſee, kes millegi üle walitſeb. See, kes weel mitte ei walitſe, ſee kaotab õiguſe kadeduſe üle.

Stahl.

Abielu.

— Abielu — on wabaduſe haud. St. Hriſoſtom.

— Abielu kingib ſuure koti, mille ſees on ühekſakümmend ühekſa madu ja üks angerjas. Buaſt.

— Abielu — on ohwer mis tuuakſe riigile. Metell.

— Abielu tarwis wõta naene, kes alam eneſeſt on.
Talmud.

— Abielu, ilma milleta weel rohkem, kui ilma omanduſeta, on mõtlemata kodanlik ſeltskond, kes etendab iſeeneſe kaswatamiſt. Mees ja naene on ligidaſemad tunnistajad teine teiſele, wõib ütelda, wastastiku õpetamiſe wiiſi järele õpetawad teine teiſele kannatamiſt ja järeleandmiſt; ka ſelle tarwis, et kaua elada ühes-koos, nemad tahtmata parandawad endid mitmeſugustes puudustes. Selleſt waatepunktiſt abieluline elu ilma waidlemata taſandab inimeſt. Klasſowsky.

— Naeſe wõtmine on ſeiſukord, milleſt rumalatele mitte midagi õnnelikumat ei ole. Swift

— Abielusſe astumine, ſee on wõiduloosi tõmbamine, iga-üks loodab ſuure wõidu pääle. Buaſt.

— Abielu ei ole muud midagi, kui ſalajane latern.
Ritſhardſon.

— Kinnitada, et abielu ühesnõuus olemiſt mööda ſünnitab armastuſe, on ükskõik, kui ütled; et ſuhkrut külwatakſe ſellepäraſt, et kompwekiſid lõigata (koguda). Mantegazza.

— Abielusse astuda naesterahwaga tema wara pärast — see ei ole mitte abielu, waid kauplemine. St. Jewremon.

— Abielu on sadamaks tormis, aga weel sagedamalt tormiks sadamas. Peti = Pen.

— Kes astub abielusse armastuse pärast, sellel saawad hääd ööd ja halwad päewad olema. Hispania wanasõna.

— Abielu mõistuse järele, see on külm päew ilma päikeseta; abielu rehknungi järele — on õnne (hazardi) mäng; abielu armastuse järele — on terwe perekonna õnne pilt. Minajew.

— Abielu on meesterahwa orjaks tegija ja naesterahwa priiusele laskja. Derursel.

— Õnnelik abielu on taewas ise maa pääl, kuna õnnetumaid abielusi tõesti maapäälse põrguga wõrrelda wõib. Sellepärast on tarwis kõiki wõimalikuid abinõusi pruukida, et wiimaste arwu wähendada ja kõiki põhjusi, mis neid rohkendada wõiwad, ära heita. Luisa Otto

— Ära kiida abielusse astumist kolmandamal päewal, waid kiida kolmandamal aastal Wene wanasõna.

— Abielu kahe meeletu armastaja wahel, see on leping, mis on kinnitatud meeletuse röömutuju palawikus. Buast.

— Kui endid kaks inimlikku olewust selletarwis ühendawad, et läbi wiia elu käsikäelt ja kokku seada perekonnda, siis on neil tarwis järele mõtelda seda tähtsat ja waewalist sammu elus mitte wiimasel minutil enne laulatamist ehk kihlust, waid kaua aega juba enne seda, ja järele mõtelda tõsiselt. Luisa Otto.

— Sunnitud abielu on põrgu, igawene riid, ilmalõppemata tüli, kuna abielu armastusest õnnistus, paradisi eesõuu. Shakespeare.

— Juhtub, wend, et poissmehe elu ka hakkab pulma päewast pääle. Minajew.

— Laps peab ajaloo jutukeseſt rohkem lugu, täiskaswanud inimeſed peawad aga rohkem lugu abielu armastuseſt.

Ninona Lanklo.

— Abielu on kott, milles palju usſiſi (maduſi) on, aga üks-ainus angerjas. Thomas Mor.

— Abielusse astumine terwiſe hoidmiste põhjuste pärast on seesama, kui wette kargad janu kustutamiseks. Mantegazza.

— Abielusse heita, sellepärast et rikkaks saada, on alatus.

Mantegazza.

— Abielusse heita, et waesuse sisse sattuda, see on rumalus ja kuritöö. Maailma pääle omanduseta inimesi sünnitada on üks kõige suuremateſt wastutamisteſt, mida inimene iganes weel wõib eneſele kanda tõmmata. Mantegazza.

— Abielusse heita sellepärast, et midagi teha ei ole — on rumalus ja päälegi niisugune, mis sarwi sünnitab

Mantegazza.

— Naist wõtta ehk mehele minna ainult selle tarwis, et teistele meelehaiget teha, tähendab, ära surmata iseennast, waenlasele kätte tasumiseks. Mantegazza.

— See oli ilma kahtlemata tark inimene, kes wälja ütles, et õnnelik abielu wõib üksi olla pimeda naese ja kurdi mehe wahel.

Monten.

—Naist wõtta sellepärast, et eneſele iluſt naesterahwast saada, on niisama, kui maksad kalliſt raha ühe maa tükikese eest, mille üle taewas ilutseb, mis kõige maailma pärast on.

Mantegazza.

— Naist wõtta, et iluſa naesterahwa üle walitseda, on peaaegu seesama, kui müüd isa päranduse läätsa leeme eest ära.

Mantegazza.

— Enne abielusse astumist tuleb kaua järele mõtelda peegli ja rahakoti ees. Mantegazza.

— Esiti, kui pruugite oma jõudu asja juure, alati arwake ette, et teie naene on kõige laitmatam olewus maailmas, aga selle juures lubage, et tema wõib olla kõige wabam järelemõtleja laitmatest inimestest. Mantegazza.

— Õnne mängud on kangesti keelatud, aga kõigist õnnemängudest on naese wõtmine päris õnnemäng. Schröder.

— Üksgi ei pea selle üle kahetsema, et wäga wara ülestõusis ehk et wara naese wõttis. Martin Luther.

Abielu on ainukene sugu nähtus täielikus sõna mõttes, mis uuematel seadustes on õigeks tunnistatud. John Stuart Mill.

— Abielu, mis oleks pidanud olema inimesele kõige õnnistuse hallikaks, sagedasti saab temale waranduse puuduse järelduseks, raskeks ikkeks, mille alla tema ära raugeb. Labruguiere.

— Ilma kahtlemata teewad meeste — kui ka naesterahwad abielusse astumise juures wigasid. Smiles.

— Tõsi, palju meesterahwaid ei wõta naisi mitte ainult selle tarwis, et omandada auusat seltsilist; teiseks küljest aga, wõib sedasama ütelda naesterahwasteks. Käes olewa aja seltskonnas wõib wõrrelda püha apostli Pauluse sõnu laiskade naesterahwaste kohta, kes käiwad majast majasse ja räägiwad seda, mis neil mitte rääkida ei pruugiks: see on — kahetsemise järeltulejad wale haridusest. Nemad ei ole kõlblikud armastusele ja weel wähem sõprusele. Nendes on kõik walelikult täidetud, põskede punast pääle hakates ja wale sõnadega lõpetades, mis suguši nemad räägiwad. Ilmalikkudel naesterahwastel ei ole mitte maja, aga on ainult mööbel! neil ei ole perekonda, waid ainult lapsed, kuna mees temale — ei ole mitte seltsiline, mitte sõber ja mitte armsam inimene. Kas wõib siis imestada selle üle, et paljud kardawad abielu ja arwawad teda ennegi kodukolde klubiks?

„Minul ei ole waranduši naese wõtmiseks," — sagedasti tuleb kuuldawale ka jõukate inimeste suust, kes edasi püüdmist tarwitawad maailmas. See tähendab, et nemad ei arwa mitte wõimali-

kuks niisuguste waranduste üle walitseda, mida ilmalikud neiud arwawad hädasti tarwilikkudeks olema. Meesterahwad, kelleſt meie räägime, wiiwad oma iseeneſe ära ohwerdamiſe kuni abieluſt täieliku äraütlemiſeni, ſelleſt wooruslikuſt külge puutumiſeſt mitte kaunatades, kuna teiſed neilſamadel põhjustel, kukuwad halwade teede pääle ja lõpetawad ſeda ſandi-kepile ſaamiſe ehk hukka mine-miſega. „Meesterahwaſt wõib ära osta iluſa naesterahwaga, kui ſee küllalt ilus on, räägib Haggard, aga naesterahwa iluduſt wõib ära osta kullaga, kui ſeda küllalt on.“ Noored tütarlapſed lähe-wad rikaſtele inimeſtele mehele, kes wõiwad nende ſoowiſi tore-duſe ajamiſes täita. Aga niiſuguſes õnne-elu kauſis peituneb alati kihwt, mis toob wooruslikku ſurma. Smiles.

— Mehele minna ainult ſellepäraſt, et naesterahwal on tarwis mehele minna, on kõige meeletum ja kõige ſuuremate õnnetustega ebauſk. Mantegazza.

— Mõte oſtetud ja müüdud ſaada, peab olema naesterah-wastele ſada korda teotawam täielikuſt mõtteſt mitte meeſt leida. Mantegazza.

— Lahutus ei ole muu midagi, kui abielu katla kaitſew kaas. Dekurſel.

— Waba inimene ja ſeotud naeſega, kui temal on ainult natukene tarkuſt, wõib kõrgemale tõusta omas eluſaatuſes, ſegada maailmaſſe ja käia nõnda ſama nagu kõige auuſamadgi inimeſed. Waewaliſem on teha ſeda ſellel, kes on ſeotud kohuſtuſtega; abi-elu, nägemiſe järele, ſeab igat ühte omaſſe korda. Labruguiere.

— Paraja aja ootamine arstib ära himudeſt, kinnitab käes olewat armaſtuſt ja kaunistab tõſiduſt; ootama, tähendab tõeliſeks, ettewaatlikuks, ning laitmata olema. Mantegazza.

— Abielu ei ole mitte ainult küſimine üheſt armaſtuſeſt, mitte terwiſe hoidmiſe teadus, mitte ſeltskondline majapidamine, mitte iludus, mitte tundmus, mitte kahe kujumõtete kokku ühenda-

mine, tema ei ole ka mitte ſugugi rahulolemine, lihtne ja puhas põlewaſt ſoowimiſeſt, mitte aſi, waid õige kokkukõla kõigiſt neiſt mitmeſugusteſt asjadeſt. ſeeſama

— Armastus on parem abielu ristiiſa, aga wastastikune austamine tema parem sõber. ſeeſama.

— Liig noore ja liig wana inimeſe abielu wõib olla üks algus, jälk ja hädaohtline algus — liig himudus. ſeeſama.

— Abielu noorel mehel wana naesterahwaga, ehk wanal mehel noore naesterahwaga on peaaegu igakord kui keelatud kauplus. Kahe wana abielu — ſee on süüta naermine ehk naljakas sõpruſe pilt. ſeeſama.

— Abielusſe ühendada, kui teine teiſt ei tunne, oleks kuritegu kui ſee mitte meeletu ei oleks. ſeeſama.

— Oma au kaitsmiſeks abielusſe astuda on ſagedasti tarwilik, aga igakord hirmus. ſeeſama.

— Kui inimeſed nõuu peaksiwad ainult oma meele-mõistuſega, kes siis neiſt küll abielusſe heidaks? Mis kuni minusſe puutub, mina millalgi ei wõta naiſt kartuſe pärast poega saada, kes minu ſarnane ſaab olema. Champhor.

— Et abielu õnnelikuks teha, on kokku ſündimiſt kombetes enam tarwis, kui kokku ſündimiſt mõtetes. Mantegazza.

— Meeste ja naesterahwad lähewad abielusſe mitmeſuguste arwamiste ja tundmustega. Ühed astuwad abielusſe armastuſe pärast, teiſed — iluduſe pärast, kolmandad — raha pärast, mõned ſeiſuſe pärast, neljandamad — kergluſe pärast. Ühed wõtawad eneſele ainult oma looduſe ſunni juhiks, teiſed jälle oma mõtte mõlgutuſeks.

Tõſi, wäga wähe astuwad oma eſimeſe armastuſe pärast abielusſe. Palju kaſulikum on ära oodata, kuni mõistus, süda ja eluwiis täie küpſuſe ſisſe jõuawad. Smiles.

— Naese ehk mehe walimise juures, alati peaaegu on kasuta küsida teistelt nõuu enesele raske ülesanda ära seletamiseks; kui teil on wisa iseloomus, siis teie astuge oma tahtmisel, kõige maailma nõuu andmisteşt hoolimata; kui aga teil on pehme iseloomus, siis teie wõite kaotada „jah" ja „ei" wahel wiimast tahtmise jõuudu. Mantegazza.

— Seda tõsiselt armastada, keda elu sõbrannaks ehk sõbraks wälja walisid, see on paljude kannatuste wastu wastukihwt ja parem trooşt kõige şuuremates kurwastustes. seesama.

— Meesterahwad peawad kasulikka asju, — häädeks asjadeks, aruldasi asju — iluşamateks; waat' mispäraşt naese wälja walimise juures alati peituneb şoow neitşit leida, kuna selkorral kõige rohkem peaks otşitama ainult naesterahwaşt. seesama.

— Leşk — mees peaaegu alati şaab ülihääks meheks, sellepäraşt şiis ka naesterahwad häämeelega annawad andeks temale kümnete ülearu aastate päraşt. seesama.

— Teiştkordşed abielud on muumia ajaloo ja wälja kaewatude päralt. seesama.

— Abielu ei õpeta şugugi armastama, tema nõuab ainult, et lubatakşe ennaşt armastada. Trewu.

— Meesterahwas alati kujutab oma iseloomuşt sellega, millal ja keda tema naeşeks wõtab, ehk jääb elatanuks wanaks poisiks põhjus-seaduşe järele; naesterahwas, wana halliaja kombe järele, mitte ilma asjata nagu näha, alatiseks şeab paegale, igal ärakaotatuid oma algatud käe pakkumişi armşale meesterahwale, oma mehele minekuga kujutab kas oma şugulaste iseloomuşt, ehk temas kokkupandud juhtumişi. Klasşowsky.

— Kõige täielikumateks abielulisteks inimesteks şaawad wähem täielikud; kõige rahu armastajateks — wähem ägedad.
Larochefoucauld.

— Ükşidus mitte millalgi ei teota õnne. Keratri.

— Kõige waljum ükſidus, ſee on — ſüdame ükſidus.

Buaſt.

— Lähed ſõtta — palu; lähed mecele — palu kahekordſelt; mõtled naiſt wõtta — palu kolmekordſelt.

Wene wanaſõna.

— Armastuſes ehitatakſe kõik iſegi taewaga; rahaga omandatakſe maad, aga naiſi annab eluſaatus. Shakeſpeare.

— Kui eſimene kuu abielus ainult meſikuuks ſaab, ſiis ſaab teine täiuſe kuuks. Perſia wanaſõna.

— Noorel abielu paaril on tähtſam teine teiſt austada, kui armastada. Buaſt.

— Abikaaſad käiwad waewaliſt teed; ühes nõuus olemine toetab neid, tüli paneb neid langema. Buaſt.

— Truuduſeta abikaaſad teewad narruſt teine teiſele; aga põlgtus teeb narriks neid endid. Buaſt.

— Armastajad warjawad terawasti oma puuduſi, aga abikaaſad ütlewad wäga ſagedasti neid üks teiſe ees wälja.

Buaſt.

— Kui ainult üks abikaaſadeſt teiſt ſala järele luurab, tõuſeb wiha. Piorzzi.

— Armastajad wõiwad üksteiſt enne armastada, kui üksteiſt tundwad; abikaaſad peawad teine teiſt enne tundma kui armastawad. Buaſt.

— Armastada nooruſes ja naiſt wõtta wanaduſes on niiſama, kui kuulad hommikul linnu laulu õhus, aga päraſt ſööd teda praetult lõuna — ſöögina. Jean Paul.

— Abielu on halb külmtõbi, tema algab palawuſega ja lõpeb külmuſega. Hipokrates.

— Muuſika pulma ajal tuletab mulle igakord muuſikat meelde, mille helide all ſoldatid wõitluſele lähewad. Heine.

— Laulatuse küünlad — wiskawad esimese selge walguse kiire meie olemise pääle. Minajew.

— Pojal on muidugi õigus wälja walida enesele naist, aga wist ka isal, kõike oma õnne paigale seades auuwäärt wiisil tulewas põlwes, on ka õigus osa wõtta niisuguses asjas ehk nõuandmisega. Shakespeare.

— Abielu lahutus on häbistaw pääle laste sündimist.

Ladina õigus.

Sisu.

I. Jagu.

	Lehekülg
1. Elu	5.
2. Inimene	12.
3. Lapsepõlw	14.
4. Noorus	17.
5. Wanadus	19.
6. Elusaatus ja juhtumine	19.
7. Häädus	20.
8. Tublidus ja waimuanne	21.
9. Herrandus (kõrgus)	22.
10. Kuulsus	24.
11. Tasandus	24.
12. Kohustused	25.
13. Tundmused	25.
14. Õnn	26.
15. Õnnetus	30.
16. Kannatus	32.
17. Tööta olek ja laiskus	34.
18. Waesus	35.
19. Rikkus	36.
20. Elutarkus	39.
21. Kiitus	39.
22. Mõistus	40.
23. Rumalus	44.
24. Inimese nõrkus	47.
25. Kurjus	49.
26. Häätegu	50.
27. Tänu ja tänulik meel	51.
28. Auustamine	51.
29. Kombed	53.
30. Auupaklik olek	54.
31. Toorus ja ülbus	55.

Lehekülg.

32. Uhkus . . . . . 56.
33. Auusus . . . . . 56.
34. Südame tunnistus . . . . . 57.
35. Teotused . . . . . 58.
36. Pettus . . . . . 59.
37. Alatus . . . . . 59.
38. Kuriteod . . . . . 60.
39. Söprus . . . . . 60.
40. Jseeneſe armastus . . . . . 62.
41. Jseloomus . . . . . 64.
42. Könelemine . . . . . 65.
43. Waielus . . . . . 66.
44. Pärisorja-põli . . . . . 66.
45. Hirm . . . . . 67.
46. Surm . . . . . 67.

2. Jagu.

47. Naesterahwas ja naesterahwa küſimus . . . . 70.
48. Naesterahwa õigused . . . . . 71.
49. Naesterahwa-töötegijad . . . . . 72.
50. Naesterahwa elukutſe . . . . . 72.
51. Perekondlik elu . . . . . 75.
52. Naene . . . . . 76.
53. Naesterahwaste allaheitmine . . . . . 79.
54. Naesterahwas ema-kaswatajana . . . . . 80.
55. Naesterahwas-ema . . . . . 80.
56. Naesterahwaste walwſus ja tundmus . . . . 82.
57. Koolitatud naesterahwad . . . . . 84.
58. Naesterahwa mõistus . . . . . 91.
59. Naesterahwa nõrkused . . . . . 92.
60. Waljud naesterahwa iſeäraliſed omandused . . 93.
61. Naesterahwa armastus . . . . . 94.
62. Taſandus ja alandus . . . . . 116.
63. Edewus . . . . . 119.
64. Jludus . . . . . 121.
65. Mood . . . . . 130.
66. Silma piſarad . . . . . 132.
67. Naesterahwaste päri . . . . . 134.
68. Naesterahwaste wastu . . . . . 137.

69. Kiimalus = = = = = = = 143.
70. Wanad naesed = = = = = = 146.
71. Naesterahwad mitmesugusest rahwusest = = = 148.

3. Jagu.

72. Armastus = = = = = = = 152.
73. Kadedus = = = = = = = 172.
74. Abielu = = = = = = = 179.

Helmi Fridolin

Андрей Генриховичъ
ЛЕЙНБОКЪ
Писарь